

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

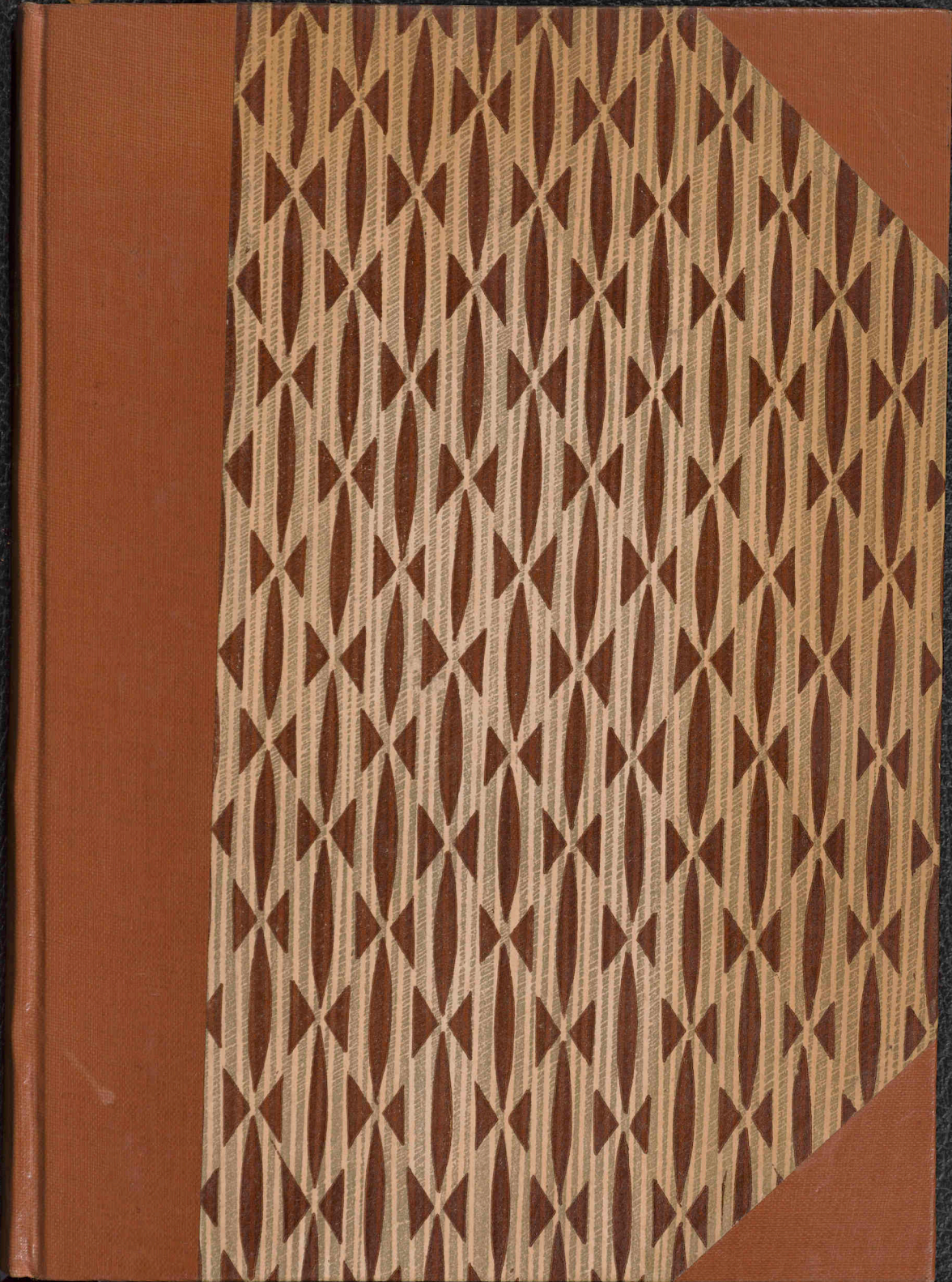
Forfatter(e) Author(s):	Beck, Axel.
Titel Title:	<u>Sønnerne fra Grandløse : En Fortælling.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	København : O. Lohse, 1925
Fysiske størrelse Physical extent:	195 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

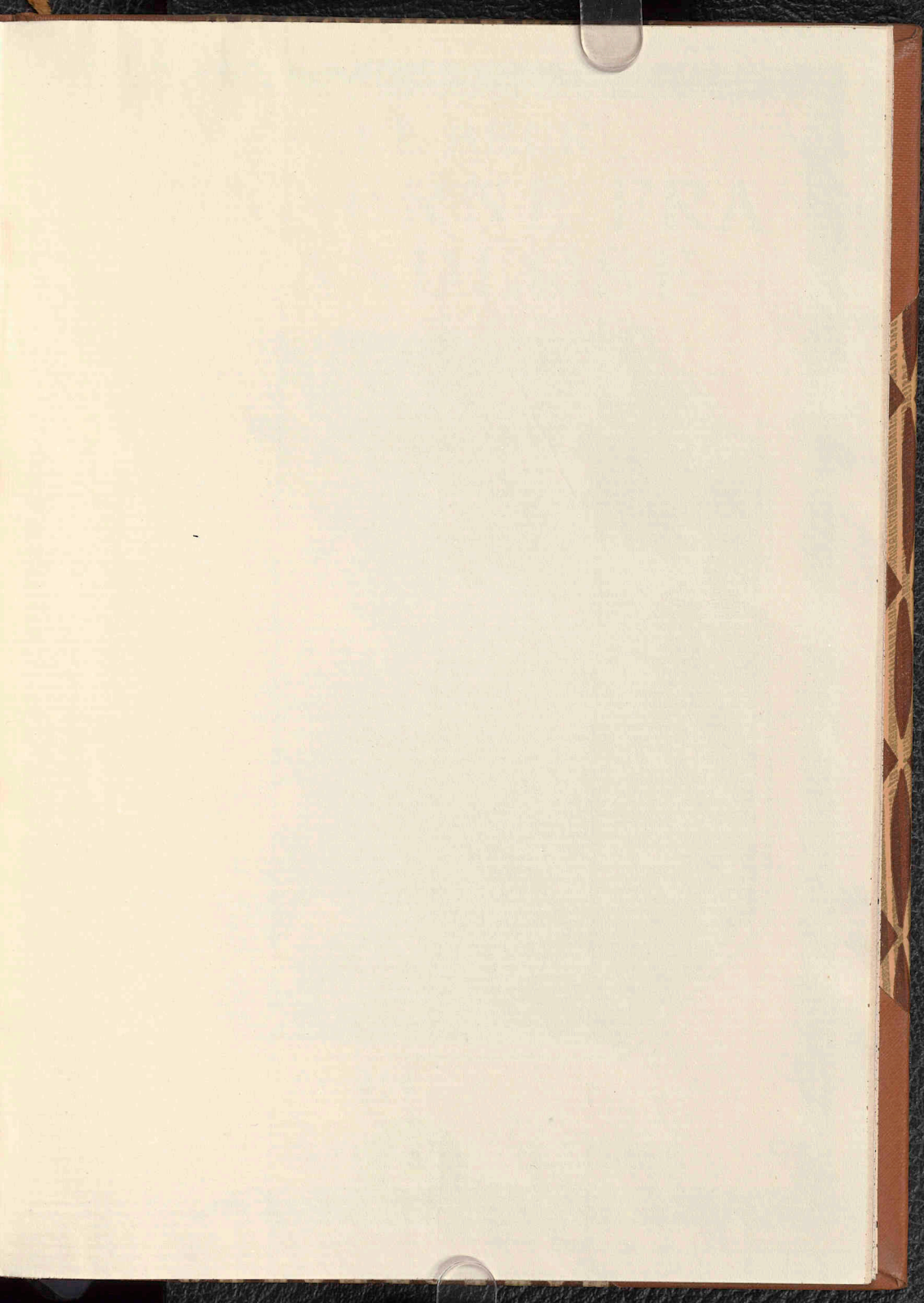
57,- 88

Det Kgl. Bibliotek

130026503397

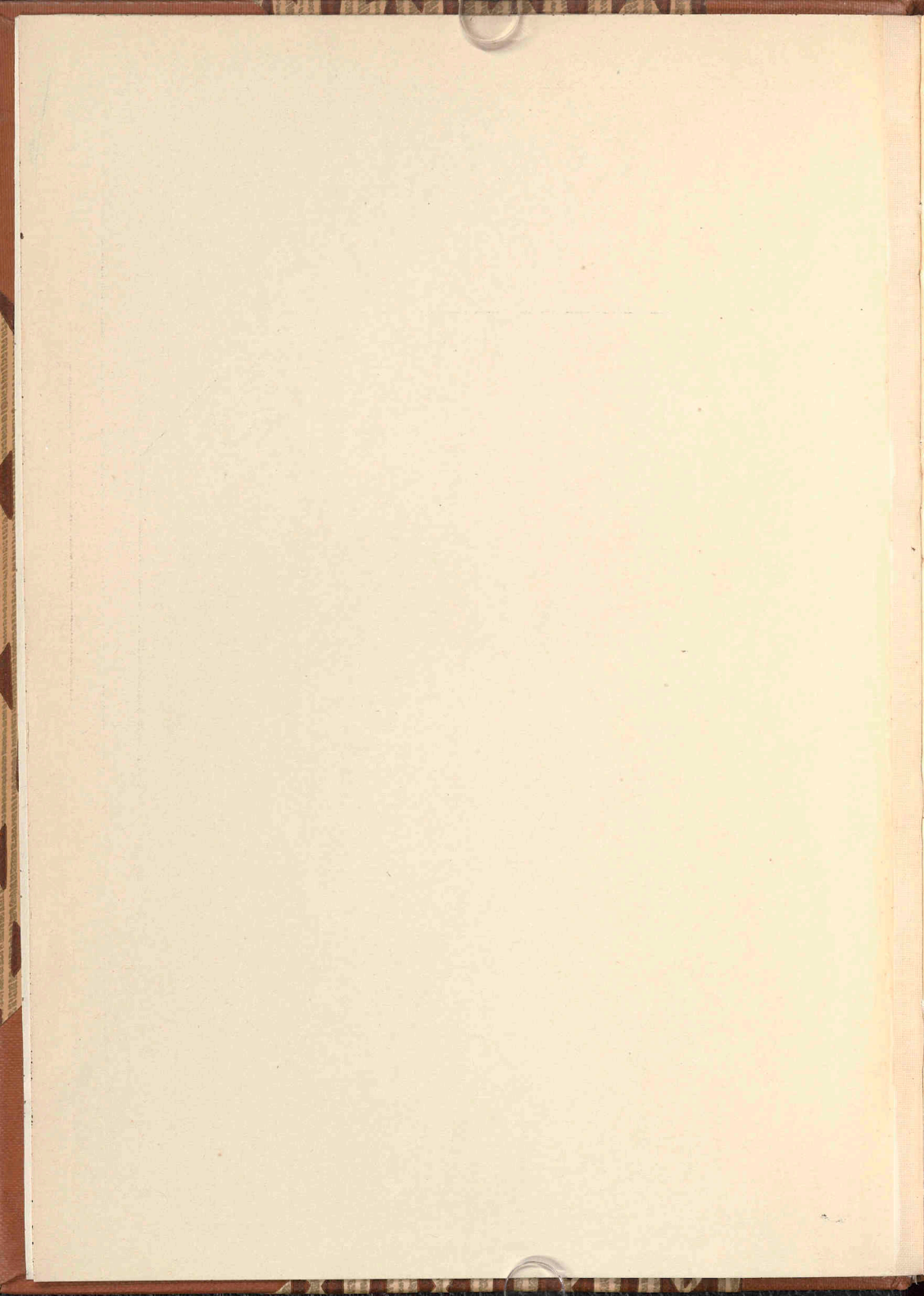

AXEL BECK
SØNNERNE FRA
GRANDLØSE

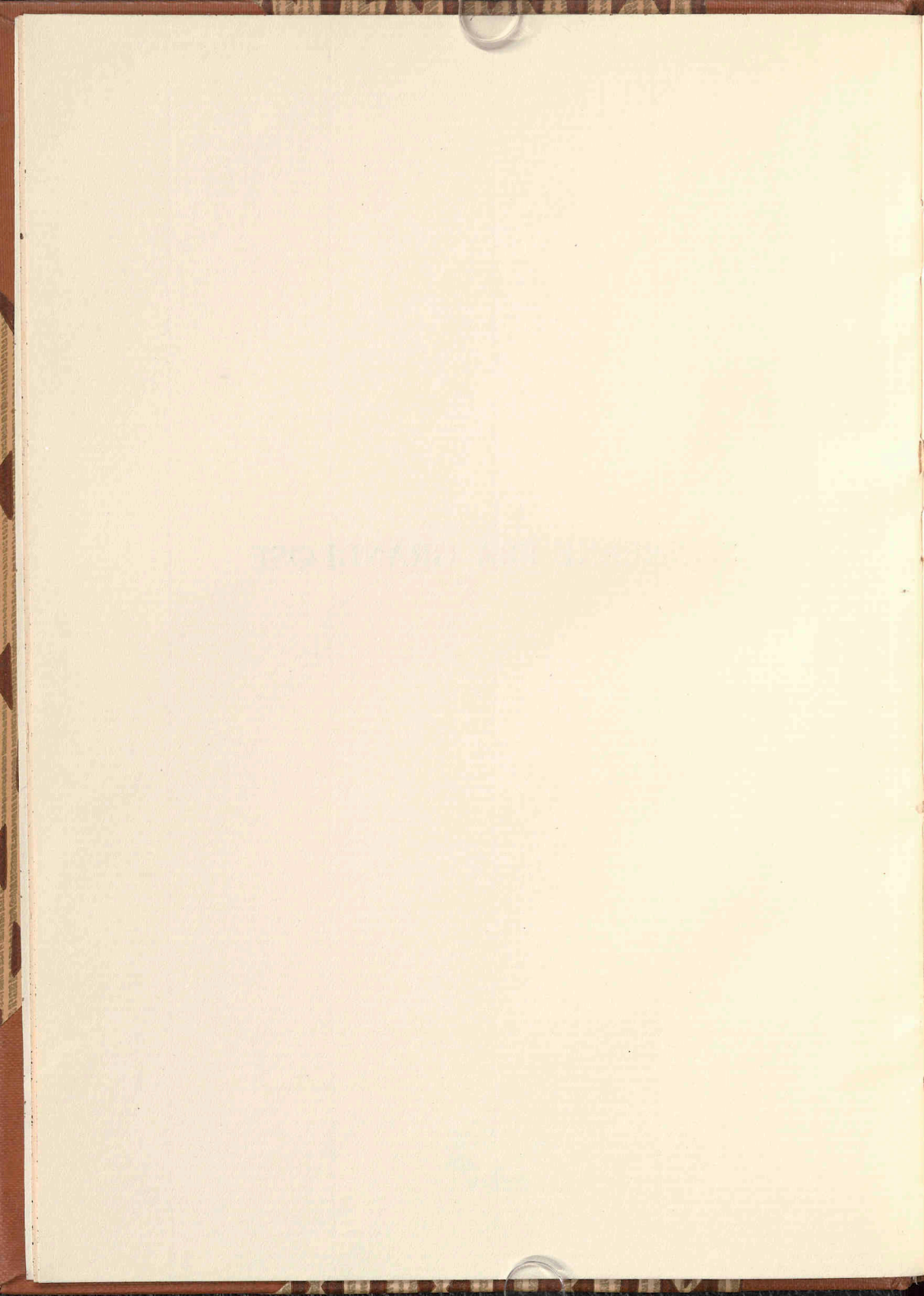

1026. 1954

KØBENHAVN 1925 · O. LOHSE

SØNNERNE FRA GRANDLØSE

SØNNERNE FRA GRANDLØSE

EN FORTÆLLING

AF

AXEL BECK

O. LOHSE :: KØBENHAVN 1925
FOR NORGE; LUTHERSTIFTELSENS BOGHANDEL
OSLO

BRITISH
MUSEUM

BRITISH MUSEUM
LONDON

I.

Endelig havde Vinteren sejret over Efteraarets Rusk og Slud. Den havde ogsaa været længe om det, November og det meste af December var hengaaet med Taage, Regn og Sjap; men saa kom det friske Pust fra Nord og jog alle Efteraarets Kedsommeligheder paa Flugt.

Julen stod for, og hvem vil ikke gerne have frisk Julevejr. Alt tydede i den Retning; Luften var klar vinterlig, de fremdukkende Stjerner tindrede som Iskrystaller, mens den nytændte Maane med sit ikke altfor intelligente Ansigt paa Sydhimlens Horisont fortalte om lys Jul.

Dette Omslag i Vejret havde den unge medicinske Student Oscar Falk ikke skænket nogen Tanke, før han nu efter overstaaet skriftlig Eksamen søgte lidt Hvile i den friske Aftenluft.

Det sidste Aar havde været et Slideraar med Eksamenslæsning under Højtryk. Studierne havde været det altbeherskende; selv i den halve Times Pusterum Formiddag og Eftermiddag arbejdede Hjernen med de mange Problemer.

Jernflittig havde den unge Mediciner været, altid første Karakter til sine Eksaminer, et Par endogsaa med Udmærkelse; og Universitetets Guldmedaille var tildelt ham for en Prisopgave.

Den skriftlige Eksamen havde denne Gang været særlig vanskelig; der skulde skæres ned paa Grund af de altfor

mange Medicinere, men Oscar Falk var paa den rigtige Side. Han havde henledt Professorernes Opmærksomhed paa sig ved sin Besvarelse af Prisopgaven, hvor han ikke blot havde lagt stor Belæsthed og udpræget Tankeklarhed for Dagen, men ogsaa Selvstændighed i Behandlingen.

Men nu hans Eksamensopgaver? Hvorledes vilde de blive bedømte? Han tvivlede ikke om et „Laud“, men kunde han vente mere? Var det ikke naragtig Forfængelighed at sætte Næsen op efter „Udmærkelse“, navnlig i Aar, hvor Fakultetet havde besluttet at tage haardhændet fat.

En kort Visit hos en af Professorerne havde vel givet det Resultat, at Besvarelserne havde været gode — der blev endogsaa lagt særligt Eftertryk paa det sidste Ord. Men alligevel „Udmærkelse“ — Nej, Oscar, vær nu lidt mere beskedene og tak din Gud, om du faar et rent „Laud“.

Dermed afsluttede Oscar Falk sine Overvejelser om Eksamens Udfald.

„Men hvad sagde jeg? — takke Gud! — Det er jeg forlængst hørt op med,“ for det igennem hans Hjerne. „En gammel Rest fra min Barndom, da Moder formanede mig til aldrig at glemme Takken.“

Gud var blevet borte for Oscar i hans Studentertid; han nægtede vel ikke hans Tilværelse — saa maatte man jo ogsaa være en Daare; thi selvom Videnskaben kunde forklare meget, som før var regnet for overnaturligt, kunde den dog ikke forklare alt; der maatte være et højere Væsen bagved det altsammen, en, som havde sat Maskineriet i Gang og vel ogsaa havde Haand i Hanke med det, at det ikke skulde gaa i Staa; men dette højere Væsen — kald det saa Gud eller noget andet — er os dog saa fjern og blander sig ikke i Menneskelivets mange Enkeltheder, og da slet

ikke i en medicinsk Students Eksamen. Her kommer det kun an paa de personlige Evner, og hvorledes man bruger dem.

Til dette Mindstemaal var Oscars Religion skrumpet ind. Han havde vel gode Minder fra sit lykkelige Barndomshjem i den landlige Præstegaard, Minder om en from Moder, der i hans tidlige Aar kunde tage ham paa Skød i Aftenskumringen og fortælle de gamle bibelske Historier, saa de tegnede sig levende for hans Barnefantasi — Englene midt i Hyrdeflokken i den tindrende Nat; den underlige Bethesda Dam med de pludselig oprørte Vande, som vældede frem med Helbredelse og Sundhed for de mange forventningsfulde Stakler; den tomme Grav Paaskemorgen, hvor Englen forfærdede Kvinderne med Opstandelsesbudskabet. — Og det blev fortalt altsammen saa overbevisningstro; det var ikke Eventyr for Oscars Moder, hun troede det selv, det var let kendeligt paa Inderligheden i hendes Ord. Og ikke blot troede hun det selv altsammen, men vilde ogsaa gerne fæstne disse Fortællinger fra Frelserens Vandring hernede saaledes i Oscars Sind, saa de aldrig maatte blive udslettede.

Dette var for saa vidt ogsaa lykkedes, som de nu pludselig dukkede frem fra Underbevidsthedens Gemme, da han skridtede ud paa sin ensomme Aftenvandring, hvor al Tanke om „Tumor cerebri“, „Cirrhosis hepatis“, „Fractura femoris“*) — og hvad al denne Elendighed nu hedder — var lagt til Side.

Minderne fra hans Barndomshjem brød nu frem, uden at han kunde standse dem. Som en munter Strøm meldte de

---

*) Latinske Navne paa forskellige Sygdomme.

sig, og uden at vide hvorledes, var han selv midt ude i Strømmen; de sang saa melodløst og skønt for hans Øren, og midt igennem tonede Moders Mildhed.

Oscar glemte ganske, at han var den lovende Mediciner, som man nærrede saa store Forventninger til; han var pludselig blevet Barn igen, kravlede op paa Moders Skød, slog Armene om hendes Hals og hviskede: „Fortæl, Mor, fortæl alle de gamle Historier, som jeg kender saa godt; men fortæl dem om igen, som du alene kan fortælle dem.“

Og de blev fortalte allesammen. Han saa Stjernen — denne underlige, klare Stjerne, som aldrig har vist sig siden —; han mærkede Englesuset og Klarheden. Han stod paa Trappetrinet ved Bethesda Dam, saa alle de værkbrudne, vattersottige og blinde, saa ogsaa den underlige Stakkel, som ikke kunde, maaske heller ikke rigtig vilde søge Helbredelse. — Han mærkede Bølgeskvulpet over sin Fod fra de brat oprørte Vande, fik ogsaa et Glimt af Englen, der forsvandt saa hurtigt, som den kom. Men pludselig ser han en Skikkelse, en sund blandt lutter syge, at se til som alle andre Mennesker; men saa lyder hans Røst: „Vil du vorde sund?“ — En underfuld Klang i Stemmen, intet Menneske kunde efterligne den, det var, som bragte den Bud fra en anden Verden. Og Blikket, som hvilede paa den syge, saa mildt og dog saa alvorsfuldt, som skuede det helt ind til Viljens lønlige Gemme i Sjælen.

Hvor længe Oscar havde gaaet i denne drømmende Tilstand og viljeløst ladet Barndoms minderne tumle sig frit, vidste han ikke, indtil pludselig et koldt Pust fra Søen kaldte ham tilbage fra Drømmenes Verden.

Uvilkaarligt tog han et rask Tag i Frakkekraven. „Hvad er der i Vejen med dig, gamle Dreng? gaar du ikke her og

bifalder alle de gamle østerlandske Eventyr, du, som forlængst har taget Afsked med Kristendommen og ladet Gud være i sin uendelige Fjernhed.“

Nu var Oscar atter vaagen og prøvede at analysere sine Drømmerier ud fra en Mediciners Tankegang.

Det laa snublende nær at give den forcerede Eksamenslæsning Skylden. Hjernen havde jo arbejdet med alle de medicinske Problemer, og nu, hvor han for at søge Hvile havde kastet alt dette bagved sig for en kort Stund, kunde den selvfølgelig ikke falde til Ro straks, men maatte arbejde videre, og saa var Tanken om den nær forestaaende Jul dukket frem og havde rørt ved Underbevidstheden — dette underlige Gemme i Sjælelivet, hvor alle disse Barndomsminder var pakket ned.

Dette var en rimelig Forklaring, som tiltalte den medicinske Student, og dermed mente han at være alt dette bibelske kvit for denne Gang.

Det gik dog ikke saa let for Oscar. Nu var disse Minder en Gang dukket frem, og han kunde ikke uden videre kaste dem bort som gammel Ammestuesnak, uagtet han ikke troede paa dem; thi selvom der for 1900 Aar siden havde levet en „Jesus af Nazareth“ — det var der jo i sig selv ingen Grund til at nægte — saa havde utvivlsomt hans beundrende Venner i Levnedskildringerne — de saakaldte Evangelier — været ganske overdrevne og omgivet deres Lærer med alle disse urimelige Undere. Dette stod ham ganske klart. Men naar han saa alligevel ikke gjorde Skridtet helt ud og kastede Underne i Foragtens Skarndyng, var det Tanken om hans Moder, der holdt ham tilbage.

Denne ædle Kvinde — den ældste af alle Mødre, syntes Oscar — hun troede fuldt og fast paa disse Fortællinger;

„Jesus af Nazareth“ kaldte hun sin Frelser. Og hun vilde gerne naa det samme med sine Børn, ja bad derom. Oscar var ganske sikker paa, at hans Moder endnu den Dag i Dag bad for sine Børn, som han havde hørt hende ved hans Seng i Barndomsaarene: „Kære Jesus, vær ogsaa Frelser for Oscar; du har jo engang taget ham i Favn og kaldt ham din; slip ham aldrig, og slipper han dig, følg ham da paa al hans Vej, til du kan bære ham tilbage til din Flok. Jeg beder ikke om Storhed og Berømmelse for min Dreng, men at han maa være din.“

Oscar huskede denne Bøn, som havde han hørt den i Dag. Og derfor kunde han ikke med Foragt kaste de gamle Undere fra sig. De var jo Moders dyrebare Eje; hun troede dem — og han elskede sin Moder, elskede hende med en Søns hele Inderlighed; derfor kunde han ikke foragte, hvad der var Moders, han lagde det kun til Side som noget, *han* ikke kunde tro.

„Men lad mig nu komme hjem i en Fart og pakke Kofferten, i Morgen gaar det hjemad til Mor — til hende, som tror paa alt dette underfulde.“

— — —

„Naa, er du der! — Velkommen i alt dette Julepakningsrod.“

Det var den yngre Broder Jørgen, der hilste Oscar med disse Ord.

„Var Turen god? — Naturligvis paa Langelinje. — Ja, jeg har nu gaaet Tur i Underbevidstheden den sidste halve Time.“

„Underbevidstheden?“

„Ja, den nederste Kommodeskuffe, for at finde mine

nye Strømpeholdere. — Det er for Resten en skammelig Ironi at kalde dette Møbel „Kommode“; den er da saa ubekvem som noget; enten skal man staa bøjet i ret Vinkel for saa i otte Dage at jamre over Lumbago, eller ligge paa Knæ og berede sine Benklæder en altfor tidlig dødelig Afgang. — — Naa, blæse være med Kommoden, lad den nu være den April Flyttedag, den er; i Morgen gaar det hjemad. Det bliver vidunderligt for en Stund at ryste alt dette Universitetsstøv af sig; naturligvis holder jeg af min Theologi, men alligevel — saadan blot for en kort Tid at ryste sig, det er sundt.“

Under hele denne Udgydelse havde Jørgen vendt sin Broder Ryggen; idet han nu vender sig om, udbryder han: „Men hvad er det! — Al din Eksamenstræthed er jo som blæst bort; dine Kinder blusser som Rosen, og dine Øjne har laant Morgenstjernens Glans, som bebuder de en gryende Dag, et nyt Kapitel i første Halvbind af din Livshistorie. Der maa jo være hændet dig noget, du min ædle Nabokvist paa Familiens Stamtræ. — Der er vel ikke Stormflod i Hjerteregionen?“

„Er det fra din Ethik, du henter dine Sprogblomster? Du vil utvivlsomt blive en glimrende Taler med en mægtig Tilhørerskare, som ikke altfor hurtigt vil falde i Søvn,“ bemærkede Oscar noget utilfreds med Broderens friskfyr-agtige Ordstrøm, der stod i saa skarp Modsætning til Minderne fra Spadsereturen. — „Jeg skal for Resten ud i Aften,“ føjede han til, som var det den naturligste Sag af Verden.

„Du trænger ogsaa til det, du mishandlede Forsøgskanin fra Medicinernes Eksamensbord. Det er ellers et sølle Humør, du har at byde dine Værtsfolk; det staar i omvendt

Forhold til dit forbedrede Ydre. Tør jeg spørge, hvem skal plages med dig i Aften?"

„Departementschef Rosenbaum bad mig komme inden Ferien — Du ved, at jeg læser sammen med Sønnen," fjøede Oscar til i et lidt hurtigere Tempo.

„Det er da skammeligt, der ikke er en Søn til, jeg kunde blande Videnskab med, det er saa udviklende, navnlig naar samme Broder har en Søster, som er stærkt interesseret i Fællesstudiet og forstaar at skaffe den højspændte Flid smaa behagelige Frikvarterer."

„Du hentydede før til Ethiken — fortsatte Jørgen, stærkt opildnet af sin egen Veltalenhed — ved du, hvorledes min ærværdige Lærer — du ved ham med Overskæg og Underbid — forklarer Kærlighedens Udvikling hos den unge Mand? Den begynder med, at han elsker hele Kvindeskønnet — —"

„Hvilket mægtigt Favntag — indskød Oscar — saa forstaar jeg bedre, hvorfor den unge Mands Lemmer er saa lange i Lømmelalderen."

„Ingen Afbrydelser i en saa betydningsfuld Sag. — Som Kærligheden nu vokser, bliver Kvindernes Kreds mindre, og tilsidst er der kun én tilbage, og saa hænger man paa den. Ad Erfaringens Vej bekræfter denne Visdom sig. — Hvordan staar det iøvrigt til med din Erfaring? Hvad var det, han hed? — Rosenbaum — det dufter vidunderligt!"

Den sidste Bemærkning irriterede Oscar, men han bed det i sig; ikke med et Ord eller en Mine vilde han styrke Jørgens Formodning.

Efter et hurtigt Toilet var Oscar færdig til Aftenvisitten.

„Hils Departementschefen og sig, han maa skaffe mig et godt Embede, naar Tiden er inde, f. Eks. *Rønne*. Jeg

tvivler ikke om, at din Familiefølelse vil gaa over alle Bredder, naar du skal skrive til din Broder:

— *Velærværdige Hr. Pastor Jørgen Falk — Rønne —*

Men jeg skal for Resten ogsaa ud i Aften — skyndte Jørgen sig at føje til — jeg skal hen til Skræder Hansen; mit ene Bukseben har faaet Knæskade under dette Julepakningsrod, men kun overfladisk — en ganske ufarlig Operation; jeg gætter paa 50 Øre.“

Da Døren var lukket efter Oscar, tog Jørgen atter fat paa Forberedelserne til Hjemrejsen. Spidskjolen skulde med denne Gang, da der ventedes et Par Familiefester. Den blev omhyggeligt lagt sammen — Skræder Hansen kunde næppe have gjort det bedre — og saa alt det andet nødvendige. Snart laa det altsammen i den bedste Orden i den lille Koffert.

Under dette Arbejde havde hans Tanker stadig kredset om Broderen. Jørgen elskede sin Broder; der var ikke en Draabe ond Tanke i alle hans mange kaade Ord og Smaaspydigheder. Han saa, hvor træt og overarbejdet Oscar var, og saa var det hans Maade at friske Broderen op paa.

Jørgen havde aldrig som Oscar for Alvor kendt Troens Vanskelighed. Vel havde han i den liberale Theologi mødt Forstandens Højesteretsdom over Underet, men havde straks set, at saa var Kristendommen ikke mere Kristendom, og det gjorde ham Sejren let.

Naar han havde mødt Oscars Kulde overfor det religiøse Spørgsmaal, havde han gerne villet hjælpe ham, men saa blev Oscar altid tilknappet, ikke af Mangel paa Tillid til sin Broder; han vidste nemlig, at bagved Jørgens Kaadhed og studentikose Væsen gemte sig et oprigtigt Sind, som kun begærede at følge sin Frelser og engang blive Arbejder

i hans Vingaard. Og ofte havde han om Nætterne, naar Jørgen mente, Broderen sov, hørt ham bede højt. Det kunde gribe ham, naar Broderen klagede sin Nød til Gud og tiggede om Kraft til Sejr i Ungdommens Kampe, og allermost naar Fader og Moder blev flettede ind i Bønnen. Hvor aandede den da med Inderlighed, hvor var Takken fuldtønde for de Forældre, hvis største Opgave var at lede deres Børn paa Frelsens Vej. Kun naar Jørgen nævnede Oscars Navn og føjede til: ydmyg ham, at han maa kende dine Veje! da kunde Blodet fare ham til Hovedet.

„Ydmyg mig! — lød det da i Oscars Sjæl — jeg er jo ikke hovmodig, jeg *kan* blot ikke tro; det er saa naturstridigt, alt det som forlanges troet. Har jeg ikke hele Naturvidenskaben paa min Side? — Jeg forstaa blot ikke Jørgen, han har da ellers Forstanden i den bedste Orden og har allerede tilegnet sig en betydelig Viden.“

Med saadanne Tanker havde Oscar søgt at frigøre sig for Brodden fra Broderens Bøn.

Nu den sidste Aften før Ferien gik de hver sin Vej, hvad forøvrigt sjældent skete, men i Aften var det de revnede Benklæder og en nødvendig Visit, som var de to Magneter, der drog Brødrene i hver sin Retning.

Ved 11 Tiden var de igen begge hjemme, og da Jørgen havde vist sit broderlige Sindelag ved ogsaa at pakke Oscars Koffert, var Vejen for dem begge hurtig og kort til Sengen, saa inden ret længe viste de to Brødre ogsaa deres nære Slægtskab ved en harmonisk Snorken.

II.

Næste Morgen var Oscar og Jørgen tidligt paa Benene, begge i oprømt Stemning, nu gik det jo hjemad til Juleidyllen i Præstegaarden.

Man mærkede paa Banegaarden, at Julen var paa Trapperne; usædvanligt lange Tog holdt ved Perronerne, parate til at føre forventningsfulde Rejsende mod alle Verdenshjørner.

De fleste Kupeer i Oscars og Jørgens Tog var allerede fyldte; endelig fandt de en med seks Passagerer. „Her er lige Plads til os to — raabte Jørgen — du har jo gennemgaaet en Fortyndelsesproces de sidste Dage ved Aflevering af al den megen Visdom ved Eksamensbordet, og jeg skal nok faa Plads, jeg trykker blot de to vel emballerede Damer lidt sammen.“

Snart tændtes Afgangssignalet, og Ferietoget gled langsomt ud af Hallen.

„Det kniber med at komme i Gang — bemærkede Jørgen, som syntes ladet med Veltalenhed — der maa være Overvægt, hør, hvor Boggievognen ømmer sig.“

„Husk paa, vi er flere i Kupéen — indskød Oscar — vej dine Ord paa en Guldvægt.“

„Jeg har glemt den i Underbevidstheden, men — føjede Jørgen hviskende til — hvis de to Damers omfangsrige Indpakning er et Barometer, saa faar vi knagende Frost i Julen.“

„Dy dig nu! — var Broderens formanende Svar — men for at tale om noget andet, hvordan spændte din Visit af hos Skræderen? Lykkedes Operationen?“

„Ovenud storartet! Jeg gad ikke skifte Benklæder, men gik derhen med de hullede. Du skulde have set den lille Hansen! — Han er for Resten saa god og rar, den lille Mand; men blot jeg ser ham, kommer mit Humør paa Skruer. Du ved, hans ene Ben har Slagside, saa blot han rører paa sig, bukker han, men altid sidelængs. Og saa er han saa udsøgt høflig. — „Hvorledes har Studentens ærede Hr. Bukseben det?“ begyndte han, hvorefter han med en Fagmands Kendermine undersøgte Knæskaden, om der var Mulighed for en Operation. Da Diagnosen var stillet, tog han Patientten — altsaa mig — og anbragte mig paa Operationsbordet. Manøvren voldte ham en Del Besvær, da jeg jo vejer lidt mere end en Skrædersaks, saa jeg maatte selv hjælpe lidt til. — — Endelig laa jeg der som en Gris paa Slagtebanken og ventede kun paa at stikkes. — Han fører Naalen elegant, den lille Hansen; ikke en Draabe Blod under hele Operationen, og Syningen er et rent Kunstbroderi. Ved et flygtigt Øjekast minder det virkelig om et Rosenblad . . .“

„Saa maa du have Ledevand i Knæet, hvis det Blad skal holde sig frisk.“

Smaa Latterkluk hørtes i Kupéen.

„Du melder dig nok som Arving til din yngre Broders Vid. Det er klogt af dig, Oscar. — Men hvorledes gik nu din Visit?“

„Jo, rigtig godt. Familien Rosenbaum er overordentlig elskværdig, men holder strengt paa Formerne.“

„Er det Kageformer?“

„Du er nok ved at komme i Vrøvlehjørnet, Jørgen.“

„Ja, for det er det eneste, som er levnet mig i Kupéen. Men jeg havde nu ellers ventet at se en Rosenknop i dit Knaphul.“

„Det er en mærkelig Aarstid for slige Forventninger. Jeg har derimod længe ventet at se Tobak i en Pibe.“

„Kanonen er ladet,“ var Jørgens Svar, og dermed kom en noget forældet Rejsepibe til Syne fra den indvendige Frakkelomme.

„Puh, hvor du er gammeldags, Jørgen! At du gider lægge Mund til saadan en sur Krabat! Nej, se denne, min Ven! en „Ben Wade“! Det nyeste Skrig paa Rygningens Omraade!“ Og dermed præsenterede Oscar sin Broder en ny Shagpibe.

„Er det Rosenbaum?“ spurgte Jørgen med den uskyldigste Mine, som om han kun interesserede sig for Piben.

„En grufuld Hede! Rigtig et Drivhus for Astma og Bronchitis! Lad os komme af med Overfrakken,“ var Medicinerens afledende Svar paa det indiskrete Spørgsmaal om Pibens Træsart.

„Gør det endelig ikke! — Lød det moderligt og ømt fra den ene af Jørgens tætpakkede Naboer — ellers forkøler De Dem og ødelægger hele Ferien baade for Dem selv og Deres Moder, som maa traktere Dem med Kamillethe og varme Omslag i Stedet for al Hjemmets Julehygge.“

„Undskyld — brød Jørgen ind — men min Broder er ni Tiendedel Læge...“

Mere fik han ikke sagt, i den Grad virkede Præsenta-tionen overvældende paa den feminine Nabo.

„Ni Tiendedel Læge! — Ja, i mine yngre Aar underviste jeg rigtignok i Regning i Underskolen og lærte ogsaa

disse søde Børn at regne med Brøker og benævnte Tal, men ni Tiendedel Læge — nej, det har jeg aldrig mødt i en Regnebog.“

„Ja, men vi er ogsaa i en Kupé, hvor man regner med levende Faktorer — var Jørgens belærende Svar. — Min Broder er medicinsk Student, har lige afsluttet den skriftlige Eksamen og venter nu kun paa den sidste Tiendedel — den mundtlige; derfor denne mathematiske Betegnelse.“

„Det var dejligt at træffe en Mediciner — fortsatte den indpakkede Dame henvendt til Oscar — saa vil De sikkert give mig et godt Raad. Jeg plages af en saa ulidelig Træthedsfølelse over Lænden.“

Oscar, som gentagne Gange havde faaet slige intetsigende Spørgsmaal fra pylrevorne Damer, svarede gnavent: „Det stammer fra Nyren; lad Deres Læge skrive Dem en Recept paa Hexametylentetramin, saa fortager Trætheden sig nok.“

„Ogsaa jeg føler mig stærkt trøstet ved en Mediciners Rejseselskab — faldt Jørgen ind. Kan du ikke give mig et lignende let huskeligt Middel mod Kedsomhed. Her i dette snævre Rum, hvor man ikke kan strække sig uden at vælte Pakker og Kofferter, sidder jeg ladet med Julehumør og kan ikke faa det anvendt. — Naa, der har vi den gamle Studenterfabrik ved den romantiske Aa. Se, Oscar, hvor Vandet begynder at stivne ved de tre Graders Frost; det vilde jeg ogsaa gøre, hvis jeg var Vand.“

„Dine Vittigheder kunde i det mindste nok trænge til en lille Frysningproces, og naar den ikke er begyndt for længe siden, kan du alene takke Stegeristen under Sæderne derfor. Men lad os nu se, hvordan det vil gaa dine vanddryppende Vittigheder, naar vi kommer ud i Kulden.“

„De faar Istapper,“ bemærkede Jørgen.

Et langt Fløjt fra Lokomotivet og den skurrende Lyd fra Hjulene meldte, at de to Studenter var ved deres første Maal for Rejsen. Mange Juleønsker og Taksigelser fra de to indpakkede Damer fulgte dem ud ad den aabne Kupédør.

Udenfor Stationen spejdede de efter „Frederik Kusk“, men der var ikke Spor hverken af Frederik eller Kusk.

„Saa tager vi med „Dillen“, foreslog Oscar.

„Er det det medicinske Udtryk for en Diligence — spurgte Jørgen — saa sig mig med det samme, om det er den store eller lille Dille?“

„Det maa jeg først undersøge nærmere,“ og i et rask Spring var Oscar nede ved den gamle gule Karosse med det sorte Skrin bagpaa.

„Her skal du se, Jørgen! — Ja, er det ikke vidunderligt! — Ingen har saadan en Mor som vi to! — Ligger ikke hele Mors Omtanke for sine to lange Drengue herinde i Skikkelse af to Kavajer med tilhørende Tæpper.“

„Den er fin — kom det fra Jørgen — lad os saa begynde Paaklædningen; med det Omslag holder Vittighederne sig nok flydende trods de tre Graders Kulde. Men lad os komme op paa Bukken; der er Plads til os begge; den friske Luft vil virke velgørende afsvalede ovenpaa Kupéheden.“

Snart begyndte den gammeldags Befordring at rulle hen over den toppede Stenbro. Vognfjedrene tog ikke ringeste Hensyn til Stenbroens Ujævnhed. De havde en mistænkelig Lighed med de magre Krikkers stive Ben. Men fremad gik det, snart var den sydsjællandske Købstad lagt bagved, og Landet — det rigtige, dejlige Bondeland bredte sig rundt om, saa velkendt; hvert Træ og Hus, den glammende Køter — hæsliq grim — men den hørte med til alle disse gamle

Omgivelser og slap derfor for kritisk Skønhedsbedømmelse, fik tværtimod en formiddagsfrisk Genkendelseshilsen, saa den stumpede Halespids — et svagt Vidnesbyrd om Modens Fremmarsch paa Landet — slog nogle kejtede Vip; — de knoldede Pløjemarken med Rim paa Toppene; de gamle furede Poppeltræer med stivfrosne Grene — Hvor var det velkendt altsammen, altid med et „Velkommen tilbage“, saa ofte Hjemvejen blev tilbagelagt paany.

Og saa Aaen med Vandmøllen, det mest idylliske paa den en Mil lange Kjøretur. Nu stod Hjulet stille, Frosten havde lukket for Vandet. — Lidt længere fremme den gamle Vindmølle, som malede Præstens Korn. Hvor ofte havde ikke Oscar og Jørgen som Drengene staaet maabende, naar den unge Møllersvend for at vise sit ukuelige Mod lod sig binde til Vingen for at faa den for alle Møllere traditionelle Omgang i Luften.

Endelig dukkede den lille idylliske Landsby Grandløse frem over Bakketoppen, hvor den hvidkalkede Kirke med de takkede Gavle og den nyrestaurerede Præstegaard først mødte Øjet. Her havde den landskendte Pastor Godtfred Falk og hans svenskfødte Hustru været Præstefolk i mere end et kvart Aarhundrede.

Med et mægtigt Trompetstød, der mindede om alt andet end Ouverturen til Elverhøj, satte Postkusken Frostluften i altfor stærke Svingninger. Virkningen udeblev ikke; den nærmer Hest gjorde nogle fortvivlede Anstrengelser for at komme op paa Bagbenene, øjensynlig paavirket af skønne Drømme om en glimrende Fortid, hvor den som Husarhest havde danset i Spidsen for den kongelige Kortège ved festlige Optog. Alderdomssvækkelse i Forbenene bragte den dog snart tilbage til Virkeligheden, og med fornyet Kraftan-

strengelse slæbte den og dens trofaste Kollega den kongelige Diligence op for Præstegaardens Stentrappe.

Hurtigt var Diligencen tømt for sit levende Indhold, og Oscar var den første, som blev omsluttet af Præstefruens trofaste Favntag. Spørgsmaal om Eksamen, Kræfterne o. s. v., o. s. v. svirrede i Luften. Oscar kunde ikke faa Tid at besvare det ene, før ti andre mødte ham.

„Jørgen er ogsaa med,“ lød det henne fra Entredøren. Vel kendte han ikke til Jalousi overfor sin Broder, men syntes dog, han denne Gang var ved at blive for meget Nummer to; men det fik Fru Falk snart kureret ham for, da hun tog hans rødkindede Hoved i sine Hænder og gav ham det første Julekys, netop Mage til Oscars samme Forsmag paa Julen.

Inde i Studereværelset sad Pastor Falk — naturligvis med en lang Pibe, optaget af litterære Værker, Manuskripter, Dispositioner til Juleprædikener o. m. a., men parat til at tage mod enhver, som traadte ind ad hans Dør, og da navnlig naar de indtrædende var hans to store Dreng fra Hovedstaden.

Velkomsthilsenen gik her mere stille af; Præsten gav sjældent sine Følelser frit Løb; men det milde og dog saa mandige Blik, han mødte Sønnerne med, udtrykte det samme som Moderens Favntag.

Det vilde være forkert at sige, Pastor Falk var stolt af sine Sønner — dette Begreb forsvinder, hvor Livet leves i Samfund med Herren. Men han takkede Gud for sine Dreng — og dog var Takken for Oscar ikke fuldtonende. Vel var der meget at takke Gud for ogsaa for ham, denne retlinede unge Mand med det uangribelige Liv, sejrsvant overfor Ungdommens Fristelser, med Afsky for alt, hvad

der forfladiger og forraaer Ungdommen, jernflittig i Brugen af sine fremragende Evner. — Jo vist var der meget at sige Gud Tak for; men i alt dette manglede Gud. Men hvor Takken manglede, traadte Forbønnen til, inderlig og fast, bygget paa Herrens Forjættelser. Den Dag vilde komme, da Takken vilde blive fuldtonende; Pastor Falk vidste det — Gud havde endnu aldrig svigtet sine Løfter.

Med Jørgen stillede Sagen sig anderledes, han var blevet hos Gud fra sin Barndom. Herren havde saa let banet Vej for ham gennem Studiernes Vanskeligheder. Men ogsaa han trængte til Forbøn; det muntre, kaade Sind kunde ofte træde i skarp Modsætning til den hellige Alvor.

Præsten var absolut intet Hængehoved, havde endogsaa udpræget Sans for det komiske, hans Humor havde ofte lokket den sunde Latter frem. Men ogsaa den Karakterejendommelighed skulde ind under hellig Røgt og Pleje; dette vidste Pastor Falk fra sig selv, og derom bad han for sin livsglade og sprudlende Søn.

Nu stod begge Sønnerne derinde i Præstens Stue, stod der som Forløbere paa Julens Familiehygge; stod der, hvor Væggene, om de havde haft Mæle, kunde fortælle et helt Af-snit af den danske Kirkes Historie — kunde fortælle om betydningsfulde litterære Værkers Tilblivelse — baade kirkelige og æstetiske —, om Sange, fødte i en stille Natte-time, men nu kendt i hvert et dansk Hjem — fortælle om Venneklokke, der havde skiftet Ord og faaet forløsende Svar i Præstens indskudte Bemærkninger, mens hans Pen løb skrat-tende hen over Papiret.

Sønnerne besvarede alle de Spørgsmaal, som kom stille og konkrete fra Præsten. Kun stod Jørgens stadige Skiften fra højre til venstre Fod i en mærkelig Modsætning til Fa-

derens Ro, indtil endelig det forløsende Ord kom: „Jeg er skrupsulten; jeg har rejst hele den lange Vej kun paa en Kop The og to Kryddere. Der er vældig Plads til alle Mors Juleanstrengelser.“

Han fik heller ikke Lov at vente længe; Bordet var dækket og ventede kun paa Familiens mandlige Medlemmer.

Nu sad de alle bænkedede om det massive Egetræsbord; jævne, solide Retter udgjorde Middagen, stærkt præget af de foregaaende Dages Slagtning.

Jørgen var Tavsheden selv. Han havde som Barn hørt en velnæret Jyde sige: „A skötter et' om Sludder, nærenstid a æder“, og fandt heri en gylden Leveregel, naar man var sulten.

Da Forretten havde udfyldt en væsentlig Del af Pladsen i Jørgens slunkne Indre, fik han noget af sin Veltalenhed tilbage, og adskillige mere eller mindre vellykkede Vittigheder blev serverede som Kompot til Ribbensstegen.

Pastor Falks „Velbekomme“ var Tegnet til at søge ind i de andre Stuer, der havde bevaret deres gammeldags Hygge. Den gennemgribende Reparation havde kun berørt det uønskede af Præstegaarden.

Nu længtes de hjemvendte Sønner efter at forvise sig om, at det gamle Hjem uforandret var det samme, som de havde lært at elske fra deres Barndom — den lidt for mørklilla Dagligstue, hvor Vægfarven brødes af Maleriernes gyldne Rammer — den røde Havestue med malede Bøgegrene paa Dørfyldingerne — Klaveret, en Gave fra en tidligere Menighed — ovenover Maleriet af Pastor Falks første Kirke, Kirken med de ranke Midtskibssøjler fra Esbern Snares Tid — det guldindrammede Spejl over den gamle udskaarne Sofa — Bedsteforældrenes Maleri. — — Jo,

det var der altsammen, saadan som Oscar og Jørgen havde kendt det fra deres tidligste Barndom.

Under Vandringen fra Stue til Stue havde Oscar faaet tændt sin „Ben Wade“.

„Det var en god Ide — indskød Jørgen — jeg maa ind og se til Fars Bagladere.“

Et Øjeblik efter stod han med en af de længste. Han blev saa løjerlig skæv i Ansigtet under Udøvelsen af Fyrbødertjenesten; men endelig lykkedes det ham at sende den første Røgsky ud i Stuen.

„Der er en sær behagelig, ram Afsmag ved dine Piber, Far; det er vist længe siden, der har været Skorstensfejer paa Gaarden.“

„Han er kommet i Dag med Diligencen — svarede Præsten — du maa gerne gaa i Lag med Arbejdet med det samme, saa bliver Smagen nok mindre ram og mere behagelig i Julen.“

Det var kun, hvad Jørgen havde ventet, og i Løbet af faa Minutter stod han med alle Præstens Piber nede i Bryggerset.

Pigen skævede surt til denne Rensningsproces, men det passede jo kun godt til Pibernes Tilstand.

Endelig var Jørgen færdig, og for muligt at bringe Pigens sure Ansigt i Harmoni med de rene Piber spulede han Gulvet, hvad der havde den ønskede Virkning baade paa Gulvet og før bemeldte Ansigt.

Paa Vejen tilbage med Piberne kom Jørgen forbi Spisekamret, hvor Jomfru Sørensen — det trofaste Husinventar — havde travlt med at bringe Juleforberedelsernes rige Høst paa rette Plads.

Al den Herlighed kunde han ikke staa for. „Deres Spise-

kammer „bugner af Fedme“ som Polyfems Ostehylder,“ bemærkede han.

„Ja, det har Studenten rigtignok Ret i,“ lød det husjomfruelige Svar med en ikke altfor tilsløret Glæde over Komplimenten.

Jomfru Sørensen anede ikke, hvem Polyfem var, men da Jørgen havde nævnt noget om Ostehylder, mente hun, det var et Øgenavn paa en bekendt Ostefabrikant.

III.

Under Jørgens lange Fraværelse havde Oscar slaaet sig ned i sin Faders Studereværelse, hvor de to drøftede mange forskellige Emner.

Først var Præstegaardens Istandsættelse kommet paa Tale. Gaarden havde vundet betydeligt, mindede endogsaa nu om en lille Herregaard. Og at Reparationen var blevet efter Ønske og det fornødne Embedsmaan rejst, kunde Pastor Falk særlig takke Departementschef Rosenbaum for, som havde støttet ham ihærdigt overfor Ministerens Tilbageholdenhed.

Præsten og Fruen havde derfor besluttet at invitere Departementschefen ud til Præstegaarden til den nærførestaaende Fødselsdag lige efter Helligdagene.

Et andet Emne havde dog i ganske anderledes Grad optaget baade Sind og Tid. Det var Oscars Stilling til Kristendommen. Dette laa den gamle Præst paa Sinde, saa ofte hans Tanker dvælede ved Sønnen; og dog førte han det saa godt som aldrig selv paa Tale; her maatte Oscar gøre Begyndelsen; saaledes mente han, det vilde være bedst.

Men Oscar — havde han ikke kastet det Spørgsmaal bag sig som noget, han var færdig med? Havde han ikke slaaet sig til Ro med det Resultat: jeg kan ikke tro?

Jo, saa mente han selv. Men havde den foregaaende Aftens Spadseretur med de mange religiøse Barndomsmin-

der ikke vist, at han nok ikke var helt færdig med dette Spørgsmaal, at han i det mindste ikke havde kunnet hindre det i at gemme sig i Sjælens Løndom?

Og nu Samtalen med Faderen — hvorledes var den gledet ind paa det religiøse Omraade? Han vidste det ikke selv, havde end ikke bemærket Overgangen, før de var midt inde i Ordskiftet om Underet.

„Det er umuligt — havde Oscar erklæret — der eksisterer intet Under; det er kun Mangel paa Kendskab til Naturlovene, naar man taler om Undere; alt sker paa naturlig Maade. Det er Videnskabens store Fortjeneste at have godtgjort Forbindelsen mellem Aarsag og Virkning i Fænomenerne. Aarsagsloven er som en knyttet Haand, der fastholder alle Naturlovene og bestemmer deres Virkning.“

„Det kan lyde overbevisende — faldt Præsten ind —. Efter den Theori maa Aarsagsloven være den stærkeste Magt i Verden, ja, i Virkelighed „Almagten“, der gennem Naturlovenes talløse Traade gør sin Magt gældende i alt her i Verden og sejrsvikter gennemfører sin Vilje overalt. Med andre Ord, Naturlovene er ubrydelige, fordi de til enhver Tid beherskes af Aarsagslovens Almagt.“

Oscar bekræftede dette med et Nik.

„Det undrer mig — fortsatte Præsten —, at netop du, som er Mediciner, vil gaa ind paa denne Tanke; thi hvad er Sygdom uden netop et Brud paa Naturlovene, et Angreb paa det sunde Livs Lov, og det ofte et sejrrigt Angreb. Men forholder det sig saaledes, da er det urimeligt at paa-staa, at Naturlovene er de altbeherskende. — Du har set det under dine Studier og vil møde det endnu oftere som Læge, at der findes Kræfter, som er stærkere end Naturlovene. Og mener du, at dette ogsaa hører ind under disse

Love, da betyder det kun, at de er i indbyrdes Strid, og det vil gaa efter det gamle Ord: „Hvert Rige, som er kommet i Splid med sig selv, lægges øde“. Saaledes vilde det uvægerligt være gaaet forlængst med Naturlovenes Rige, om der ikke havde været højere Kræfter til at gribe ind. Det er disse Kræfter, vi møder i Underet, stærkere end de nedbrydende Magter, og som genopretter, hvad Naturlovene — Livets og Opretholdelsens Love — mister i deres ulige Kamp. Tænk blot paa de mange Helbredelsesundere. — Derfor kan man ikke med Rette sige, at Underet er naturstridigt, men tværtimod Naturlovenes trofaste Hjælper i deres haabløse Kamp. — — Nej, Oscar, som de nedbrydende Kræfter — lad os kalde dem Dødens Lov — vidner om, at der er andre Kræfter end Naturlovene — kald dem Livets Love, saa vidner Underne om, at der er en højere Lov, som staar over det altsammen, en højeste Lov, hvorfor alt tidligere eller senere maa bøje sig.“

Oscar havde under alt dette siddet med Blikket ufravendt rettet mod sin Fader. Det var vel ikke nyt altsammen, men blev sagt med en Overbevisnings Klarhed, som i Øjeblikket fik alle Indvendinger til at forstumme.

„Jeg forstaar, Far, at du med dine Ord vil lede min Tanke hen til Gud som den, der staar over det altsammen og bl. a. gennem Underet lader os kende sin Tilværelse og Almagt. Men jeg tvivler jo ikke om Guds Tilværelse; der maa være en Gud til, hvorfra det hele stammer, ogsaa Naturlovene. Kun tror jeg ham saa uendelig fjern og uinteresset i vore Livsanliggender.“

Oscar havde ikke selv bemærket Tankespringet og Inkonsekvensen i sin Bemærkning.

„Din Logik brister, Oscar. Naar du mener, at Gud har

indsat Naturlovene — og du tvivler ikke om til Gavn bl. a. for os Mennesker — saa er det inkonsekvent at sige, at denne samme Gud ikke skulde interessere sig for os. Er Gud disse Loves Skaber og Herre, maa han ogsaa til enhver Tid have baade Ret og Magt til at gribe bestemmende ind her; og hvad andet er det, der sker gennem Underet.“

— — —

Ved et ublidt Stød sprang Døren op, og ind traadte Jørgen med Favnen fuld af de nyrensede Piber, der endnu duftede stramt af den Blanding af Benzin og Soda, som ved forenede Kræfter havde befriet Piberne for gammel Nikotin.

Dermed var den alvorlige Samtale mellem Oscar og hans Fader afbrudt, men ikke glemt. Den klare Tankeudvikling havde efterladt et dybere Indtryk, end Pastor Falk havde bemærket. Vel havde Oscar lyttet med spændt Opmærksomhed, men saadan var han altid; den sønlige Ærbødighed bød ham det, naar hans Fader talte.

Men Oscar selv forstod nu, at han saa langt fra var færdig med Kristendommen, at han tværtimod mærkede, hans Ideer trængte til en fornyet Revision.

— — —

Aftenen tilbragtes i Dagligstuen, hvor navnlig Sønnerne havde travlt med at lægge sidste Haand paa Julepynten, som i Lighed med tidligere Aar kun skulde bestaa af hvide Lys og Engle.

Adskillige af Englene havde overvintret — eller rettere oversomret fra sidste Jul, men en Del var ogsaa forsvundne; Jørgen mente, fordi de hørte til Trækfugleslægten og saa ikke havde kunnet finde Vejen tilbage til Grandløse Præstegaard.

Stuepigens Fejekost var den naturlige Forklaring, men

i hvert Fald maatte der skaffes nye til Veje. Oscar mente, at det var Theologens Opgave, men da Jørgen erklærede, at dette Arbejde ogsaa krævede anatomisk Indsigt, tog han ogsaa fat.

Den ene Engel fløj bogstaveligt efter den anden fra de flittige Hænder. Men pludseligt snappede Jørgen en fra Bordet. „Er det dit Værk, Oscar? bedre Forstand har du altsaa ikke paa Engle! den mangler Vinger, og i Stedet for har du udstyret den med en gyselig Pukkel.“

„Du er et Fæhoved, Jørgen, kan du ikke se, det er et Englebarn, hvor Vingerne endnu ikke er vokset frem.“

Jørgen vægede sig, saa godt han kunde, mod Beskyldningen for Dumhed ved at henvise til den dogmatiske Professor, der vel havde lært ham noget om Engle, men ikke om Englebørn og endnu mindre om ikke udvoksede Englevinger.

Paa Slaget ti trak Præstefruen sit Uhr, et sikkert Tegn paa, at nu var det Sengetid. Præsten havde endnu en Del Arbejde; der ventede ham jo tre Helligdage; men Studenterne havde intet imod at gemme sig under Mors Dynner.

Hurtigt var Afklædningsprocessen færdig, og strækende sig behageligt under de varme Dundynner ventede de kun paa at glide ind i Søvnens og Drømmenes Verden.

Det vilde dog ikke lykkes for Oscar. Tankerne slog ned paa ham som et Fugletræk, navnlig Tanker vakte ved Samtalen med Faderen om Eftermiddagen. Han maatte indrømme, at hans Tro paa Aarsagslovene og Naturlovene vaklede; navnlig dette om Riget, der var splidagtigt med sig selv, var noget helt nyt. Naturligvis huskede han Ordet fra sin Skoletid, men Faderens Anvendelse af det var ham ganske fremmed.

Tankerne arbejdede sig mere og mere ind i et tæt Mørke, hvor han ikke kunde finde Vej — og derovre laa Jørgen uanfægtet af alle disse Vanskeligheder. „Hvorfor skulde han nu slippe saa let igennem alt det, jeg atter og atter har arbejdet mig træt i, kæmpet mig frem til Resultater, der snart væltede som Korthus?“

„Sover du, Jørgen?“ afbrød han pludselig sine egne Tanker.

„Noget af mig — lød det søvnige Svar fra den anden Seng — min venstre Arm i det mindste er sovet fast ind og drømmer om Naalestik og anden ubehagelig Mishandling. Men er der noget?“

„Ja, der er meget, Jørgen, hvis du da gider høre paa mig.“

„Det ved du, Oscar, jeg gerne vil. Har jeg tidt været kaad og mundrap i min Tale, saa kender du mig dog saa godt, at der gemmer sig Alvor i mig, at det virkelig er Alvor for mig at ville høre Kristus til og tjene ham i Liv og Gerning.“

„Netop derfor vækkede jeg dig; jeg maa tale med en, som forstaar mig, og som forstaar mine Tanker bedre end jeg selv.“

Oscar gengav nu sin Samtale med Faderen om Underet og Naturlovene — om „Riget, der kommer i Splid med sig selv“; hvorledes Gud griber ind i den ulige Kamp mellem Livets og Dødens Lov, og dette „af Interesse for os Mennesker“.

„Der var meget i Fars Tanker, som var mig ganske nyt, og saa var hans Ord saa indtrængende og overbevisende, saa jeg følte mig overvundet. — Ja, det er egentlig forkert her at tale om Sejr og Nederlag, det var meget mere

som en Læge, der undersøger sin Patient. Maalbevidst gik Fader frem i sin Undersøgelse, indtil han fandt Sygdommens Sæde, det ømme Punkt — dette om det splidagtige Rige. Da forstod jeg, hvor afstumpet Troen paa Naturlovene er — en syg Tro. — Men dette om Guds Interesse for os overvældede mig ogsaa, og et nyt Spørgsmaal nødte sig frem: *Hvad vil Gud os?*“

„Han vil give os det tabte Paradis tilbage,“ var Jørgens rolige Svar.

„Det tabte Paradis? — Tror du da virkelig, der nogen-
sinde har været et Paradis paa Jord? For mig er denne Fortælling kun en Myte, ligesom Grækerne har deres og Nordboerne deres om Verdens Tilblivelse. I det hele regner jeg ikke det Gamle Testamente for mere end en jødisk Mytologi eller Sagnhistorie i Lighed med andre Folkeslags.“

„Hvis du vil læse Bibelen med Alvor og uden forudfattet Mening — var Jørgens Svar — vil du snart komme paa andre Tanker. Tænk blot paa dens Udbredelse — en af Verdens ældste Bøger, og nu i det tyvende Aarhundrede den mest læste. Og sammenlign den saa med de hedenske Mytologier; har du maaske rørt ved dette gamle naragtige Vrøvl siden dine Skoledage? — Saa snart du var færdig med dem som Undervisningsfag, skyndte du dig hen til Bogjøden i „Lillestræde“ og fik skaldede 25 Øre pr. Eksempplar. — Nej, den blotte Sammenligning mellem Bibelen og Mytologierne forbyder at henregne den hellige Bog til disse sidste. — — Nej, tro mig, Oscar, det Gamle Testamente er ikke en Samling Myter eller Sagn, men det er — lad mig bruge et Billede — den gamle, fleretusindaarige Stamme, furet af Vantroens mange Angreb, men aldrig svækket, lige saa livskraftig, som da Gud gav Moses og Profeterne at skrive det,

levedygtigt nok til at sætte syv og tyve nye friske Skud — det Nye Testaments syv og tyve Skrifter —, som nu er de kraftige og livsfyldige Grene, der danner Kronen paa den guddommelige Visdoms Træ, hvor hver en Sjæl maa finde Ly og søge Føde af dets Frugter.“

„Hvor er I lykkelige, der kan tro alt dette — kom Oscars Svar som en forpint Sjæls Suk — gid jeg kunde naa den samme Lykke, men det er saa mørkt og uigennemtrængeligt for mig.“

„Der mangler dig ét, Oscar. Du, som har prøvet og undersøgt saa mange Mennesker — baade deres Legeme og Sjæl, — og er blevet dygtig i din Gerning, du har aldrig prøvet og undersøgt dig selv, eller som det gamle Ord siger det: *kend dig selv*. Her maa du begynde — det sværeste og ofte mest smertefulde Arbejde, men den nødvendige Begyndelse for at komme fra Mørket til Lyset.“

Jørgen var ikke streng logisk som sin Fader, gjorde endogsaa ret store Tankespring, og dog var der noget, som gjorde det stærkeste Indtryk paa Oscar, Broderens ungdomsfriske og frejdige Tro, hans faste Overbevisning om Bibelens guddommelige Sandhed — det var jo hans fromme Moders Tro om igen.

„Jørgen — fjøjede Oscar til efter en Pause — naar du taler med din Gud, tal saa ogsaa med ham om mig, og du maa gerne gentage, hvad jeg i søvnløse Nætter har hørt dig sige, dette om Ydmyghed, maaske...“

I det samme slog det gamle Taffeluhr derinde i Dagligstuen to, hvad der mindede Brødrene om, at Tiden nu var til at sove.

Endnu en liden Stund laa de begge vaagne — Jørgen

i stille Bøn for sin Broder, Oscar optaget af sine nye Kampe og — Længsel.

Snart fik Søvnens dog Magt over dem begge, og lange, tunge Aandedrag, afbrudte af korte Snork, som om Søvnens gik i den gale Hals, vidnede om sund Ungdom.

IV.

Næste Morgen — Juleaftens Morgen — vaagnede Jørgen ved en Lysstribе, som tegnede sig tværs over Stuen. Hjernen var endnu for meget i Sovetempo til at finde ud af, hvor det Lys kom fra, indtil han endelig opdagede Gløderne gennem Trækhullet i Kakkellovnen. Straks var han lysvaagen, som enhver Tanke om hans Moder altid gennemstrømmede ham med Liv og Glæde.

Det var nemlig ingen anden end Præstefruen, som havde listet sig ind i Soveværelset for at lune op, til hendes to Drengе skulde i Klæderne.

Saadан var hun — Fru Karin Falk, havde altid Omtanke for andre, og fremfor alt for Oscar og Jørgen, de to eneste hun havde tilbage af en Børneflokk paa fem. Gud havde gemt de tre — en Søn og to Døtre — i 8—14 Aars Alderen.

Det havde været tunge Aar for Præsten og hans Hustru, og først gennem en lang og tung Kamp havde de naaet frem til at sige: „Herre, de er dine, og de skal være dine.“

Navnlig havde det været svært at fastholde Guds Kærlighed, da han tog den yngste Datter hjem til sin Herlighed. Hun var Moderens Øjsten og bar hendes Navn.

Fru Falk havde været syg i tre Aar efter den lille Karin — den lille gullokkede Pige, der med de buttede Kinder og

det søde Smil saa ud, som havde hun stjaalet al sin Moders Sundhed.

Efter det lange Sygeleje havde et Par Maaneders Ophold ved et Badested givet Fru Falk fornyede Kræfter, saa hun atter kunde udfylde Pladsen som sin Mands gode Medhjælp og den værnende Moder for sine Børn.

Men saa holdt Epidemien sit Indtog i Præstehjemmet og bortrev de tre yngste Børn. De to ældste Børn var dengang paa Latinskolen og blev derved bevarede for deres Forældre.

Det var et haardt Slag for Pastor Falk og hans Hustru; med kort Tids Mellemrum at bære tre Børn hen til det sidste Hvilested; navnlig den Dag, lille Karin sænkedes i Graven, var det, som noget brast i Fru Falks Hjerter — denne lille yndige Pige, saa skøn af Ydre, saa tidligt udviklet i sit Sind.

„Herre, hvorfor staar du langt borte? hvorfor skjuler du dig i Trængselstid? — Har du glemt mig? — Har du taget din Kærlighed fra mig?“ Med disse og mange andre Ord kunde hun klage sin Nød for Gud.

Men det var, som hjalp det altsammen intet, som et Raab i Ørken, hvor ingen kunde høre og ingen svare.

En forfærdelig Tid oprandt nu for Fru Falk; hun betroede som altid sin Mand al sin Kvide, og denne erfarne Præst, velbevandret i Skriften, opøvet i at lægge Herrens Ord lægende paa saarede Sjæle, havde selv kæmpet den samme Kamp som Hustruen og fundet Hvile for sin Sjæl i Ordet om Herren, der „giver og tager“. Den Herre og Gud, som havde givet dem Børnene — det var jo ham og ikke Døden, som havde taget dem. Og var Gud ikke i sin Ret? havde de ikke begge lagt Børnene i hans Favn i

Daaben — givet ham dem — havde han ikke Lov til at gøre ved sit, hvad han vilde?

Og var dette i Virkeligheden at tage Børnene fra Forældrene? Den himmelske Fader havde jo kun gemt de smaa i det store Barndomshjem til Genkendelsens Stund i Opstandelsen — gemt dem bedre, end en jordisk Far eller Mor evnede.

Alle disse Tanker, der var myldret frem som frodig Sæd af Ordet om Herren, som „gav og tog“, styrkede Pastor Falks Tro og gav hans Prædikener mere af Oplevelsens Vægt.

Alt, hvad han saaledes havde oplevet med Gud gennem Sorgen, delte han med sin Hustru; men det var, som prelede det af altsammen. Det, som havde været til Lægedom for Præsten, syntes kun at faa Hustruens aabne Saar til at bløde end stærkere. Atter og atter klagede hun: „Herren har taget mine Børn fra mig — *han har taget Karin!* — Og det er, som Gud, min Gud ogsaa er taget fra mig.“

En Dag, hvor denne Klage lød paany, kun endnu mere haabløs, endnu mere sønderrivende, lagde Præsten stille Armen om sin Hustru.

„Karin, min kære Hustru — og hans Blik hvilede et Øjeblik saa trofast paa det hentærede Ansigt — Karin, du har Ret, din Gud er taget fra dig.“

Hustruen sank hulkende i Knæ. „O, Godtfred, Godtfred! — Baade min Karin og min Gud! — — Saa er alt tabt!“

Præsten drog stille sin Hustru ind i sin Favn. „Nej, ikke din Karin og din Gud, men „din Gud“; thi vor lille Datter var ved at blive din Gud; derfor har Herren gemt hende, for at han alene maa være vor Gud.“

Det var, som rislede der en Strøm af Kærlighed gennem disse Ord, som Pastor Falk ofte havde haft paa Læberne, men manglede Kraft til at udtale. Nu kom de saa stille, fulde af Sandhed, men fremfor alt fulde af Lægedom fra den Gud, der gav sin Tjener at tale dem.

Efter den stærke Storm, som havde hærget Fru Falks Sjel, kom nu den sagte Susen. Nu var det Herrens Time til at give Fred.

„Jeg begynder at forstaa dig, Herre — hviskede hun — kom mig ganske nær, at jeg maa kende din Kærlighed ogsaa i alt dette; ja, kom og vær min Gud — min eneste sande Gud, og lad Karin være min Datter — hjemme hos dig.“

Da lød Præstens Røst mandig og fast, mærket af Sejren: „Gud ske Tak, som giver os Sejren ved vor Herre Jesus Kristus.“

Nu kom der fredlyste og rige Dage, hvor alt det, som var saaet i graadvædede Hjerter, bar Livets Frugt for de to.

Mange Aar var hengaaede, og al den Kærlighed, Fru Falk havde til sin Børneflokk, blev nu de to Sønners Eje; ikke som om hun dermed vilde værne dem mod at blive taget fra hende i en ung Alder, men alt, hvad hendes Hjerte rummede af moderlig Kærlighed og Omhu, skulde de to have; saaledes var det hendes Trang. Alt, hvad hun gjorde for Oscar og Jørgen, var et Udslag af denne Trang, ogsaa det knitrende Baal derhenne i Kakkellovnen Juleaftens Morgen.

— — —
Moderens Omhu havde jaget den sidste Rest af Søvnens bort. Jørgen laa nu lysvaagen derhenne i Sengen og stirrede op mod Lysstrøben fra Kakkellovnen, der kæmpede om

Magten med det gryende Dagslys fra Vinduet. Han havde ikke ringeste Lyst til at staa op — ikke af Dovenskab, men han følte sig saa hyggeligt hjemme, og Oscar gav endnu intet andet Livstegn fra sig end Søvnens tunge Aandedrag.

„Sove vil jeg ikke — men lade Tankerne tumle sig frit. I Dag er det Jul, saa er der Tumleplads nok.“

Og saa begyndte Tankernes utøjlede Dans, snart kredede de om Juletræet, snart var de ude i Køkkenet hos Jomfru Sørensen — hendes Kyllingehøne-Angest, at noget skulde gaa i Stykker, naar „Studenten“ kom farende med et Rødkaalshoved under Armen og Tallerkner eller Fade balancerende paa Hænderne, var alle Pengene værd.

Saa tog Tankerne Flugt til Kirken — Juleaftensgudstjenesten, den skønneste af dem alle, den som først havde gjort Jørgen kirkelig i hans tidlige Barndom. — Hvilken Tekst mon Fader vilde vælge i Aar? — Naturligvis blev den god, den blev jo altid hentet fra Bibelen. — Men Pastor Falk havde en særlig Evne til at vælge Tekster, som straks overraskede.

Saaledes tumlede Jørgens Tanker utøjlede om, da der pludselig hørtes en stærk Gaben fra Oscars Seng, og en lang hvid Arm ræktes op mod Loftet, som vilde den fange Lysstriben, inden Dagslyset helt havde gjort det af med den.

„Morfeus har nok haft et ordentligt Snubtag i dig i Nat; du har sovet som en Bjørn. Skal vi saa se, om vi kan finde Stumperne, som vi puttede dem ned under Mors Dyne i Aftes.“

Og med et rask Spring var Jørgen ude paa Gulvet.

„Lad os undersøge Vejret, om det ogsaa er i Julestemning,“ fortsatte Jørgen uden at adressere sine Ord til nogen bestemt, kun optaget af at rulle Gardinet op.

„Den er fin, Oscar! — klingrende Frost! mindst fem Grader i Nat.“

Alt tydede paa, at Jørgen havde Ret. Frosten havde haft travlt om Natten. I Rudernes Dug havde den tegnet sine glitrende Fantasibloomster og kun levnet Jørgen et lille Kighul til Vejriagttagelser.

Det var, som Frosten endnu ikke var færdig med sit Nattearbejde ude i Naturen; endnu svøbte den Træer, Buske og de krusede Kaaltoppe i sin hvide Rimkaabe og lod haant om Morgensolen, der maatte nøjes med at spejle sine Straaler i Iskrystallerne.

„Mor er storartet! — erklærede Jørgen, da han var færdig med sine meteorologiske Undersøgelser — i Stedet for at vi skulde skære vore Næser til Blods paa Vandfadets Is og saa trække rundt med krydslagte Hefteplaster paa Ansigtets fremspringende Punkt, har hun ikke blot lunet op i Stuen, men tillige sat varmt Vand ind.“

Hurtigt var de to Brødre i Klæderne og sad snart med Forældrene om Kaffebordet.

Da denne Opholdelsesdriftens første Akt var sluttet, begav Familiens tre mandlige Medlemmer sig ud paa den traditionelle Morgentur langs Præstegaardsmarken ned til Aaen; — Præsten og Jørgen med deres Rejsepiber og Oscar med sin „Ben Wade“, som stadig var Genstand for hans ømmeste Omhu.

Pastor Falk drev selv Avlingen, men nu laa det altsammen i Dvale for at samle Kræfter til Foraaret, saa der blev ikke ofret Agrarvæsenet mange Tanker, kun ønskede han Sne for Vintersædens Skyld, inden Frosten gik for dybt i Jorden. Medens Præsten nu gik der mellem sine to unge Sønner, dukkede Minderne frem fra hans egen Stu-

dentertid og fik Udtryk i den ene Historie efter den anden om den Tids Professorer, Studenterforeningslivet med dets nationale Røre o. s. v., o. s. v., alt mærket af Præstens Humor, og hurtigt — ja, altfor hurtigt syntes Oscar og Jørgen — var den friske Formiddagstur til Ende.

Efter Frokosten tog Sønnerne fat paa Pyntningen af Juletræet. Den var let overkommelig paa Grund af sin enkle S sammensætning.

Køkkenet havde en uimodstaaelig Tiltrækningskraft paa Jørgen — ikke for Madens Skyld, men at maatte hjælpe til. Ikke saa snart var derfor Juletræet i Orden, før han var ude i Jomfru Sørensens lille Kongerige.

I Forbifarten havde han snubbet et af Moderens Køkkenforklæder fra Knagen ved Sovekammerdøren og efterladt sin Jakke som Vederlag.

„De er nok ikke helt færdig med Bagværket, Jomfru, lad mig faa fat,“ og uden at afvente Herskerindens Svar greb Jørgen Kagerullen; og nu gav han Dejgen en Omgang, som havde han ikke bestilt andet hele sit Liv end at køre med Damptrømler. — Et Greb i Melbunken og saa en ny Omgang med Rullen.

„Aa, din tossede Dreng! er du nu Køkkenskriver igen!“ udbrød Fru Falk, da hun fra Døren fik Øje paa sin melede Søn.

„Nej, ikke Køkkenskriver, men kongelig Overhofkage-dejgrullemester! — kom og se mit Værk, og din Moderstolthed vil sætte nye Skud; og dermed tog han sin Moder om Halsen uden at huske paa Melet og gav hende et ny-rullet Kys.

„Du gør din Moder hvidhaaret før Tiden, min Dreng,“ svarede Fru Falk med et Smil.

Nu skulde Kagerne formes. Jørgen begyndte at rode i Formebunken med Mænd og Kvinder, Hjerter, Blomster og Fugle o. s. v. Trykkemaskinen virkede hurtigt og tilfredsstillende, den ene Plade efter den anden fyldtes og gik videre til Jomfru Sørensen henne ved Ovnen.

Endnu var der et Stykke Dejg tilovers. Det var kendeligt, at Jørgen pludselig fik en Indskydelse. Atter fordybede han sig i Formebunken. „Her er den ene,“ tænkte han højt, og straks bed den sine Kanter ned i Dejgen og tegnede et velformet Hjerte.

„Og saa den anden,“ og hans Fingre for raslende om mellem Formene.

„Endelig fandt jeg dig — gør nu dit Arbejde godt,“ og Formen blev trykket omhyggeligt ned i Hjertets Midte.

„Det kom til at staa godt — undslap det Jørgen — en frodig Rose midt i et svulmende Hjerte; kan Oscar mon ønske sig en bedre Mandelgave ved Julemiddagen?“

„Se saa, Jomfru Sørensen, nu overgiver jeg Dem mit Hjerte. De ser, der vokser Roser i det; giv det Deres bedste Varme, og forsmaar De mit Tilbud, saa giv mig det kun tilbage, men i bagt Stand.“

Dermed forsvandt Jørgen ud ad Døren for at gennemgaa en højst fornøden Rensningsproces efter fuldendt Bagværk.

V.

Solen arbejdede paa den Aarstid kun syv Timer om Dagen og havde allerede sendt Stjerner og Maane sin Aftenhilsen fra Sydvesthimmels Horisont.

„Tænd jer, I Stjerner, som I tændte jer for Bethlehems Hyrder! — Og svøb dig, du Maane, i min Lysglans! Spred Lys paa Menneskenes Vej, som du lyste for de flygtende i Sinais Ørk og ledte dem ved din Glans til Ægyptens Skjul; vær Lygte for den ensomme Vandrers Kirkesti.“

Stjerne efter Stjerne tændtes, mens Maanen dannede Segl i Sydøst.

Ved Dagligstuevinduet sad Fru Falk — hendes Yndlingsplads ved Helligaftenens Frembrud — og lyttede til Kirkeklokkerne, der sendte deres smaa, korte Slag ud i Frostluften.

„Det kimer til Julefest,“ hviskede det i hendes Sjæl. Minderne vældede nu frem, Minder fra den Tid, hun var vendt styrket hjem fra Badestedet og sad paa den samme Plads Julens Helligaften med Karin paa sit Skød. Hun huskede, hvorledes Lykkefølelsen da fyldte hendes Sjæl; nu var hun atter den raske Moder for sine Børn — for Karin... „Hun er ikke mere...“ — og en Taare listede ned ad Kinden. — „Nej, ikke her, men deroppe bag Stjerne og leger med Guds Engle — alle dem fra Julenat,“ lød det til hende.

Fru Falk vendte sig ikke om, vidste, det var ingen Meneskerøst, men Bud fra ham, som lægte hendes saarede Hjerte, da det var ved at forbløde sig.

Disse Tanker om lille Karin meldte sig ofte, men altid paa Julens første Helligaften, dog uden at volde Smerte, drog kun opad og hjemad.

Kimen var nu hørt op, og Klokkerne sendte deres tunge og faste Slag ud i den stjerneklare Aften for at kalde fattig og rig, ung og gammel ind under Kirkens Hvalv.

Den rummelige Gaardsplads i Præstegaarden var fyldt med Vogne, da Præstefamilien gik over i Kirken.

Hver Sidde- og Staaplads var optaget i den smukt pynkede Kirke, hvor Granguirlander naaede fra Hvalvingernes Top til Murpillerne og dannede Skygger i Rundingen fra Malmkronernes Lys.

Uden ydre Præstefacon stod Pastor Falk for Alteret iført den hvide Kjortel og Purpurkaaben, som den hellige Tjener, hvor Ydmyghed og Mandighed tilsammen dannede Personligheden.

Den første Salme var sunget, og Præsten istemte med sin malmpulde Røst: „Ære være Gud i det høje! Fred paa Jorden og i Menneskene hans Velbehag.“

Oscar lyttede; saaledes havde han aldrig hørt den gamle Juleliturgi. Vel var det den velkendte fra de tidligere Aar; men denne Gang lød den helt anderledes — det var, som en tilbedende Sjæl lukkede op for Taksigelsens Skatkammer.

Og da der fortsattes: „Din Pris, din Pris fra Himlens Englehær genlyder fra den frelste Jord!“, var det alle Mors Engle — dem fra Barndomsaarene —, der ligesom stod i Halvkreds paa hver Side af Alteret og sang Messesvaret.

Oscar fulgte Tone for Tone, Ord for Ord, om „Sønnen

den enbaarne“, der blev sendt, „da Tiden var fuldkommen“, ham, „i hvem vi have Naade over Naade, al Freds og al Saligheds Fylde“.

„Os er i Dag en Frelser født!“ lød det fornyede Svar, ikke som sunget af Menneskestemmer, men af himmelske Røster — af Mors Engle.

„En Frelser født“? — lød det som en Protest. Men der blev ikke Tid til Indvendinger; atter kom det fra Alteret: „Saa annammer vi dig som vor Frelser og Saliggører — — vi ville aabne vore Hjerter — — berede dig et Tempel — —“

Oscar havde hørt det altsammen før, men aldrig som i Aften. Han forstod ikke sig selv, men saadan var det, det greb ham, han maatte rives med. Hvorfor? — han vidste det ikke selv. Han længtes — længtes efter, at det maatte være, som Ordene havde lydt. — Men hvorfor var det ikke blevet saaledes for længe siden?

I mindre end et Øjeblik havde disse Spørgsmaal krydset hans Tanke. Men saa lød det fornyede Korsvar: „Opløfter eders Hoveder, I Porte! opløfter eder, I Verdens Døre, at Ærens Konge maa inddrage!“

Her var jo Svaret paa hans hvorfor; han havde aldrig lukket Dørene op for Ærens Konge, havde glemt, at denne Konge var „Herren stærk og mægtig“.

Oscar havde aldrig tænkt paa det, syntes aldrig at have mærket hans „Styrke og Magt“. — Men nu? Var Begyndelsen ikke sket paa hin Spadseretur til Langelinje forleden? Var det ikke Herren, som drog frem „stærk og mægtig i Strid“? Og Samtalen med Faderen den foregaaende Eftermiddag — var det ikke det samme, kun endnu mere? Og Nattetimen med Jørgen? — „stærk og mægtig i Strid“.

— Ja, nu forstod han noget mere af det; han var jo veget tilbage under Kampen. — „Naar du taler med din Gud, saa tal ogsaa med ham om mig“ — var det ikke saaledes, han havde sagt? — Et Tilbagetog — og hvorfor? — Svaret havde lige lydt: „stærk og mægtig i Strid“.

Herren var draget frem til Strid — ikke for at lægge sin Modstander øde; nej, for at tilbageerobre sin tabte Ejendom.

En ny Tanke for Oscar, men hvorfra kom den? — Jo, nu dukkede det frem; det var jo Mors Bøn, da han selv laa i Tremmesengen: „Slipper han dig, saa følg ham paa al hans Vej, til du kan bære ham tilbage til din Flok — — han er jo din.“

Og det var sket. „Jeg slap min Barndoms Jesus — lød det i Oscars Tanke — men nu — — tilbage til hans Flok — — han er jo din.“

„Stærk og mægtig i Strid!“ — — „Jeg har følt det, stærkere end Aarsagsloven, stærkere end Naturlovene — — stærkere end mig selv — — jeg har stridt imod Ærens Konge — lukket Portene for ham — — jeg er skyldig.“

Saaledes førte Tankerne Oscar ind i Selverkendelsens Rige, langsomt — standsede et Øjeblik som for at spørge: „Tager jeg fejl? — har jeg ikke Ret?“ — — Og saa frem igen — stødvis, men maalbevidst, indtil Oscar stod Ansigt til Ansigt med sig selv — *skyldig*. — Han, den unge, retlinede, jærnflittige Student skyldig!

„Hvad er min Brøde?“ lød det som en Protest. — „Du stred mod Ærens Konge!“ kom Svaret stærkt og mægtigt.

Oscar havde bøjet Hovedet under disse Domsord, da i det samme det bruste gennem Kirkerummet: „Af Højheden oprundet er“.

To Stemmer løftede sig over dem alle, Fru Falks bløde, melodiske og Jørgens lyse og rene Tenor. Men de havde jo ogsaa set „Morgenstjernen klar og skær“. „Davids Søn“ var blevet deres „Konning prud“, saa var det da let at synge; men dette manglede Oscar. Eller var „Morgenstjernen“ nu ved at oprinde for ham?

Pastor Falk havde til Tekst valgt Profeten Esaias' Ord om „Mørket, som skjulte Jorden og Dunkelhed Folkene, men over dig skal Herren oprinde, og over dig skal hans Herlighed ses“.

Prædikenen greb Forsamlingen, enhver maatte lytte.

Den virkede ikke alene ved sine ydre Midler, men fremfor alt ved sin indre Kraft. Oscar følte hvert Ord som rettet mod ham. Mørket og Dunkelheden, som skjulte Folkene — hvor passede det! Saaledes havde hans Liv været. — „Over dig skal hans Herlighed ses“ — en Forjættelse — turde han tro den? — Gjaldt den ogsaa ham? — Endnu øjnede han ingen Herlighed — kun Mørke, endnu tættere end tidligere, syntes han. — Dommens Mørke — skyldig.

Men var dette ikke netop den gryende Herlighed, at Gud lod ham kende sin Skyld — en gryende Herlighed, som naar Mørke og Lys brydes inden Dag, men Mørket endnu synes stærkest.

„Herrens Herlighed brød frem gennem Midnatsmørket og blev set af Bethlehems Hyrder — lød Præstens Ord — saaledes gentager det sig atter og atter. Hans Herlighed bryder frem fra hans „Guddomsord det klare“; men den ses først over dig, naar du som Hyrderne gaar til Bethlehem og ser alt det, Herren har kundgjort dig.“

Præstens Amen gav Genlyd i mange Hjerter den Aften, kun ikke i Oscars. Han kunde kun sige Amen til dette om

Mørket; det var saa sandt, saa sandt, et forfærdeligt Mørke — Dommens Mørke. Men Herrens Herlighed — nej — han var jo endnu ikke gaaet til Bethlehem.

Da Velsignelsen var lyst fra Alteret og Slutningssalmen sunget, skulde der efter gammel Skik endnu synges en Salme. „Julen har bragt velsignet Bud“ havde været den traditionelle fra Aar til Aar, men denne Gang blev det anderledes. Efter Udgangsbønnen traadte Jørgen frem ved sin Faders Side i Kordøren, og nu istemte de to: „Kimer, I Klokker, ja, kimer før Dag i det dunkle!“

Klangfuldt og skønt smeltede den lyse Tenor og Malmrøsten sammen i betagende Harmoni. Kun de to sang, mens Forsamlingen overrasket af det nye lod sig rive med. Det var Julen, som kom „under Englenes Sange“, syntes de. Og da det sidste Gang lød: „Æren er Guds i det høje“, rejste hele Forsamlingen sig. Saadan maatte de det; saaledes vilde de ære Gud i det høje, fordi han paany havde sendt dem Julen „med Gudsbarnt i Svøb“.

Langsomt tømtes Kirken. En ny Juleaften var fejret, skønnere end nogensinde. Alle følte Trang til at give hverandre den første Julehilsen, og da navnlig Præstefamilien, elsket og agtet som den var af Menigheden.

VI.

Lysene tændtes nu rundt om i Hjemmene, i Sognefogedens Storstue, hos Marie Sypige i hendes lille Gavlværelse, hos Væverens derude i Mosen — Lys, som alle fortalte det samme, at Julen havde holdt sit Indtog i Menneskenes Huse.

I Præstegaarden var man parat til at gaa til Bords — undtagen Jørgen. Han havde saa paafaldende travlt, først havde han været paa Visit i sin Moders velordnede Linnedskab, hvor Ordenen fik et ubehageligt Grundstød; saa en Svip ud til Jomfru Sørensen.

„Mit Bagværk! lille, søde, rare Søren — det haster, de er allerede ved at gaa til Bords.“

Et Øjeblik efter traadte Jørgen ind i Spisestuen med sin Hemmelighed, indpakket i den stjaalne Serviet fra Linnedskabet.

„Det er Mandelgaven — betroede Jørgen sin Moder — du maa ikke pakke op. Og kan du saa ikke — kom det næsten uhørligt hviskende — sørge for, at Oscar bliver den heldige.“

Fru Falk, som var vant til at se denne Hensyntagen mellem de to Brødre, opfattede først Jørgens Ord som et nyt Udslag af dette Sind, men et Blink i hans Øjne lod dog en Tvivl tilbage.

Risengrøden var rettet an, og den første materielle For-

smag paa Julen var i fuld Gang. Alle vidste, der skulde være en Mandel, uden at dette dog syntes at forstyrre Madroen — kun Jørgen gav forskellige Tegn til Kende i modsat Retning. Hans Blik søgte gentagende saa ubemærket som muligt over til Oscar.

Under denne Spejdermanøvre havde han dog ladet sin Grød vederfare Retfærdighed uden at prøve, om noget uvedkommende skulde have gemt sig i den. — Han mente sig sikker fra den Kant, indtil han pludseligt mærkede noget fast i Munden.

„Der er Kærester i Grøden — tænkte han — det er naturligvis mit „Bagværk“, som har vakt Ungdomsdrømme hos Jomfru Sø—“

Længere naaede han ikke i sine intime Overvejelser. Et lille Krak fra Tænderne forvissede ham om, at Jomfru Sørensens formentlige „Kæreste“ var intet mindre end Mandlen.

Af Ærgrelse vilde han sluge den, saa var den Historie ude af Verden med det samme. Men der maa have været spærret for „Indløbet til Hals“, den gik i det mindste i den gale Hals. Dog heller ikke her syntes at være fri Passage; thi et pludseligt Hosteanfald sendte den tilbage i Jørgens Tallerken.

„Der er jo Mandlen — udbrød Fru Falk — og her den ukendte Mandelgave.“

Jørgen var endnu ikke kommet sig af Hosteanfaldet, og saa havde han endda det værste tilbage — at aabne Pakken og modtage Indholdet med Overtaskelsens Glæde.

Han kunde dog lige saa godt springe som krybe i det. — Frem af sit Gemme kom det svulmende Hjerte med den fyldige Rose.

Synet af Jørgen med disse Symboler paa varme Følelser virkede uimodstaaelig komisk paa det øvrige Selskab.

„Det er Jomfru Sørensen — fik Jørgen endelig samlet sig til at forklare —; i Formiddags skænkede jeg hende mit blomstrende Hjerte og bad hende gemme det, hvor der var varmest — og nu giver hun mig det tilbage. Varmet det har hun; det kan jeg se, saa fyldigt det er blevet, og Kærlighedens ædle Rose har ogsaa udfoldet sig i hele sin Fylde under hendes Pleje. — Og saa forsmaar hun det alligevel, den utaknemmelige Sjæl!“

„En Kurv, lille Jørgen! — kom det fra Oscar, som havde gennemskuet Broderens fejlslagne Plan — bedre Held et andet Sted.“

Jørgen var slaaet af Marken, uden at det dog kuede hans Julehumør. Nu trøstede han sig med Gaasen, som han altid havde regnet for et føjeligt Dyr, og som heller ikke nu svigtede sit medfødte Anlæg, men fulgte den anviste Vej til Jørgens Indre uden et eneste Forsøg paa at nærme sig den gale Hals.

Inden Træet skulde tændes, havde Pastor Falk og hans Hustru travlt med Ordningen af Julegaverne. Der var mange. Ikke blot Sønnen var der tænkt paa, men ogsaa Tjenestefolkene og de fattige, som var indbudte: den værkbrudne Caroline, Sofie fra Fattighuset, den halte Per Skræder, som gik med Krykker, o. fl. a. Fru Falk havde tænkt paa dem alle med nyttige Gaver, og til de syge fattige var der sendt Kaffe, Sukker og Julekager.

Gæsterne var nu samlede i Dagligstuen, og paa Slaget syv traadte Tjenestefolkene ind med Frederik Kusk i Spidsen. Som den fornemste i Flokken var han i fineste Stads, det mørkeblaa Livré med Sølvknapper og den højrrøde Vest.

Døren gik op til Julestuen, hvor det hvidpyntede Juletræ tegnede sig smukt mod de røde Vægge. Alle skulde kredse om Træet, kun den værkbrudne Karoline maatte blive i sin Rullestol, og Per Skræder paa sin vanlige Plads ved Siden af Klaveret, som i Aften maatte agere Stumtjener for Gavernes Mangfoldighed.

Pastor Falk istemte den gamle, kendte Barnesang: „Kom lad os nu paa Børnevis istemme Jesusbarnets Pris“.

Alle sang med, ogsaa Karoline, der husede et vidunderligt Forraad af falske Toner i sin Strube, men hun var saa hjertenslykkelig, hun maatte synge; Ordene var rigtige nok, men Tonerne — de var ved Siden af hele Tiden. Og Kristian Røgter, der til daglig lignede en Vildmand med sit store strittende Fuldsæg, var i Dagens Anledning skrubbet og skuret og havde ved Hjælp af en Kardæsk søgt at bringe lidt Orden i Skæggets Vildnis. Ogsaa han sang med af fuld Hals; han havde ganske vist kun én Tone i Livet, men den brugte han til Gengæld ogsaa til det altsammen.

Nu skulde Gaverne uddeles, først til Tjenestefolkene — lutter nyttige Ting; dernæst til Husets fattige Gæster. Hvor straaledede Karolines Øjne, da hun saa Langshawlet, strikket af Præstefruen. Men da Per Skræder — den store Kaffeelsker — fik overrakt sin Gave, en Kop saa stor som en voksen Urtepotte, fyldt med dampende Kaffe, kendte Jubelen ingen Grænser. Per var dog saa meget Herre over sin Jubel, at han med det samme kunde give sig i Lag med Gaven.

Derefter udvekslede Familien Gaver — til Præsten en Radering af hans Barndomshjem, den gamle Herregaard paa Nordfyen. Fru Falk fik en Bibel til Erstatning for den gamle, som var slidt op ved daglig flittig Brug. Foran

havde hendes Mand skrevet et Bibelord som Udtryk for, hvad Gud havde skænket ham i hans Hustru.

Sønnerne fik Gaver baade til Nytte og Nydelse — en Kasse Cigarer hensatte Jørgen i Henrykkelsesstand.

„Her er en Ubetydelighed til dig — henvendte Jørgen til sin Broder — tag den som et Udtryk for mit oprigtige Brodersind.“

Oscar stirrede forbavset paa Genstanden, et Legetøjs-hus, som i en paafaldende Grad mindede om Ministerialbygningen i Slotsholmsgade.

„Nu har Jørgen naturligvis igen en eller anden Underfundighed for,“ for det gennem hans Hjerne, uden at han dog derfor blev klogere. Han vendte og drejede den ministerielle Bygning uden at kunne finde nogen rimelig Forklaring.

„Det er kønt af dig — kom det lidt forlegent fra Oscar — men da jeg er ude over den Alder, hvor man leger med Noahs Ark, Klodser o. l., formoder jeg, at denne Bygning rummer en eller anden mere nyttig Hensigt. Du burde have givet mig en Brugsan . . .“

Længere naaede Oscar ikke. Ved et Tilfælde havde han trykket paa en usynlig Knap. Bygningen lettede Taget, og frem sprang den nydeligste Rosenbuket.

„Et Drivhus! — — Ja, det passer jo til Aarstiden.“

„Ja, Rosentiden!“ fjede Gavens gavmilde Giver til.

Resten af Aftenen hengik i hyggelig Passiar. Jørgen var uudtømmelig paa umotiverede Indfald. Præsten og Fruen skiftedes til at fortælle Minder om deres Barndoms Jul; navnlig fangede Fru Falk alles Opmærksomhed, da hun fortalte om den svenske Jul, hvorledes hun Klokken fire Julemorgen havde kørt den lange Kanetur med sine

Forældre for at overvære Froprædiken, endnu inden Morgendæmring havde bebudet den gryende Dag.

Den Aften var det langt ud over det reglementerede Klokkeslet, da Fru Falk trak Uhret; og da der blev sagt „God Nat“, føle alle, at de var blevet en skøn Juleaften rigere.

— — —

Julemorgen var alle tidligt paa Benene; det var jo den store Helligdag.

Da Oscar og Jørgen mødte ved Morgenkaffen, havde Pastor Falk allerede længe siddet med sin Prædiken; den skulde endnu en Gang prøves for Guds Ansigt, inden han skulde bringe de mange det gamle kendte Julebudskab.

Under Bønnen havde han anraabt Gud om, at dette Evangelium maatte fødes paany i hans egen Sjæl; og saaledes blev hans Prædiken — ikke nye, søgte Mennesketanker, men det gamle „født paany“.

Da Klokkerne ringede sammen, var Kirken lige saa tæt-pakket som den foregaaende Aften. Alle, som kunde være hjemmefra, havde fundet Vej til Helligdommen.

I Kirkejerstolen sad Godsejer Krogh til Kroghsholm med hele sin Familie, ret en Type paa en dansk Godsejer — høj og myndig, præget af gammel Herregaardskultur, agtet og æret for sit ædle Sind mod Godsets Bønder, hvorom de mange velvedligeholdte Daglejerhuse vidnede, og Sognets fattige kunde alle af Erfaring tale med om Familien Kroghs medfølende Sind og store Gavmildhed.

Gudstjenesten var begyndt, de gamle Julesalmer havde tonet gennem Rummet, og nu stod Pastor Falk atter paa Prædikestolen.

Teksten var det gamle Budskab fra Bethlehem, og ud

fra Ordet om, at „der ikke var Rum for dem i Herberget“, samlede Prædikensens Indhold sig om dette: „*Har du Rum for Jesus?*“

Præsten fordybede sig ikke i de mange Enkeltting, som kunde optage Pladsen for Jesus, men pegede paa den store Hindring „*at have nok i sig selv*“.

Det slog ned som Lyn i Oscars Sjæl. „Saadan var det; jeg har haft nok i mig selv, i min Begavelse, min Indsigt og fremfor alt i mit retlinede Liv. Der var ikke Rum for Jesus, ingen Brug for en Frelser, naar jeg selv kunde leve Livet saa regelret.“

Nu meldte alle Tankerne sig fra den foregaaende Aften — dette om Mørket, som havde skjult Frelsens Nødvendighed for ham — at han havde stridt mod Ærens Konge.

Atter blev hans Opmærksomhed fangen. „Hvad gavner det et Menneske, om han vinder den ganske Verden, naar saa alt dette optager Pladsen for Jesus, saa maa han dog bøde med sin Sjæl,“ lød Præstens Ord.

Et nyt Lys over Oscars Liv, han, som havde haft nok i sig selv — i alt det, han havde vundet. Vel var det ikke den ganske Verden, men alligevel meget af den, meget af dens Visdom, en god Del af dens Anerkendelse.

Jo, visselig havde Oscar vundet meget af denne Verden, men hvad gavnede det ham nu, hvor det atter og atter lød i hans Sjæl: *skyldig*.

Han hørte ikke meget af Prædikenen — kun løsrevne Sætninger: „ingen Plads for Jesus“ — „nok i sig selv“ — „bøde med sin Sjæl“.

Atter maatte han dog lytte: „Husk paa — lød det — du, som føler dig saa fattig, men fuld af Længsel efter Frelseren, husk paa, at Jesus blev ikke født i Bethlehem, førend

„Tiden var fuldkommen“. — Først naar du er blevet rigtig fattig i dig selv, saa fattig, saa du ikke kan undvære en Frelser, da „er Tiden fuldkommen“ til, at Jesus kan faa Plads i dit Hjerte. Og synes du, at du er altfor fattig til at give Rum for Jesus, saa lad Juleevangeliet i Dag fortælle dig, *at det fattigste Sted paa Jorden var ikke for fattigt for Jesus.*“

Dette kom som vederkvægende Lægedom for Oscar. „Er det fattigste Sted ikke for fattigt for Jesus, maa han jo ogsaa kunne nøjes med mit fattige Hjerte.“

Disse Stumper og Stykker af Prædikenen var som „Smuler fra Børnenes Bord“ for Oscar, men netop de Smuler, hans hungrige Sjæl trængte til.

Salmen efter Prædikenen var: „Mit Hjerte altid vanker i Jesu Føderum“.

Oscar fulgte lyttende Sangen, men uden at synge med; først ved sidste Vers brød der noget igennem.

Ak, kom, jeg vil oplukke
Mit Hjerte, Sjæl og Sind
Med tusind Længselssukke,
Kom, Jesus, kom herind!
Det er ej fremmed Bolig,
Du har den dyrekøbt.
Her skal du blive troligt
I Kærligheden svøbt.

Var dette ikke netop hans Længsel? Han havde blot ikke selv kunnet finde Ord derfor — havde ikke haft Mod dertil — han den skyldige.

Men nu greb Brorsons gamle Julesalme ham; med det sidste Vers brød Sangen igennem — ikke den stærke, jublende, kun sagte nynnende, som den trætte, der beder om

Hvile efter den lange Vandring. Længselssukket blev til levende, inderlig Bøn: „Kom, Jesus, kom herind!“

Tiden var nu fuldkommen for Jesus til at tage den fattige Bolig i Besiddelse.

Fru Falk og Jørgen havde rejst sig for at deltage i Nadveren; de undrede sig ikke over, at Oscar blev tilbage; de kendte jo hans Stilling til Kristendommen.

Oscar sad foroverbøjet med Haanden skyggende for Ansigtet. „Herre Jesus, maa jeg faa en Plads i Dag ved dine Venners Bord — den ringeste Plads?“

Langsomt fulgte han Nadvergæsternes Række. Det var noget nyt. Oscar havde ikke været ved Herrens Bord i flere Aar, han var for sanddru til at indlade sig paa noget, han ikke kunde tro.

Nu var Forholdet et andet, nu var der blevet Rum for Jesus i hans Hjerte, skulde denne samme Frelser saa ikke ville tage imod ham ved sit Bord? Dette Bord var jo dækket for de fattige og hungrige — netop som Oscar kendte sig selv.

Hvad han oplevede ved denne første Altergang, gemte han i Hjertets Løndom, men paa det Smil, der brød sig i hans Taarer, forstod Fru Falk, at her var Guds Svar paa de mange Aars Forbønner. Mildt gled hendes Haand hen over Oscars bølgende Haar, det tavse Vidnesbyrd om, at Moderen forstod sin Søn.

Da Gudstjenesten sluttede med Salmen „Glade Jul“, var Oscar med i de syngendes Kor, hvad særlig kendtes, da hans friske Stemme udløste Hjertets Glæde i et fuldtonende „Fryd dig, hver Sjæl, han har frelst“.

— „Over dig skal hans Herlighed ses“ —

Kirken var tom, kun Pastor Falk og hans Hustru stod

ene tilbage med Oscar. Hvorledes de var blevet ene, vidste de næppe selv.

„Her staar jeres Søn saadan, som I har bedt om ham. — Tak, Far og Mor, at I ikke blev trætte.“

Ved Alteret knælede de alle tre. „Tak, Herre Jesus,“ lød Pastor Falks Røst, det var, som kunde han ikke fortsætte. Glæden, Taknemmeligheden var for stor. — „Tak! Tak for denne Julegave! — — Tak, at du fandt Rum i Oscars Hjerte!“

Stille og fredlyste, med den rette Juleglæde i Hjertet fulgtes de tre hjem paa den første Helligdag — *den store Helligdag*.

VII.

Om Eftermiddagen skulde Pastor Falk til Annekskirken, og mens hans Hustru hvilede sig, gik de to Sønner en rask Tur i det friske Vejr.

Uden noget bestemt Maal for Turen slog de ind paa Vejen til Kroghsholm. Oscars Oplevelser de sidste Dage, hans Kampe og Længsler, Sejren — der var nok at tale om, og de to Brødre havde ingen Hemmeligheder for hinanden, de troede hinanden godt og var aldrig blevet skuffede i denne Tillid.

Jørgen delte helt og fuldt sin Broders Glæde; den var jo ogsaa hans, saa vist som Oscars Oplevelse i Kirken var Guds Svar ogsaa paa hans Bøn: ydmyg ham, at han maa kende dine Veje.

Vinterlandskabets Skønhed var kun Smaatterier mod denne Oplevelse og gled ubemærket forbi dem. Ja, de havde end ikke bemærket Vejens Længde, før de var drejet ind i den lille Skov, som værnede Kroghsholm mod Nordenvinden.

Herinde mødte de Godsejerens Ungdom. For Oscar og Jørgen var dette noget af en Skuffelse, nu de saa pludseligt blev afbrudte i deres rige Samtale.

Ikke at de unge fra Herregaarden var dem ligegyldige, de var tværtimod Venner fra Barndomsaarene, hvor de saa ofte havde leget sammen, navnlig havde den yngste, Datte-

ren Ellen, ved sit livlige og naturlige Væsen vundet alles Hjerter i Grandløse Præstegaard.

Men dette Møde kom saa ubelejligt, ja næsten som en hensynsløs Afbrydelse af Samtalen.

Oscar og Jørgen lod sig dog ikke mærke med Skuffelsen, men slog Følge med de unge Kroghs.

Samtalen gled nu ind i et helt andet Spor. Den unge Forstkandidat Oluf Krogh og hans Søster havde kort før Jul været i Hovedstaden for at gøre de fornødne Juleindkøb og havde samtidig benyttet Lejligheden til at gøre sig bekendt med det nyest fremkomne paa Theatrets Omraade.

Det kongelige Theater kørte i de Dage med gamle Traverer, mens Sekundtheatrene reklamerede med „Den røde Elevator“, „Familien Sørensen“, „Pigen fra Vanløse“ o. a. l. fade Stykker, hvor Titlen alene var tilstrækkelig til at holde de unge Kroghs paa Afstand. Derimod indbød en Plakat til en Filmsfremstilling af en verdensberømt Roman. Dette var endelig noget nyt, som maatte prøves.

Inden ret længe var de unge inde i ivrigt Ordskifte om Biograftheatres Berettigelse. Ellen talte sig helt varm i sin Begejstring over Filmen. „Den hjælper til en bedre Forstaaelse af Litteraturen, og har man ikke gidet læse disse bindstærke Romaner, er Filmsfremstillingen en let Maade at komme igennem dem paa.“

Jørgen, som ellers plejede at staa paa Ellens Side, var denne Gang bunduenig med hende og fangede hende snarraadig i hendes egne Ord.

„Ja netop, Ellen, en let Maade at kende Litteraturen paa. Filmen er en Sovepude for den dovne litterære Sans. I Stedet for at læse de gode Bøger, sætter man sig magerligt til Rette i et Biograftheater et Par Timer — og saa

er den Bog læst. Men hvad har man saa „læst“? — Stumper og Stykker af en Roman, men Bogens mange Enkeltheder, Smaasituationerne, de korte Bemærkninger, som alt sammen samvirker til at gøre Helheden stor, mangler i Filmen. — Filmen forfladiger, skaber en afstumpet, ja falsk litterær Indsigt. — Nej, læs Bøgerne — de gode vel at mærke — og tag god Tid dertil, det uddyber og beriger.“

Ellen var ganske overvældet af Jørgens Veltalighed; ofte havde hun beundret hans Ridderlighed, naar han var hendes Forsvarer, men saaledes var det jo ikke nu.

„Du er voldsom litterært interesseret; tænker du allerede paa at udgive dine samlede Værker i Folkeudgave?“ svarede Ellen med sit kendte Smil.

„Nej, men naar jeg udgiver min første Bog — jeg har tænkt, den skal hedde „Ad Krogveje“ — skal jeg tilegne dig den til Tak for, at du gav mig Anledning til at tale mig varm i denne Hundekulde.“

„Vil I saa ikke hellere drikke Eftermiddagsthe hos os,“ indbød Ellen.

Indbydelsen blev dog ikke modtaget. Tiden var fremrykket, og Fru Falk ventede Sønnerne hjem til Kaffen.

„Paa Gensyn i Præstegaarden den otte og tyvende, saa aflyser vi Filmsforestillingen den Dag og byder paa Virkelighedens Roman.“

Med denne Afskedshilsen afbrødes det uventede Møde, og de to Sønner satte Farten op for at naa Kaffen i rette Tid.

Dagen begyndte allerede at skumre, og i Øst var blyfarvede Skyer kommet til Syne.

„Det bliver Sne — bemærkede Oscar — men det vil kun forskønne Julen end mere.“

Snart sad de atter hjemme i den lune Præstegaard, rødmussede af Frostluften og den raske Tur.

Om Aftenen kom Sognets Folk, saaledes som de var vant til at gaa ud og ind hos den elskede Præstefamilie og altid vide sig velkomne.

Disse Søndagstener var en Glæde for Pastor Falk og hans Hustru, ja et Led i Præstegerningen. Og mangt et afgørende Ord var der blevet saaet i Hjerterne.

Samtaleemnerne favnede vidt, fra de rent timelige Anliggender til de dybeste aandelige Spørgsmaal.

Ofte kom Dagens Prædiken paa Tale, enten naar den havde bragt nye Tanker, som trængte til mere Uddybelse, eller man havde savnet et eller andet fra Teksten.

Man talte frit til sin Præst; han stod ikke for dem som en utilnærmelig Storhed, men som deres Tjener og Broder. Der var ikke Kritik i de mange Spørgsmaal, men kun Længsel efter mere Lys over Livet og Vejen.

Ofte begyndte disse Aftener med, at Mændene flokkedes i Præstens Stue, mens Kvinderne sad inde hos Fru Falk.

Hun havde en udpræget Evne til at bringe Samtalen i Gang og holde den i Live, ikke tvungen eller nedladende, men saa naturligt og lige til. Hun forstod Folk — ofte ogsaa hvor de ikke forstod sig selv. Derfor havde hun bragt saa megen Velsignelse i mange Hjem — naar hun sad i Sygestuen og paa sin stille Maade lokkede Taalmodigheden frem i det utilfredse Sind eller fik den bekymringsfulde til at lægge alle sine timelige Sorger hen til ham, som er rig nok til alle.

„Hun gør det meget bedre end jeg,“ bemærkede Pastor Falk ofte, naar hans Hustru blev berømmet.

Det var ikke let at sige, hvem af dem der gjorde det bedst. De arbejdede begge med det Talent, der var dem betroet, saa det paa Opgørets Dag kunde gives tilbage med Renter.

Med dette Maal for Øje arbejdede de ogsaa Søndag-aftenerne, hvad enten der saa skiftedes Ord om timelige eller aandelige Anliggender.

Døren var altid aaben mellem de to Flokke — Præstens og hans Hustrus, og som oftest endte det med, at de smeltede sammen til én Flok.

Disse Aftener var rigtig noget for Jørgen. Han vilde jo være Præst, og Faderen var hans Ideal.

„Saaдан maa jeg ogsaa have det i min Præstegaard, og min Kone skal være en nøjagtig Gengivelse af Mor; men hende — Konen naturligvis — gemmer vi lidt,“ fjøede han til paa sin komiske Maade, saa alle maatte le.

For Oscar havde Søndag-aftenerne i en Aarrække været en Plage, ja, det eneste han i Virkeligheden kedede sig ved i sit Hjem. Naturligvis satte han ikke Pris paa Gudstjenesterne — i København satte han aldrig sin Fod i Kirken —, men hjemme fulgte han altid Trop; det var jo Faderens Gudstjeneste, og ham vilde han ære — ikke fordi Budet krævede det — dem var han færdig med; men saadan følte han det, som en Pligt, ogsaa mod sin Moder, fordi hun gerne saa ham i Kirken.

Med Søndag-aftenerne var det noget helt andet. Alle disse fremmede Mennesker havde Oscar ikke ringeste Interesse fælles med. Hvad brød han sig om deres Køer, Heste og Svin? Og Bønderne forstod ikke hans Interesser. Da han var blevet ældre Student, kunde enkelte af Konerne nok finde paa at spørge ham til Raads; saa „værkede det

da saa gevaldigt“ i det ene Ben, og hos en anden „stod det saadan midt imellem Mave og Bryst“.

„Puh! jeg kan blive gal af at høre paa alt det Sludder,“ kunde Oscar rase, naar han og Jørgen var kommet i Seng.

„Forhaabentlig holder din Forstand nok,“ beroligede Broderen.

„Og saa finder Far sig i, at disse Mennesker sutter paa hans Piber — en ren Smittekilde; de æder jo bogstaveligt hverandres Bakterier. Jeg forstaar ikke, Far taaler det Griseri, han, som er Sirligheden selv.“

„Det maa være sunde Bakterier, de byder hverandre, for endnu er da ingen død af det,“ kunde Jørgen saa svare.

„Ja, paa det Punkt er du en tro Kopi af din Far; du sutter jo selv paa disse væmmelige, sure Indretninger, der snart sagt har hængt i Munden paa hver Mand i Sognet, Mennesker, som aldrig har Skraaen af Munden, uden naar de sover eller spiser. — Naar du bliver Landsbypræst, skal du naturligvis have indført samme hyggelige Idyl i dit Hjem.“

Saaledes kunde Oscar tidligere give Luft for sin indestængte Kedsomhed over Søndagfternerne.

Men i Aften var det helt anderledes. Det var, som disse Mennesker var blevet forvandlede. Alt, hvad der tidligere havde frastødt Oscar, saa han enten ikke, eller han syntes ligefrem, det klædte dem, disse naturlige Mennesker, som i Præstens Nærværelse ikke søgte at stille sig anderledes an. De mange Spørgsmaal om Prædikenen, hvad han tidligere havde kaldt Uopdragenhed og Nævisshed, var ham nu saa selvfølgelige, kun Udtryk for Længsel efter mere Klarhed, saaledes som han selv længtes; ja, han var selv den Aften i de spørgendes Rækker; maaske hans Spørgs-

maal var formede mere klart, men han syntes, de andre spurgte mere naturligt.

Ja, selv Præstens Piber i fremmede Munde skænkede han ikke en Tanke. Og blev han spurgt til Raads om et eller andet Ildebefindende, vakte Spørgsmaalets kejtede Form ikke hans humoristiske Sans, men han gav det Svar, som kunde hjælpe. — Kort sagt, han, den fornemme, overlegne Mediciner, var blevet én i Flokken, én af de mange, som gjorde disse Aftener rige for Præsten. — Han var blevet deres lige. — Dog nej, han var mindre end dem alle, følte han selv. Sad der ikke i Flokken mange, som var prøvet i Herrens Strid; og alle var de ældre og mere erfarne i Troen end han. — Jo vist var han den mindste af dem alle.

Denne Forandring med Oscar var ikke undgaaet Venneklokkens Opmærksomhed; hans velkendte Overlegenhed var forsvundet, han saa helt anderledes paa dem, og talte han til dem, var det ikke paa hans sædvanlige nedladende Maade. Og at han blandede sig i deres aandelige Samtale, kom med Spørgsmaal om Guds Riges Anliggender — mon han er blevet en af vore?

„Der har nok fornylig været Glæde blandt Guds Engle,“ kom det roligt og sindigt fra den gamle graahærdede Søren Jensen — Pastor Falks trofaste Støtte i Menigheden. „Er det ikke saa, Student Oscar? Jeg syntes, det lød saadan derhenne i Kirken i Formiddags, som var der en Sjæl, der var glad over at være frelst.“

Det gav et Sæt i Oscar. Det havde han ikke ventet, saaledes at skulle trækkes frem i Kredsen; vel var det kun en lille Del af den store Kreds fra Guds Hus, men alligevel — —. Det var dog kun et Øjeblik, dette Ubehag holdt ham fangen. Snart dukkede en ny Tanke frem; Søren Jen-

sen vilde jo slet ikke med de Ord sige: staa nu frem og lad os se paa dig — staa nu op og bekend din Synd og svare Ugudelighed. — Nej, det var noget helt andet, denne erfarne Mand vilde, han, som altid var vant til at tale paa det troende Lægfolks Vegne, vilde med sine Ord slutte Oscar ind i Menighedens Favn.

Da Oscar havde faaet den Mening ud af Søren Jensens Ord, gik han stille hen og gav ham Haanden. — Det var den gamle og den unge Tro, der rakte hinanden Haanden.

En saadan Dag havde Oscar aldrig oplevet; alt var blevet nyt. — Men er det ikke ogsaa saaledes, Skriften siger det?

Den Aften bøjede de to Studenter Knæ sammen. Men hvad der blev talt i den Stund, var kun bestemt for Gud.

Da Pastor Falk og hans Hustru var ene i Studereværelset, tog Præsten sin Hustru om Halsen: „Nu har Herren os alle — de tre i Himlen og os fire paa Jorden.“

VIII.

Anden Juledags Morgen vaagnede Oscar og Jørgen tidligt. Det var, som de ikke havde Tid til at sove længe. Vel skulde der været Eftermiddagsgudstjeneste i Grandløse den Dag, men den vilde de ikke vente paa; de havde besluttet at tage med deres Fader til Annekskirken. De syntes, der var bedst i Guds Hus om Formiddagen, saa blev der ogsaa mere Forslag i Dagen.

Der var paafaldende lyst i Soveværelset, lysere end ellers paa den Tid af Dagen ved Juletid.

Jørgen maatte naturligvis straks hen og undersøge Aarsagen, gav sig ikke engang Tid til at rulle Gardinet op, men kiggede ud ved Siden.

„Let dig, Oscar! — og det i en Hurtighed! Hele Haven hvid af Sne! — De blyfarvede Skyer, der dannede den tunge Indfatning om Himlens Hvælv — vilde en Digter ikke udtrykke sig saaledes? — disse Skyer altsaa, som du spaaede om i Gaar, har gjort deres Pligt i Nat og udgydt hele deres Indhold. Nej stop! De er sandelig ikke færdige endnu, stadig vælter det ned fra dem. Og saa er det blikstille. Nu maa Frederik Kusk vist til at tænke paa Kanen.“

Hele denne Ordstrøm afleverede Jørgen, stadig med Hovedet bagved Rullegardinet.

„Skal du blive der Resten af Dagen, din Snakkemaskine?“ lød det henne fra Oscars Seng.

Paaklædningen tog ikke lang Tid. Den nyfaldne Sne lokkede. Jørgen havde allerede udtænkt Planer om „Slaget ved Grandløse“.

Efter Morgenkaffen travede de to Brødre ud i den nyfaldne Sne, som naaede dem til Anklerne — Jørgen for at udføre sin Slagplan.

Men det Syn, som mødte dem, fik Magt over alle krigerske Tilbøjeligheder. Aldrig havde Haven været iklædt en saadan Vinterpragt. I fuldstændig Vindstille havde Sneen drysset hele Natten og svøbt alt i sin hvide Kaabe. Tungt og duvende laa den paa den store Bøg ved Verandaen; paa Kristtjørnen tittede et enkelt rødt Bær koket frem, som var det det eneste, Sneen ikke kunde magte. Den slanke Pyramideelm rankede sig i sin hvide Kjortel og bildte sig ind at være „Kleopatras Naal“, der kunde fortælle Aartusinders Historie, mens Birken stod jomfruelig og let som en sommerklædt Ungpige fra det tyvende Aarhundrede.

Det ene skønne Billede vekslede efter det andet for de undrende Studenter, der end ikke nænnede at gaa videre paa Havens Gange, saadan som Naturen havde gjort dem i Stand til Julen. Kun en Hare havde været mere hensynsløs; dybe Aftryk af dens Poter viste Vej fra Buskettet til de krusede Kaalstokke. Men dette Brud paa Regelmæssigheden forøgede kun Skønheden og fortalte, at i den stille Nat, mens Menneskenes Børn sov, havde Naturen og dens Børn været vaagne og virksomme.

Endnu dryssede Sneen, men Skylaget var blevet tyndere, enkelte Steder endog gennemsigtigt, og Solen anstrengte sig for at give sit Bidrag til Julens Pragt. Enkelte Øjeblikke brød en Solstraale igennem og spejlede sig i Sneens

Krystaller paa Trærnes Kroner, et Forvarsel om den Skønhed, der vilde funkle og glitre, naar Solen fik Overtaget.

Studenterne stod tavse og undrende, betagne af Vintrens Herlighed.

„Kun Gud kan male et saadant Billede — udbrød Oscar — og jeg, som kaldte alt dette Naturlovenes Værk. — Ja, selvfølgelig er Naturlovene med, men de har kun gjort, hvad Gud befalede dem. Og dette har han befalet for vor Skyld — i Øjeblikket for din og min Skyld, Jørgen, for at vi skal prise al Skabningens Herre. Og for vor Skyld breder han hele dette Dække for at lune om Planternes Rødder, at de kan bevare det slumrende Liv, saa det til Sommer atter kan iklæde sig sin mangefarvede Pragt til Fryd og Nytte for Menneskenes Børn.“

„Hvor har vi dog en vidunderlig Gud — fortsatte Oscar efter et Øjebliks Tavshed — altid tænkende paa os paa Jord, befalende og styrende det hele for vor Skyld. — Jeg Fæhoved, der ikke har set det for længe siden! Nu har jeg studeret alt dette i syv Aar, gransket og forsket Naturen og dens Love, søgt at aflure dem deres lønlige Veje, analyseret deres Kræfter, nødet dem til at tjene mig. — Men Gud, som har skabt det hele og lagt det i vor Haand, ham saa jeg ikke, mærkede ikke hans Spor. — Først i Bethlehem fandt jeg ham.“

„Tak, Oscar, for den Juleprædiken. Den lyder lidt anderledes end dine gamle derinde i vor Studenterrybel.“

„Saaledes maatte jeg udtrykke det, Jørgen, for saadan er det blevet Sandhed for mig, kun er der ét, som forringer min Glæde — at det ikke er blevet saaledes for mig for længe siden, ja, altid har været det. Jeg havde jo samme Forudsætninger derfor som du; Mor fortalte den gamle

hellige Historie for mig som for dig; begge har vi været omsluttede af det samme Bønnens Favntag, — og saa skulde jeg glide ud og spille den Aarrække.“

„Du siger det forkert, Oscar; du *skulde* ikke glide ud; nej, du valgte det selv, eller rettere lod dig godvillig drage bort. Og de Aar har heller ikke været spildte, Herren kan bruge dem, ja, har brugt dem til en dybere Sandhedserkendelse. Vi, som ikke kom bort fra Gud under vor Opvækst, har ofte en Vanskelighed at kæmpe med her. Sandheden bliver let for selvfølgelig for os — Sandheden om Synd og Naade; den bliver let ligesom „givet paa Forhaand“, og saa gaar vi ikke tilstrækkeligt i Dybden, men bliver overfladiske i vor Kristendom. — — Det er den gamle Modsætning mellem Tro og Viden, kun paa en anden Maade; hos den vantro Forsker f. Eks. er det et klart Fjendskabsforhold, hos mig og mine lige er Faren den, at man let slaar sig til Taals med, at vi ved det altsammen og bilder os ind, at denne Viden-Besked er det samme som Troen. Derfor overraskes vi saa let og faar os en Dukkert, men kan vi saa blot dukke os ned i Naadens Dyb, bliver det dog godt — om end gennem Smerte.“

Nu brød Solen igennem Skydækket og klædte hele Landskabet i Diamantens Funklen.

Oscar og Jørgen tav, overvældede af al denne Skønhed. De havde skiftet Ord om deres Hjerters Rigdom, nu talte Gud om sin.

Da de kom ind for at følge deres Fader til Annekset, var det, som Glansen fra Sneens Diamanter endnu spejlede sig i deres Øjne.

De to Studenter havde en god Stund under deres Faders

Prædikestol den Formiddag med Vederkvælgelse for deres Sjæle og et nyt „fremad paa Vejen“.

Paa Ud- og Hjemturen havde de glædet sig over det smukke Vinterlandskab, som dog ikke nøjedes med at vække Jørgens Beundring, men satte hans aldrig hvilende „Hittepaa-Talent“ i Bevægelse. Den nye Plan betroede han sin Moder ved Hjemkomsten. Han vilde gerne have de unge Kroghs ned til Præstegaarden den følgende Dag.

Fru Falk havde først haft sine Betæneligheder, da den Dag vilde være optaget af Forberedelserne til Fødselsdagen den otte og tyvende; men hun kunde vanskeligt sige nej til Jørgen, som han stod der med sit aabne og frejdige Ansigt — og Skelmen i Øjet.

„Hvad har du nu udklækket?“

„Aah, Mor, jeg synes, det kunde være morsomt at faa en rask Skøjtetur derude paa Engen.“

„Naa, ja, ja da — svarede Fru Falk — men sig, at de maa tage til Takke med opvarmet Flæskesteg og hvad du levnede af Æblekagen i Gaar.“

„Og saa en Ting til, Mor — tror du ikke, jeg kan laane Kristian Røgter i Morgen Formiddag?“

„Til „Banemand“ — jo værsgo!“

„Begyndelsen gik godt nok — udbrød Jørgen — den varsler godt for Resten. Saa det næste,“ og dermed tog han Telefonen.

„Er det Godsejer Krogh? — De taler med Student Falk...“

„Det er nok Theologen, kan jeg høre paa Falkeskri- get — lød det i Jørgens Øre —. Nu skal jeg kalde paa Ellen, det er vel hende, det gælder?“

„God Dag, Jørgen! Hvad nyt fra Biografen?“

„Levende Billeder paa Skøjtebanen i Morgen. Orkestret spiller først „Opvarmet Flæskesteg og Æblekage“, dernæst optræder vi fire i Herre- og Damesving — — kommer I saa?“

Det bekræftende Svar kom omgaaende.

„Heldig over hele Linjen — talte Jørgen med sig selv — nu mangler jeg kun min „Banemand“.“

Ved Aftenmalkningen gik Jørgen ned i Kostalden.

„Kristian Røgter! Er De her?“

„Jov, Hr. Student! Je' sidder omme ved den blakhjelmede Ko. Æ' der novet?“

„Naa, De kender nok Studene paa Brølet,“ var Jørgens Forsøg paa at sætte Kristian i den rette Stemning.

Snart fandt han Røgteren med Hovedet boret ind i Koens Side og Mælken silende ned i Spanden.

„Gi'er Køerne godt?“ indledte Jørgen — lidt langt fra sit egentlige Ærinde.

„Jov, Student Jørgen, ded maa je' ellers si'e, ded æ hielt ræspektabelt med ded, — da især hende hier, den blakhjelmede. Ded æ gevaldi', saa hun gi'er Mælk; hver evige eneste Dav ka' jæ' veje tredive Pund Mælk ud a' Spanden etter hende. — Ja, ded æ' rent ubegriveligt, saa hun gi'er Mælk. Men ded ka' Studenten osse nok se paa Spejlet — et nydeli' Spejl!“

„Ja, lige til at barbære sig i,“ indføjede Jørgen.

„Hi, hi! — lo Røgteren —. Ja, Studenten æ' nu osse altid saa vitti' og ka' si'ed saa kaamisk.“

„Hør nu, Kristian, kan jeg ikke laane Dem i Morgen Formiddag? vi skulde ud og prøve Skøjterne.“

„Ja, ded ved je' nu itte rejti', saad'n novet duer je' vist itte te! Je' haar aldri' hat saad'n Skravejern paa mine

Bien, saa ded tror je' itte, je' ka'. Ded ku' Studentens Mav' heller ikke to'l, den vild' grin' sej i Stykker ved ded Syn — — Hi! Hi!“

„Ja, men De behøver heller ikke at løbe paa Skøjter, Kristian, blot De vil hjælpe mig at feje Sneen bort.“

„Ja, paa ded Lav! Ded ka' je' da savtens hjælpe Dom med; je' æ jo saa vant te aa muge ud, saa ded Stykke Arbe'de kan je' da nok øverkomme. Jov, Hr. Student, ded ska' ded it' komme te' aa mangle paa.“

„Den er fin, Kristian. Saa henter jeg Dem, naar De har spist Frokost; vi to kan snart faa gjort den Bane klar.“

„Ja, ded ka' nok komme te aa passe. Naar je' har spist Hal'ge'mid'*), saa æ je' fær'ig her i Stalden. Paa ded Lav Klaaken ni ka' Studenten bare kalde.“

Paa det aftalte Klokkeslet næste Formiddag stod Jørgen udrustet, som han tænkte sig, en Snekaster skulde være. En islandsk Nattrøje, som ikke havde fundet nogen Modtager Juleaften, var hans mest iøjnefaldende Klædningsstykke; et Par Bælgvanter med to Tommelfingre, et Par Træskostøvler, stive som Pinde, og en gammel udrangeret Hue. — I denne noget forældede Sportsdragt præsenterede han sig for Jomfru Sørensen, som af lutter Forskrækkelse tog fejl af Køkkenstolen og havnede i Tørvekassen.

„Men, Student Jørgen! hvor ser De dog ud!“ kom det henne fra Tørvekassen, da Husjomfruens første Forskrækkelse havde lagt sig.

„Jeg maa nok være galant og hjælpe Jomfruen paa Benene igen. — Lidt Øvelse i de pæne Manerer er ingen Skade til, naar man skal paa Frierfærd.“

*) Frokost.

„Skal Studenten ud at fri? — kom det forfærdet fra Jomfru Sørensen, der var ved at faa et nyt Tilbagefald i den famøse Kasse — og i den Uniform! Der faar Studenten vist ikke Held med sig.“

„Ja, jeg skal ud og fri til Skøjtebanen og bede den bære mig paa sine kolde Hænder — i det mindste i Eftermiddag.“

Dermed var Jørgen ude ad Døren, medtagende en stor Kost.

I Folkestuen traf han Kristian Røgter, udstyret som til en Polarfart — først og fremmest den nye islandske Nattrøje — en Julegave fra Fru Falk —, dertil et mægtigt Udenomsklæde, som var surret tre Gange om Halsen, Resten var stoppet ind under den islandske. En strikket Hue var trukket ned over Ørene, saa der af Kristians Topetage ikke var meget mere end Næsen synlig — og saa Skægget, som, overladt til sig selv de sidste Dage, havde haft virkeligt Held til at frigøre sig for alle Civilisationens Voldshandlinger fra Juleaften.

Af Sted drog nu de to, som sete bagfra nok kunde minde om Fader og Søn.

Kristian Røgter havde dog næppe sat Foden paa Isen, før han laa der, saa lang han var.

Takket være den solide Indpakning efterlod Faldet ikke andre Mærker paa ham end den Sne, som helt havde indpudret ham. Selv i Skægget laa der en stor Snedrive.

„De er hurtigt blevet gammel,“ bemærkede Jørgen.

„Ja, Gejten har gjort mæ' saa stiv i Lemmerne,“ kom det klagende fra Røgteren.

„Naa ja; jeg mener ellers Skægget; det blev hvidt paa et Øjeblik.“

„Hi! Hi!“ var det korte Svar, som viste, at Kristian ikke helt havde tabt Humøret ved Faldet.

Da dette lille Uheld var vel overstaaet, tog man fat paa Snekastningen, og i Løbet af et Par Timer var Banen parat til at modtage sine Gæster.

Med stort Besvær fik Jørgen arbejdet Haanden op til Vestelommen under den islandske og trak en Rulle Skraa frem — Røgterens Yndlingsret.

„Her er en Rulle Ankertov.“

„Ded var da et løjerligt Navn paa saad'n dejli' Ting — var Kristians forbavsede Svar. — Je' ved fo' Resten itte, hvad e' Ankertov æ fo' novel; men ded ved je', at dette hier, ded smaver lifligt, aa saa æ 'ed saa dejlig' safti'.“

„Ja, der kan vist endda blive lidt til at sno Skægget med.“

Ved Hjemkomsten maatte Jørgen søge sin Trøst hos Jomfru Sørensen. Det var ham umuligt at komme ud af det islandske Hylster. Jomfruen halede og sled i det. Endelig gav det et Ryk, og Befrielsens Time var inde, saa han atter kunde komme i sine vante Klæder, uden Fare for at blive forvekslet med Røgterens Søn.

IX.

Bjældeklang ude fra Gaarden meldte Gæsternes Ankomst. Det var Forstkandidat Oluf Krogh med sin Søster i den lille norske Kane.

Oluf Krogh med Skindhue, Kørepeles og laadne Støvler mindede om en stor Bjørn, som var sprunget op bag paa Kanen. Af Ellen saas ikke meget mere end Næsetippen, alt det øvrige var skjult af Pelsværk og Skindtæppet.

Jørgen tog virksomt Del i Udpakningen, der voldte ham lige saa stort Besvær som en solidt omsurret Julepakke.

Da Ellen befriet for Pelsværket stod i Forstuen i sin enkle Dragt — en hvid Sweater og mørkdrap Nederdel — studsede Jørgen uvilkaarligt. Den klædte hende storartet, syntes han, og den hvide uldne Hue, kranset af Ejerindens gyldne Haar, gjorde Helhedsbilledet fortryllende.

Hun forekom ham en helt anden i Dag; saadan havde han aldrig set hende før.

Jørgen var Ellens Kammerat fra Barndomsaarene; han havde egentlig aldrig lagt Mærke til hendes Ydre — dette bygges Kammeratskabet jo sjældent paa. Hun havde været den friske, fornøjelige Legekammerat, fuld af Liv og Lystighed, der kunde lade Haven genlyde af munter Latter, naar Jørgen en sjælden Gang kom uheldig fra sine Bedrifter, men fuld af Beundring, naar han klatrede op i Skovens høje Træer for nærmere at undersøge Skadereden, eller han kravlede ud paa Grenene, der rakte sig ud over Voldgraven, for at plukke den hvide Aakande til sin Veninde.

Saadan var de to Venner fra deres Barndom, og andet og mere havde Jørgen ikke set i Ellen, heller ikke nu de begge var voksne.

Men i Dag stod hun for ham i et helt andet Lys, nu var hun ikke mere den lille legende, lattermilde og beundrende Barndomsveninde, men den voksne unge Pige med hele den unge Kvindes Præg over sin Skikkelse.

Jørgen undrede sig over denne Forandring, dog uden at kunne forklare sig den. Det var som en Blomst, der længe havde staaet i Knop, men nu pludselig sprængt Bægerbladene og udfoldet sig, fuld af Ynde og Betagethed.

Og hvad var det saa, der betog ham?

Ellen Krogh var egentlig ingen Skønhed, naar man betragtede de enkelte Træk. Næsen havde ikke den mejslede Regelmæssighed, og Munden var heller ikke helt efter en Billedhuggers Ønske, men Øjnene prægede til Gengæld hele Personligheden — snart smilende som den glitrende Skovsø i Sommersol, snart dybe og alvorlige som den mørke Viol. Og saa Haarets gyldne Brus, som bølgede om den regelmæssige Pande.

Alt dette gjorde Helhedsbilledet skønt og yndefuldt — og det var dette, Jørgen saa i Dag for første Gang.

Legekammeraten var blevet den ædle unge Kvinde — Idealet.

„Er dine Tanker ude at prøve Vinger, saa tavs du er?“

Dette Spørgsmaal fra Drømmenes Genstand vækkede Jørgen.

„De var — — ad Krogveje,“ kom det fra Jørgen som et svagt Forsøg paa at skjule sine lønlige Tanker.

Efter Middag drog de unge af Sted til Engen for at prøve, om Kunsten fra i Fjor endnu sad i Benene.

En hjemmelavet Kælk — dansk Arbejde fra Grandløse Karetmager — var den primitive Bænk, der overlodes Ellen, mens Skøjterne spændtes paa.

Imod Sædvane var Oscar denne Gang hendes opvartende Kavalier.

„Han øver sig,“ havde Jørgen paa Læberne, men bed det dog i sig.

Saa snart Skøjterne var i Orden, for de alle fire i en Kæde hen over Isen. Det var ikke at kende, at Færdigheden havde ligget i Hi Sommeren over, let og elegant bølgede Kæden fra højre til venstre i lange, taktfaste Sving.

Da de var naaet Banen over, bøjede de af to og to i et langt Sidesving. Derved kom Ellen og Oscar til at fortsætte Løbet alene, mens Forstkandidaten og Jørgen blev tilbage.

De havde ikke Lyst til at fortsætte straks, men drejede rundt paa Skøjterne i korte forlængs og baglængs Sving og var snart inde i et ivrigt Ordskifte om Jagten.

Oluf var en passioneret Jæger og havde Efteraaret igennem dels gennemstrejft Godsets Marker og Skove, dels været paa Jagt paa flere Nabogaarde, og med Begejstringens Glød fortalte han nu om alle sine Oplevelser.

Jørgen var afgjort Modstander af Jagten og søgte at slaa koldt Vand i Olufs Begejstring.

„Ja, hvis I vilde nøjes med at jage Ræve, Grævlinge, Maarer og andre lignende Dyr, som fortrædiger Høns og Duer, saa var der nogen Mening i Jagten. Men naar det gaar ud over Markens og Skovens ædle Vildt, som kun er til Glæde for os, da er det grusomt.“

Jørgens Protest syntes dog kun at ægge Olufs Begejstring. „Du ved ikke, hvor Jagtlivet udvikler Snarraadig-

hed og Koldblodighed — indvendte han —. Du har aldrig prøvet Jagtens Spænding, kender ikke Følelsen, naar en Flok Agerhøns letter tyve Skridt foran; eller naar man hører Raadyrets Raslen i det tørre Løv og venter det Øjeblik, det uden at ane Faren træder ud af Skovens Tykning — —“

„Det er Rovdyrdriften i Mennesket — afbrød Jørgen —; og var jeg ikke overbevist Modstander af de darwinske Theorier, vilde jeg hævde, at alt, hvad du der nævner om Følelser og Spænding ved Jagtlivet, var Beviser paa Menneskets Slægtskab med Ørkenens og Junglens Beherskere. Godt muligt, at Jagten fremmer Snarraadighed, Koldblodighed og andre lignende Egenskaber — dem kan vi ogsaa tilegne os ad andre Veje — men den fremelsker fremfor alt det dyriske, den følelsesløse Mordlyst. — — Fasanens flakkende Flugt, Raadyrets Løb mod Krattet, er det ikke den værgeløses Bøn om Barmhjertighed? raaber det ikke til Jægeren: hvorfor jager du mit Liv? tænk paa mine Unger, der ikke har lært at klare sig alene! har du glemt Sommerens Fredstid? var det ikke os, der gav Skovens aabne Sletter deres Skønhed? — — Men I Jægere hører ikke det forskræmte Dyrs Nødraab — skyder kun for at tilfredsstille jer Mordlyst.“

Jørgen følte sig som Sejrherre; hans Ord syntes ham selv saa logiske og uimodsigelige, hvad Olufs Tavshed yderligere bestyrkede ham i.

Men denne Tavhed var kun Jægerens Lytten efter Vildtets Raslen i Skovtykningen.

Pludselig brød han Tavsheden.

„Holder du ikke af Haresteg, Jørgen?“

Et uventet Angreb — anskudt. — — Haresteg var nemlig Jørgens Livret.

Han krympede sig som det anskudte Vildt.

„Du mener vel „forloren“?“

Oluf brast i Latter, — en Latter, som smittede Jørgen, og dermed hjalp de hinanden ud af den gensidige Forlegenhed.

— — —

Mens Oluf og Jørgen saaledes havde krydset Klinger, havde Ellen og Oscar fortsat Løbet, snart i elegante Sving — forlængs og baglængs — snart dansende hen over Isen i yndefulde Svingninger og kokette Hop, stadig med hinanden ved Haanden, i ivrig Samtale.

„De faa Dages Ferie har allerede gjort dig godt — bemærkede Ellen —. Forleden saa du saa træt og udslidt ud, men nu er du som forvandlet.“

„Ja, „Ægyptens Kødgryder“ i Grandløse Præstegaard gør jo Underværker. Men — forvandlet! — — Ja, det er vel det rigtige Udtryk. Jeg er blevet en anden, end du kendte mig før — jeg mener ikke, da vi legede som Børn — men som du har kendt mig som Student, med al Kristendommen kastet bag min Ryg. — — Det slog ikke til „at have nok i sig selv“, Ellen; jeg fik det at se i Julen. Kun i Kristus har man nok. — Dette er Forvandlingen.“

Denne Bekendelse var Ellen noget ganske nyt. Hun levede sit stille, tilbagetrukne Herregaardsliv; fulgte vel med Forældrene i Kirke om Søndagen, hvor hun ogsaa havde hørt noget om Omvendelse, men opdraget i Guds frygt fra sin Barndom havde hun altid regnet Omvendelse for noget, som ikke kom hende ved. Pastor Falk havde ogsaa undertiden talt om dem, som voksede op i troende Hjem og blev i deres Barnetro, men der maatte dog komme en Afgørelsesstund, hvor de selv tog Ansvaret for deres Tro. — Men

var ikke ogsaa dette hende ivedkommende? Hun syntes, hun havde sin Sag i den bedste Orden. Det var noget andet med Oscar — han havde jo en Tid fornægtet det altsammen, saa der maatte ske en Tilbagevenden. Men Forvandling — det var saadan et stærkt Udtryk.

Nogle af disse Tanker var kommet frem under Ellens Samtale med Oscar.

Han var jo en Begynder i Troen og følte sig uskikket til at vidne for andre, og da navnlig til at klare det vanskelige Spørgsmaal om dem med Barnetroen.

„Jeg er endnu for meget Begynder i Troen til at kunne klare dette for dig, Ellen. Kun saa meget kan jeg sige, at skal man faa det godt med Gud, maa man personligt faa sin Sag i Orden med ham uden at trøste sig med, hvad andre tror eller mener, selv om de saa tror og mener det nok saa rigtigt Du og jeg kan dog ikke blive frelste ved andres Tro, men kun ved vor egen.“

„Du er den samme gode Ven, Oscar, som da vi legede som Børn; da var det ogsaa altid dig, der kunde finde paa Raad og klare Barnetankernes Vanskeligheder. Jørgen var Legekammeraten, der holdt Legen og Munterheden ved Lige — og saadan holder jeg af ham endnu; men du var vor kloge Raadgiver, og det har du ogsaa været i Dag.“

— — —

Da Freden var sluttet mellem de to andre ved begges Nederlag, blev Jørgen igen opmærksom paa Ellen og hendes Ledsager.

„Hvor ser de storartede ud, de to, som de svinger sig i den lette Skøjtedans — tænkte han — og stadig med hinanden i Haanden. Anede jeg ikke noget andet, saa vilde jeg tro — — nej, jeg vil ingenting tro — —“

„Eller skulde jeg alligevel have taget fejl — meldte Tanken sig paany. — Jeg har ellers ment, at Frøken Rosenbaum var den uindskrænkede Herskerinde over Oscars Hjerte. Men dette her tyder virkelig paa noget andet. Oscar er som altid den rolige og beherskede, men se, hvor Ellens Blik følger ham, troskyldigt og tillidsfuldt. Enten drøfter de noget meget alvorligt, eller ogsaa har han knust hendes Hjerte. — — Stakkels Ellen! et knust Hjerte! Havde jeg nu blot været Læge, kunde jeg maaske sætte Stumperne sammen; men nu er jeg — — uh, nej, jeg vil ikke tænke derpaa. — — Man kan da heller aldrig blive klog paa, hvad der rører sig bagved Osvars beherskede Medicinervæsen. — — Og nu havde jeg glædet mig til en Svigerinde i Rosensvær.“

Disse Tanker surrede rundt i Jørgens Hjerne som Snefnug i Storm. Han søgte at bilde sig ind, at han sagde Vittigheder til sig selv; men der var noget i ham, som ikke kunde le.

„Skal vi løbe ned til de andre, Oluf, de savner vist vort Selskab.“

I et rask Løb var de snart dernede.

„I keder jer vist — var Jørgens forpustede Hilsen — lad nu os to, Ellen, faa en munter Dans hen over Isen. — Jeg har lige skudt Olufs Jagtbegejstring sønder — —“

„Og jeg har serveret Jørgen en ganske uimodstaelig Haresteg,“ var Olufs raske Svar.

Ellen og Jørgen var dog allerede saa langt ude paa den blanke Isflade, saa det sidste „Skud“ fra Jægeren ikke naaede dem.

„Nu skal du skrifte, Jørgen — tog Ellen til Orde — hvorfor var du saa aandsfraværende i Formiddags?“

„Det var din Skyld, Ellen.“

„Min? — — Hvad har jeg nu gjort? — Har jeg pludselig mistet dit Venskab, — det, som var min Barndoms Glæde? — Er der noget hos mig, du ikke kan lide, nu jeg er voksen?“

Ellen saa ganske ulykkelig paa Jørgen, saadan som hun saa paa ham, da de var Børn, og der kom dem noget imellem.

„Nej, Ellen, du er min Veninde som altid. Men du er pludseligt blevet saa forandret, som jeg aldrig har set dig før — ja, forvandlet.“

„Der kommer det Ord igen — for det gennem Ellens Tanke —. Denne Gang er det blot mig, det gælder, men vist ikke, som Oscar mente det.“

„Forvandlet? — hvordan mener du?“

„Du er blevet voksen, Ellen. Det har jeg aldrig lagt Mærke til før. Naturligvis har jeg nok forlængst set, at du ikke mere er den kortskørtede lille Pige med Fletninger ned ad Nakken; — men voksen — — en fuldvoksen Kvinde — ikke mere min Legekammerat. — — Jeg ved ikke, hvordan det er, men jeg syntes pludseligt, at min lykkelige Fortid var taget fra mig — dengang vi legede i Præstegaardshaven og tumlede os i Parken omkring dit Hjem. Derfor blev jeg saa aandsfraværende. — Og saa syntes jeg ... Nej, Ellen, nu bliver jeg sentimental, og det klæder mig ikke — — Lad os saa faa en rask Dans hen over Isen. — — Kan du løbe rigtigt Kunstløb? saadan tegne smukke Figurer i Isen?“

Dette mente Ellen nu nok, hun kunde, og gav med det samme uomstridelige Beviser paa sin Dygtighed.

Jørgen beundrede hendes Færdighed — eller var det

hendes smukke Skikkelse, der fremhævedes end mere ved hendes yndefulde Bevægelser?

„Nu tror jeg virkelig, du falder i Tanker igen — — over den voksne Kvinde! — — Lad mig nu se, om du kan gøre det bedre.“

Jørgen tog et lille Tilløb, og i et elegant Sving tegnede han et *C* — med et lille Hop fortsatte han i et nyt Sving, og stadig skiftende i Smaaspring tegnede han Bogstav for Bogstav, indtil han i et kraftigt baglængs Herresving præsenterede Ellen for hendes eget Navn.

Nu var det Ellens Tur at blive tavs. Hun stirrede overrasket paa dette Kunststykke; Navnet var hende saa dagligdags, men skrevet med Skøjtejærn — det havde hun dog aldrig været ude for før — et enestaaende Kunststykke! „Men var dette ikke mere end Kunst? — Forvandlet! har Jørgen sagt om mig, men gælder det samme ikke ogsaa om ham — en voksen Mand.“

Jørgens sidste Kunststykke havde lokket disse Tanker frem hos Ellen.

„Nu maa vi hjem, Solen er allerede ved at gaa ned, og Far og Mor venter os.“

Med den Bemærkning satte Ellen Farten op, som om hun vilde løbe fra Jørgen — fra Forvandlingen. Men som usynlige Baand bandt, var han straks ved hendes Side, og under en Douche af Isgnister fra de bremsende Skøjtejærn landede de ved Kælken.

Hurtigt var alt i Orden til Hjemturen for de unge Kroghs, Oluf paa Bagsædet og Ellen tilpakket i Kanen.

Bjældernes Klang lød som sød Musik i Jørgens Øren. Teksten var Dagens Oplevelse: „Hun var dog den samme — kun forvandlet.“

X.

Mens de unge havde været paa Isen, havde der hersket stor Travlhed i Præstegaarden med de mange Forberedelser til den følgende Dag — Fru Falks Fødselsdag.

Om Aftenen hjalp Oscar og Jørgen til, særlig med Ordning af Lysekroner, Stager o. l., mens Jomfru Sørensen Dagen igennem for som en Trækvind gennem alle de Rum og Kamre, hvor alt fornødent til den følgende Dags Middag var opmagasineret.

Alle gik tidligt til Ro den Aften, trætte som de var af Forberedelserne til den følgende Dags Fest.

Aarets første Skøjtetur gjorde ogsaa sin Virkning paa de to Studenter; lidt Ømhed i Lemmerne, og Jørgens Tanker havde faaet et nyt og hidtil ukendt Stof at arbejde med.

Oscars Sind var efter alle Julens Oplevelser kommet i behagelig Ligevægt, saa det varede ikke længe, før han gled ind i en tryk og fast Søvn.

Anderledes med Jørgen. Træt som han var, faldt han snart i Søvn, men Søvnens var urolig, usammenhængende Drømmebilleder skiftede uafbrudt, snart sad han ved det grønne Eksamensbord og skulde gøre Rede for Forvandlingens Lov, snart vandrede han om i sin egen Præstegaard omsvævet af Ellen som sin blide Herskerinde.

— — —

Næste Morgen var Oscar den første paa Benene — usædvanlig oprømt, hele hans beherskede Væsen var borte; det var, som tog han mod den nye Dag med store Forventninger.

Jørgen derimod sov endnu, men uroligt, vendende sig atter og atter. Under denne Manøvre gav han Sengekanten et kraftigt Slag, der virkede som Vækkeuhr.

„Du har nok haft en urolig Nat — bemærkede Oscar — har du været paa Skøjter i Drømme eller paa Jagt med Oluf, saadan som du har regeret?“

„Jeg ved ikke, hvad det var for argt Sludder, jeg drømte. Jeg var til Eksamen og vrøvlede utroligt. Karakteren hørte jeg heldigvis ikke, den druknede i Tilhørernes Latter. — Uha! dette om Forvandlingens Lov! — Puh, hvor jeg svedte! — Men lad mig nu komme op og se, hvad jeg er blevet til.“

Et Kig i Spejlet forvissede ham dog om, at Forvandlingens Lov ikke havde taget særlig haardt paa ham, kun saa han frygtelig forsnuet ud.

„Mor skal have et pænt Ansigt paa sin Dreng i Dag,“ og dermed forsvandt Jørgens Hoved ned i Vandfadet, saa det skulpede til alle Sider.

Dukkerten havde den ønskede Virkning, Jørgen var nu atter sig selv.

„Min egen søde Mor! Jeg har kun et Kys til dig paa Fødselsdagen; men saa skal du ogsaa til Gengæld faa det bedste, jeg har — lige frisk fra Hjertet!“ — Og dermed slyngede Jørgen Armene om sin Moder, da de mødtes i Dagligstuen.

„Min dejlige, friske Dreng!“ var Fru Falks Tak.

Oscars Hilsen var som han selv — stille og inderlig. Dog kunde han ikke helt beherske sin Oprømted. Var det

Julens Oplevelse? — Det var jo rimeligt. Eller Fødselsdagen? — Oscar elskede sin Moder. Eller var det...?

Ved et tilfældigt Kig ud ad Vinduet fik Jørgen Øje paa Frederik Kusk. Han var i stiveste Puds fra Morgenstunden — til Livréet var i Dag føjet den store Bjørneskinskrave — travlt optaget af at spænde de brune Frederiksborgere for Kanen. Det saa altsammen saa usædvanlig højtideligt ud i Dag, Klokkerne med de rødhvide Duske, Snetæppet o. s. v. — hele Stadsen skulde luftes.

„Hvad er der los?“ udbrød Jørgen, som af lutter Iver var ved at trykke Næsen flad mod Ruden.

„Mors Fødselsdag.“

„Ja, det ved jeg nok, men derfor behøver Kusk, Heste og Kane da ikke at optræde i Selskabsdragt — i det mindste ikke saa tidligt paa Dagen. Kommer der maaske fremmede foruden de sædvanlige fra Sognet og nærmeste Nabo-kommuner? — Kan vi to ikke køre med, Oscar, og faa os en rask Morgentur. Vi vilde vække en velfortjent Opsigt, naar vi kom farende med fuld Musik gennem Købstaden.“

„Du vil vel ikke, vi skal tage fra Mor i Dag,“ var Oscars Svar, hvorved han undslap Jørgens ubehagelige Nysgerrighed.

I det samme forsvandt den vinterlige Befordring ud gennem Porten, efterladende Klokkernes Kling, Kling, der ringede en ny Fest ind i Grandløse Præstegaard.

Formiddagen gled hen i travlt Tempo; kun for Oscar var det, som Tiden var gaaet helt i Staa.

Taffeluhret fik den ene Visit efter den anden, men syntes kun at sagtne sin Gang for hvert nyt Besøg.

Han forsøgte alle mulige Midler for at skubbe Tiden frem, vovede sig endog ud i Køkkenet — en tildels ukendt

Verden for ham. Af lutter Overraskelse tabte Jomfru Sørensen en Kop, som dog i Forvejen var mærket af Alderdomssvækkelse ved Tabet af Hanken.

Oscar følte sig tilovers. Gulerødder, Purrer, Tarteletter, Hummer! — Puh! hvor var det ham usigelig ligegyldigt! End ikke en rosenformet Frysebøtte syntes at kunne fange hans Interesse.

Paa maa og faa fortsatte Oscar sin Vandring ud i Gaarden og landede i Kostalden — ikke af Interesse for dens Indvaanere. Han kunde egentlig kun tænke sig Køer og Kalve i Forbindelse med bakteriologisk Institut, — men han skulde jo igennem Ventetiden.

I Stalden traf han Kristian Røgter travlt optaget, snart med Skovl og Kost, snart med Greb og Fork.

Oscar stod midt i al denne Travlhed, trækkende forsigtigt op i Benklæderne, stadig flyttende sig fra den ene toppede Sten til den anden af Frygt for det ubehagelige Naboskab.

„De har nok travlt i Dag,“ indledte Oscar for dog at sige noget.

„Ja, men ded æ da osse Fruens Fødselsdav i Dav, saa ska' der være fint over ded hiele. Studentens Mo'r gør jo saa mejet yd a dette Mælkeri, og saa kommer der jo osse mang' fremmede; man ku' jo aller vide, om man fik Besøj i Stalden i Dav.“

„Kommer der da andre Gæster end de sædvanlige?“

„Ja, paa ded Lav! Ved Studenten itte ded? Der kommer jo ham Depementsjæfen fra Kevenhavn. Ded æ nu itte for ded, je ved itte, hvad en Depementsjæf æ for novel, men ded ska' nok være novel mejet fint novel, saad'n vel ded samme som Pave eller Menister, novel fa'lig fint

noved med Guldstriver paa Bøvserne og Sabel og saad'n novel. Frederik Kusk har da osse gjort saa mejet ud a'ed; han sad hiele den udslavne Dav i Gor og pudsede Seletøj aa polerede Kaneklokkerne, saa je' blev ganske svingelsk i Ho'det a' al ded Klingeling. Han ska' nok ellers yd aa etterse Gor'en — ham Depementsjæfen, etter a' hun æ blev'd laved i Stand. Aa hans Frue ska' nok osse være saa ma-sendes fin. Aa saa hedder de' sig, a' Datteren kommer med. Se, ded ka' je' nu itte begrive, hva' hun ska' med for, hun har da itte novel med Gor'en aa gøre.“

Oscar syntes, at Kristians Foredrag var ved at glide ind paa et farligt Omraade, hvorfor han indskød en Bemærkning om Køernes Sundhedstilstand.

„Ja, ded ka' Studenten rej'nok stol' paa, de æ i go' Stand allesammel. Se nu de røde fynske Kyer, æ ded itte et nydeli' Syn! aa se de brovede jydske der paa den and'n Side Forgangen; den Slavs holder Præsten nu saa mejet a, siden han var Præst i Jylland. De æ nu bedst te' Fed'kvæj. Men de graa-gule derhen' med de korte Horn, ded æ jo novel helt nyt, ded æ Jærsikvæj. Je' holder itte rejti' a' dem, ded æ saad'n no'n løjerlie smuskede nov'n aa se paa, aa saa gi'r de itte ret mejet Mælk, men den æ gevaldi fed, ded æ omtrent ded bare Fløde, rejti' novel for Jomfru Sørensen, naar hun ska' lav' sine Dekedare med Flødeskum paa.“

En fjern Lyd af Kaneklokker naaede Oscars Øren. I en Fart var han ude af Stalden. Det var dog kun en forbi-kørende Kane. „Det var meget godt — tænkte han — der maa jo hænge en ubehagelig Stalldlugt ved mit Tøj.“

En rask Tur i Haven var Midlet, der skulde udslutte alle Spor af hans sidste Visit.

Paany hørtes Kaneklokker, og denne Gang var det de rigtige. Inden Kanen kom til Syne i Porten, bebudede et Knald fra Frederik Kusks lange Kanepisk, at han vilde komme standsmæssig for Døren med sine fornemme Gæster.

Ved sit faste Tag i Tømmerne manøvrerede han de fyrige Heste i en elegant Svingning hen foran Stentrappen, hvor Præstefamilien var hidkaldt ved Klokkeklengen.

„Hvem er det?“ spurgte Jørgen med alle synlige Tegn paa Overraskelse.

„Familien Rosenbaum.“

„Et helt Rosenbed — tildækket for Vinteren.“

„I Dag maa du lægge Baand paa dine Vittigheder, Jørgen,“ lød en formanende Hvisken.

„Ja, rosenfarvede,“ hviskede han tilbage.

Den fornødne Præsentation havde fundet Sted mellem de to Familier, som nu var samlede i Havestuen.

Departementschefens Skikkelse var præget af hans frem-skudte Stilling i Samfundet; behersket i sit Væsen, formel i sin Tale — under de buskede Bryn et Par mørke Øjne, der hvilede fast og iagttagende paa den, han skiftede Ord med.

I Fruen kendte man straks Damen fra det højere Samfundslag, let konverserende, tilsyneladende interesseret i alt, dog uden Paatagethed, naturlig i hele sit Væsen.

„Jeg har en Hilsen til Dem fra min Broder — hørte man Frøken Rosenbaums Stemme henvendt til Oscar — han er tilfreds med sin skriftlige Eksamen; Deres skal være særlig god; der tales om Udmærkelse i det ene Fag.“

Den sidste Bemærkning gav Oscar en kærkommen Lejlighed til at give lidt efter for sine Følelser, som af Hensyn til Jørgens Nærværelse var blevet holdt i stramme Tøjler.

Jørgen havde været den tavse Tilhører til dette Ord-

skifte — nærmest som tredje Hjul til en Gig, snart seende paa den ene, snart paa den anden.

Han fandt Frøken Rosenbaum nydelig, hendes mørke, let bølgede Haar, de regelmæssige Træk og navnlig hendes smukke brune Øjne, kloge og livfulde.

Forgæves havde han spejdet efter noget usædvanligt, naar hun og Oscar skiftede Ord, men hun var den samme, hvem af Brødrene hun henvendte sig til.

„Intet at mærke — tænkte han —. Enten er der ingenting, eller jeg er et Fæhoved, og de to spiller Komedien godt.“

Ved Frokosten forløb Samtalen let uden at føre ind paa særlig interessante Emner.

Kun Jørgen var tavs. Hvad skulde han ogsaa sige? Der var ingen Lejlighed til en oplivende Spøg. Oscar havde forpagtet Frøken Rosenbaum, saa der var han kun tilovers, og i de ældres Samtale turde han ikke blande sig. Han begyndte ligefrem at kede sig, en Følelse, som ellers var ham ganske ukendt.

En Bemærkning om Præstegaardens Istandsættelse lod ham forstaa Grunden til Besøget — men paa Fødselsdagen? — Og saa den unge Frøken? Hun kom da ikke Istandsættelsen ved. — Jørgen syntes paa dette Punkt ikke at være klogere end Røgteren.

— — —
Efter Frokosten blev Præstegaarden forevist Departementschefen, der paa hele denne Rundrejse var ledsaget af Pastor Falk og Jørgen — den sidste i Haab om paa denne Maade at faa Bugt med sin Kedsomhed.

Det eneste oplivende Øjeblik for Jørgen var dog Besøget i Kostalden, der nu præsenterede sig i al sin Renhed.

Røgterens Forfjamskelse over at staa Ansigt til Ansigt med den „fine Mand“ virkede uimodstaaeligt paa Jørgen.

Kristian bukkede saa kejtet og forlegent som vel muligt, da han fremstammede sit „God Dav, Hr. Depementsjæf!“

Om han vilde have sagt mere, fik man aldrig at vide; ved det besværlige Ord gled Skraaen nemlig i den gale Hals, saa Jørgen maatte anbringe et kraftigt Slag paa Kristians Ryg for at faa den uopdragne Tingest paa sin rette Plads igen.

Det kan ikke have været „Guldstriverne paa Bøvserne“, der virkede saa overvældende paa Røgteren; dem var der nemlig ikke Spor af. Den fornemme Gæst saa ud som et ganske almindeligt Menneske i Kristians Øjne; men det var maaske netop dette, som havde gjort det stærkeste Indtryk paa ham.

XI.

Mens Præstegaarden blev efterset, havde Oscar og Frøken Rosenbaum fundet sig en hyggelig Krog i Kabinettet.

„Tak for dit udførlige Brev, Oscar, og alt, hvad du der fortæller om din Oplevelse i Julen. Jeg har læst det atter og atter; saa dig i din Kamp, vilde saa gerne have været hos dig, om jeg dog kunde have hjulpet dig. Dog forstod jeg ikke helt din Kamp, men din Smerte, forstod, hvad et „skyldig“ maatte betyde for dig — en sønderknust Sjæl — du stolte, retlinede Oscar bøjet til Jorden. — — Ofte har jeg længtes efter en Forandring hos dig, men aldrig tænkt, at den vilde komme gennem saa voldsom en Kamp.“

„Du ved, Oscar, hvor tidt vi har talt om din Naturalisme. Her var et Punkt, hvor vi ikke kunde følges, og jeg frygtede lønligt, det engang i vort Ægteskab vilde blive en Mur imellem os. Jeg er jo fra Barn af opdraget i kristelig Aand; rige Minder gemmer jeg fra min Konfirmations-tid, og Søndag efter Søndag sidder jeg med Far og Mor under den gamle Provsts Prædikestol. Han taler saa mildt og kærligt, og jeg faar altid noget godt med hjem. — Det var mig altid et Savn, at du ikke fulgte os, og atter og atter har jeg bønfaald Gud, om vi dog maatte blive ét og saa i denne Sag. Vel spottede du aldrig, saa lidt som du

søgte at paavirke mig i din Retning, men du havde jo kastet hele Kristendommen bag dig.“

„Ja, Inna, jeg havde opgivet den, men spotte den har jeg aldrig kunnet faa mig selv til; thi Kristendommen er Mors kostelige Eje, og jeg har aldrig kunnet haane eller foragte, hvad der var hendes.“

„Kære Oscar — og Inna lagde sin Haand mildt paa hans Skulder — netop derfor forstaar jeg ikke den svære Kamp. Ikke blot er du den flittige Student, men fremfor alt den gode Søn, der ærer din Fader og Moder, saaledes som Budet kræver.“

„Det har jeg vel gjort, Inna, men ikke fordi Gud befalede det — du ved, ham var jeg færdig med dengang — men fordi Kærligheden til Far og Mor bød mig det. Det er jo det underlige, at Mennesker, som intet har med Kristendommen at gøre, dog paa en hvis Maade holder Guds Bud, om end af andre Bevæggrunde. — Men nu synes jeg at ane noget af det; er det ikke det, som Ordet siger om Hedningerne, at skønt de ikke har Loven, gør de dog af Naturen Lovens Gerninger. — Ja, „af Naturen“, den naturlige Kærlighed til Far og Mor dikterede mig dette Bud, som jeg ikke vilde tage af Guds Haand. Kald saa den Del af vor Natur Guds billedets Rest, eller hvad du vil, det maa stamme fra ham; og kan han ikke faa os i Tale gennem sit Ord, saa har han andre Veje, ad hvilke han lægger sin Lov ind i vort Liv, for at vi ikke skal gaa til Grunde i Heden-skabet og gaa tabt for ham. — Alt dette forstod jeg ikke, blot for otte Dage siden, og havde nogen villet sige mig det dengang, havde jeg afvist det som theologisk Spilfægteri. — Men nu begynder jeg at ane noget af det, selv om meget endnu er mig uklart. Dog saa meget forstaar jeg, at Gud

brugte Kærligheden til mine Forældre til at virkeliggøre det fjerde Bud og fremfor alt til at holde mig fra Spotteres Vej.“

„Hvor er du mig kær, Oscar! — mere end nogensinde. Du ved, hvor jeg altid har set op til dig, beundret din Dygtighed, Indsigt o. s. v. Men nu er du jo en helt anden Oscar — et helt nyt Menneske, som jeg aldrig har kendt dig før.“

„Det er Resultatet af Kampen, som jeg tabte, Inna — og dog nej, jeg vandt jo netop, da Gud havde overvundet mig.“

„Ja, Oscar, det er dette med Kampen — jeg forstaar det endnu ikke. Som du var — borte fra Gud —, maatte du naturligvis vende om. Men hvorfor skulde den Kamp blive saa haard for dig? hvorfor skulde den Omvendelse forme sig som et Jordskælv i dit Liv? Var det virkelig nødvendigt?“

„Herren sender ikke mere af den Slags, end det er nødvendigt til vor Frelse, Inna. Men jeg forstaar iøvrigt godt, hvorfor min Kamp maatte blive saa haard. — Jeg havde jo afskediget Gud, sat ham paa Aftægt i uendelig Fjernhed, og faaet nok i mig selv, hvad i Virkeligheden betyder, at jeg var blevet min egen Gud. — Saaledes nødte jeg Gud til at tage haardt paa mig.“

„Husk nemlig, Inna, det afgørende er ikke, hvad vi besidder — her var jeg nemlig rig, var paa Vej til at vinde den ganske Verden — men hvordan vi besidder det. *Og her blev jeg den skyldige.* Jeg misbrugte, hvad Gud havde betroet mig. Min Indsigt i Naturen og dens Love brugte jeg som Vaaben imod Ærens Konge. — *Dette var min Brøde.* — Var det da underligt, at denne „Ærens Konge“ maatte aabenbare sig „stærk og mægtig,“ naar han skulde vinde

mig tilbage. — Og dog var der noget hos Gud, som viste sig endnu stærkere og mægtigere end, da han knuste Vaabnene i min Haand, og det var hans Kærlighed. Jeg mødte den ved Nadverbordet — du alene skal vide det, Inna. Som en Moder favner sin Søn, saadan var hans Kærlighed; som Lægedom for en sønderknust Sjæl. — — Og saadan har du mig nu, Inna, — en ny Oscar, men saaledes er det nødvendigt, om vi to skal kunne tage mod den Lykke, Gud har tiltænkt os.“

Inna svarede intet, men gemte sig i sin Oscars Favntag, rig som ingensinde før, rig i sin Vens Kærlighed, fremfor alt rig i den Visdom, Gud havde hvisket i hendes Sjæl gennem Oscars Ord.

— — —

„Se saa, Mor! nu kan vi roligt fortsætte vort hyggelige, daglige Liv, Præstegaarden er blevet undersøgt i alle Ender og Kanter og fundet i bedste Orden. Jeg udsteder Synserklæringen, og Ministeriet sætter sit Segl derpaa.“

„Det var Jørgen, som med dette friske Pust blandede sig i Fru Falks Samtale med sin Gæst.

„Du er da ogsaa altid den samme kaade Dreng. Hvad maa Fru Rosenbaum dog tænke om dig.“

„Det samme, som jeg tænker om min Søn derhjemme — indskød Fruen — et frisk Foraarspust, der faar Solen til at skinne.“

„Denne Ros laa udenfor Jørgens Tankerække i Øjeblikket, saa han stammede og hakkede i det, inden han kunde faa sit egentlige Spørgsmaal frem: „Hvor er Oscar dog? han er jo tilsyneladende ganske forsvundet fra Jordens Overflade, i det mindste den Del af den, som hedder Grandløse.“

„Han sidder herinde — kom det fra Kabinettet — og opfylder Gæstfrihedens behagelige Pligt, som du burde have delt med mig.“

„Rosen blusser alt i Danas Have“ — citerede Jørgen fra Kabinetsdøren —. Jeg føler mig brødetynget og lægger min Undskyldning som en Julerosé for Frøkenens Fod.“

„Du har nok fundet dig selv igen, Jørgen. Ved Frokostbordet mindede du i en uhyggelig Grad om en overkomplet Kuvert.“

„Og naar De er Dem selv, ynder De nok Blomstersproget,“ tilføjede Frøken Rosenbaum, ubehagelig berørt af Jørgens friske Væsen.

„Min Broder har en ren Mani for at variere Navne i forskellige vittige Indfatninger. Anderledes skal De ikke opfatte hans Bemærkninger, Frøken. Nu er han særlig overvældet af Deres Navn, har allerede forsøgt sig i forskellige mere eller mindre mislykkede Vittigheder, og jeg frygter, han endnu ikke er naaet til Bunds i sin Beholdning.“

„Jeg skal sige Dem hvorfor — forklarede Jørgen —. De ædle Roser er remonterende, sætter bestandig Blomster paany, for hver Gang kun endnu smukkere. Det er derfor, mine Indfald stadig fornyer sig, naar mine Tanker kredser om Rosenbede — og jeg haaber, mine Indfald maa kappes i Skønhed med hver ny Blomst paa det ædle Rosentræ.“

Frøken Rosenbaum maatte smile ad Jørgens lyriske Forsøg paa at udglatte det uheldige Indtryk, hans første Bemærkning havde gjort paa hende.

„Hør, Oscar, skal vi ikke inden Omklædningen invitere Frøken Rosenbaum paa en lille rask Spadseretur?“

Snart var de alle tre paa Vej ned mod Engen, dog uden Skøjter. Samtalen gik frisk og fornøjelig; Jørgen

var uimodstaaelig i sin komiske Skildring af Samtalen med Kristian Røgter om Skøjtebanen, og da han fortalte om Røgterens Møde med „Depementsjæfen“, havde han fuldstændig overvundet den sidste Rest af Frøken Rosenbaums Uvilje.

„Hvis De altid har det friske Humør — bemærkede hans kvindelige Ledsagerinde — maa der blive lyst i Deres Fremtids Hjem, og Deres tilkommende Hustrus Liv maa jo blive som en lystig Dans.“

„Ja, en Dans paa Roser.“

„Nu er han der igen — indskød Oscar —. Ja, tro mig, han har endnu langt til Bunden. Mens Jørgen ellers er en Hader af al Slags Jagt, anstiller han en ren Parforcejagt paa Vittigheder, og inden han fanger dem, har mange af dem løbet sig saa varme, saa de drypper i en uhyggelig Grad.“

„Fint klaret, Oscar! — Men nu maa De alligevel ikke mene, Frøken Rosenbaum, at jeg ikke kan være alvorlig. Alt dette med Vittigheder er kun paa Overfladen, nedeunder gemmer sig ofte tunge Tanker. Livet er ogsaa Alvor for mig. Oscar og jeg har ofte skiftet Ord om de store Evighedsspørgsmaal; mange Gange, naar vi var kommet i Seng, tog vi disse Spørgsmaal frem for at hjælpe hinanden til Klarhed, og Klokken kunde blive baade ét og to under disse Samtaler. — Tro derfor ikke, at jeg blot og bar er en vandrende „Klods-Hans“, der lever for at faa andre til at le.“

„Det tror jeg heller ikke, Student Falk. Alene Valget af Deres Studie kan sige mig, at der er Alvor i Dem; thi en alvorligere Livsgerning end Præstens kan man dog ikke vælge sig. Ikke blot skal han forkynde de hellige Sandheder

fra Skriften, men naar hans Plads er ved Sygesengen eller hos et forknyt Menneske, som er spillet fallit med sig selv og venter Raad og Vejledning hos sin Præst, da er det den ramme Alvor. — Tro ikke, jeg fordømmer det muntre og glade Sind; det hører uadskilleligt Ungdommen til og er gavnligt i Manddomsaarene med deres Kamp og Strid; men jeg blev i Øjeblikket overvældet af den friske Maade, hvorpaa De kom Deres Broder og mig i Møde, navnlig da noget af mit Navn var flettet ind i Deres Bemærkning. Men De har forstaaet at fjerne det stærke Indtryk — og nu ved jeg, at De baade er vittig, lyrisk og alvorlig.“

„Ja, jeg har kun en Klædning, Frøken Rosenbaum; og den hedder: „Jeg er, som jeg er.“

„Du har vel ogsaa en Spidskjole — indføjede Oscar — og det er vist paa Tide, vi vender Næsen hjemad af Hensyn til dette Klædningsstykke.“

XII.

Det er da ogsaa en vældig Omgang, du giver den Barberkniv, Oscar; skal jeg ikke hellere hente en Slibesten?“

„Jeg ved egentlig ikke — svarede Oscar —, hvorfor jeg blev ved at slibe paa den Kniv, men mine Tanker var paa Langfart.“

„Du har naturligvis overanstrengt din Hjerne med at holde Konversationen gaaende de Par Timer, vi andre fo'r Gaarden rundt. — Og nu Barberingen, det er sandelig ogsaa en alvorlig Sag, der kan give nok at tænke paa, navnlig om du havde været forlovet. For du ved vel nok, at glatte Kinder spiller en væsentlig Rolle i Forlovelsestiden. — Men jeg haaber, at du hidtil har holdt dig fri for „forlovede Kinder“.“

Dermed forsvandt Jørgens Hoved ned i Vandfadet, næppe saa meget af hygiejniske Grunde som for at skjule enhver Antydning af Ironi.

„Arbejdet gaar nok ellers godt — fortsatte Jørgen, ivrigt beskæftiget med at fjerne alle vaade Spor af Dukerten —, dine Kinder er saa glatte som nylagte Æg. Jeg vilde virkelig ønske, jeg var ung Pige, saa vilde jeg gifte mig med dig, men kun paa den Betingelse, at du barberede dig to Gange daglig, undtagen i Tykmælkstiden, saa skulde Stubbene faa Lov til at staa, det var saa dejlig bekvemt

for Husmoderen at have Rivejernet ved Haanden til at rive Brød paa.“

„Puh, hvor du dog vrøvler, Jørgen! Bliv nu ikke alt for fjollet i Aften.“

„Ja, nu skal jeg være alvorlig. — Hvem mon vi to skal have til Bords i Aften?“

„Du ved, Far kan ikke lide Bordkort — svarede Oscar — saa Valget bliver frit, men vi to maa vel tage til Takke med, hvad de andre levner.“

„Det passer jo fortrinligt til den os medfødte Beskedenhed. — Men du er jo den ældste af os to, Oscar, saa du skal selvfølgelig vælge først blandt Levningerne, som vel kommer til at bestaa af Ellen og Frøken Inna, som det unge Rosenskud nok hedder, med mindre det er et Kæle navn. Jeg ved iøvrigt knap, hvem jeg vilde vælge, om jeg havde din Førstefødselsret; det maa jo afhænge af Temperamentet, om det er i mørk eller lys Tone. Du kender mit, det svarer mere til den blonde Ellen. — Men nu maa du selvfølgelig ikke tage ringeste Hensyn til mit lyse Temperament og blot for min Skyld vælge den mørkøjede Frk. Inna. Foretrækker du Ellen, bringer jeg broderligt dette Offer. Jeg klarer den nok endda. — Det bliver vist en storartet Aften, jeg glæder mig mægtigt, venter store Begivenheder. — Lad os nu se, hvem kan vi vente i Aften? Familien Krogh selvfølgelig, endvidere Fars „ældste Ven“ — den lille Pastor Frandsen — og Fars „længste Ven“ — Pastor Felsted i Hyldestrup — og saa kommer den nye Præst i Dalby vel ogsaa; hvordan? er det ikke Bjerg, han hedder? og skallet som en Billardkugle skal han nok være. — Det er vel iøvrigt et Udslag af Ministeriets praktiske Sans at anbringe et *Bjerg* i *Dalby* — —. Og saa kommer natur-

ligvis alle de tilhørende Fruer og eventuelle voksne Sønner og Døtre. Jeg haaber nu ikke, der kommer for mange af sidste Slags, for de kommer jo nok alle til at høre til „Levningerne.“ — Tænk dig, Oscar, om vi to skulde have mindst tre Borddamer hver — jeg tror, jeg vilde foretrække en Plads som Bugserdamper i det forenede Dampskibsselskab.“

Under Jørgens lange Foredrag var de begge kommet i Stadsen, og det var ubestrideligt to statelige unge Sønner, der var vokset op i Grandløse Præstegaard — ranke og friske som de stod der i deres Selskabsdragt.

— — —

Endnu var ingen af Gæsterne ankomne. Fru Falk var travlt optaget af at give alt et sidste Eftersyn; en Svip ud i Køkkenet forvissede hende om, at Jomfru Sørensen havde alt i Orden. I Have- og Dagligstue hjalp Oscar og Jørgen til med at tænde Lysekroner og Stager.

„Hvad staar Middagen paa i Dag, Jørgen? du er jo velbevandret i Husjomfruens Hemmeligheder.“

„Først Suppe — naturligvis — med en rig Høst fra Mors Køkkenhave, dernæst Tarteletter, hvor Hummer og Torsk kæmper en haard Kamp om Pladsen, endvidere Ænder med indpodede Blomme- og Æbletræer — jeg vil formode, at Jomfru Sørensen af Hensyn til vore fornemme Gæster har valgt Æbleroser — og tilsidst Is, Flødeis malket lige ud af Røgterens Jerseykøer — men i en Tilberedning, som vil faa dine Kinder til at blomstre. — Dette er dog en Hemmelighed, og alle indiskrete Spørgsmaal frabedes. Du skal da ogsaa have en Overraskelse. Jeg haaber, at der ogsaa falder lidt af den Slags af til os andre.“

Under denne Slutningsbemærkning traadte Familien Rosenbaum ind i Stuen. Her mødte Jørgen den første Over-

raskelse, Departementschefen i fuld Uniform med Egeløv i Guldræk paa Krave og Ærmer, flere inden- og udenlandske Ordner paa Brystet og Kaarde ved Siden — en smuk og statelig Skikkelse, som han stod der i sin Embedsdragt. Damerne var i Silke, navnlig saa Inna fortryllende ud i sin lyseblaa Crêpe de chine. Oscar havde al sin Energi behov for at skjule sine Følelser.

Klang af Kanebjælder bebudede, at Gæsternes Flok var for Indgaaende, og snart fyldtes Stuerne af en festklædt Skare, alle dem, som Jørgen havde gættet paa — Godejeren fra Kroghsholm, hvor Ellen i sin lyserøde Taftskjole gjorde det stærkeste Indtryk paa den yngste Falk, Nabopræsterne i Spidskjoler, der vidnede om god Økonomi med Beklædningsgenstande, deres Fruer i sort Silke, der fortalte om ældre Moder, samt Præstegaardsungdommen, præget af hjemlig Hygge og landlig Sundhed.

Jørgen holdt i al Stilhed Mandtal over Præstedøtrene, og om der indenfor de unge Herrers Rækker fandtes nogenlunde tilsvarende Antal.

Med et Lettelsens Suk betroede han Oscar: „Vi slipper vist med to Damer hver.“

Fløjdørene til Spisestuen gik op, og et smukt dækket Bord, præget af Fru Falks kultiverede Smag, vinkede Gæsterne hid.

Det spændende Øjeblik var nu kommet for Jørgen, hvorledes Gæsterne vilde vælge den indbyrdes Fordeling. Som Gæst første Gang i Præstegaarden førtes Fru Rosenbaum til Bords af Pastor Falk, mens Departementschefen havde Husets Frue ved sin Side. Pastor Frandsen følte sig lidt krænket over dette Indgreb i „den ældste Vens“ Rettig-

heder, men beroligede sig med, at det var „Kirkeministeriet“, der havde erobret hans vanlige Borddame.

Snart havde alle Gæsterne fundet deres Pladser, Oscar med Frøken Rosenbaum ved sin Side og Jørgen med Ellen, som dog maatte dele sin Bordkavaler med den lille smilende Grethe Felsted.

Nogle ymtede vel lidt om, hvorfor Oscar indtog en mere fremskudt Plads ved Bordet end de ældre Præster, men trøstede sig med hans Borddames ministerielle Afstamning.

Den daglige Bordbøn var den Dag erstattet af et Vers, indtoneret af Pastor Falk. Smukt genlød Stuen af de mange Herre- og Damestemmer, der forenede sig harmonisk i Tak til Gud, at han dækker Bord for sine Børn paa Jord.

De første Retter syntes at lægge Beslag paa Gæsternes hele Interesse, saa Konversationen indskrænkedes til det mindst mulige, hvor Fruernes Lovprisning over Jomfru Sørensens „enestaaende“ Præstationer var det mest iørefaldende. Kun henne fra Jørgens Bordende hørtes af og til en behersket Ungpigelatter, der fortalte, at Studentens Humør var i bedste Orden.

Ved tredje Ret rejste Departementschefen sig for at udbringe Fødselsdagsbarnets Skaal.

Talen var formel i enhver Henseende. Først en Undskyldning for, at han som ny Gæst blandt Hjemmets vante Vennekreds tog Ordet fremfor andre mere værdige, men den udsøgte Gæstfrihed, der havde givet ham Pladsen ved Fruens Side, havde betroet ham det kærkomne Hverv at tolke Selskabets Ønsker for Fødselsdagsbarnet, hvorefter han med velvalgte Ord udbragte Fru Falks Skaal.

Dermed var der aabnet for Talernes Strøm.

Pastor Frandsen, der ellers havde gammel Hævd paa at

være den første i Rækken, maatte denne Gang nøjes med at komme ind som en hæderlig Nummer to. Talen var ikke væsentlig forskellig fra de tidligere Aars. Hans stærkt svingende Temperament satte ogsaa i Aar sit skiftende Præg paa Talen, snart dvælende ved lyse og muntre Minder fra Studentertiden, snart alvorfulde Oplevelser fra Præstegeringen, en Afveksling der ytrede sig stærkt i Talerens skiftevis leende og graadslørede Stemme.

Jørgen havde ubestridelig Held med at underholde sine to kvindelige Naboer, hvad særlig kendtes paa Ellens gentagne, ikke altid vellykkede Forsøg paa at kvæle et Latterudbrud. Og dog var det kendeligt, at Spøgefuglen var optaget af andet end Jomfru Sørensens Kunstværker og Konversationen. Forventningen om noget — han turde ikke sige hvad, end ikke til Ellen — kunde af og til gøre ham adspredt.

Endelig rejste Pastor Falk sig — mere højtidelig end ellers.

„Saa, nu brænder den af!“ undslap det Jørgen.

„Hvilket?“ spurgte Ellen.

„Fars Tale, naturligvis,“ svarede Jørgen, som i den sidste Tid havde tilegnet sig en ikke ringe Færdighed i at sno sig ud af en Vanskelighed, naar han havde vovet sig for langt ud med nærgaaende Hentydninger.

Ellen vilde hviske et fornærmet Svar, men blev afbrudt af Jørgen: „Stille, min Putte! Præsten har Ordet!“

„Min Søn Oscar — begyndte Pastor Falk — er nu ved den foreløbige Afslutning af sin medicinske Uddannelse og har i alt dette kun gjort sine Forældre Glæde — —.“

Jørgens Ansigt lignede et stort Spørgsmaalstegn. Det var ikke i den Retning, han havde ventet Faderens Tale.

„Men — fortsatte Pastor Falk — det medicinske Studie kræver bl. a. ogsaa nøje Kendskab til Planteriget.“ —

„Nu glider det,“ hviskede Jørgen stadig med Blikket rettet mod sin Fader.

„Og det er gaaet dig, Oscar, som saa mange andre, du er blevet Blomsterelsker under dit Studie, og som alle Blomsterelskere har du fundet din Yndlingsblomst, ja, saa afgjort har du truffet dit Valg, saa du nu i Vinterens Hjerte planter dit „Rosenbaum“ i Familiens Midte for at sige Slægt og Venner: „Inna Rosenbaum skal være min Yndlingsblomst for hele Livet.“ — Din Mor og Far glæder os med dig og byder dig, Inna, hjertelig velkommen iblandt os; vi modtager dig som en kær Datter. Jeg er forvisset om, at du er Oscars „yndige Rose“; „den yndigste Rose“ er du ikke og maa heller aldrig blive det. Kun én skal være „den yndigste Rose“ — han som lod sig omplante fra Paradisets skønne Have til Ydmygelsens Dal paa Jord for at bringe Himlens Skønhed og Kærlighedens Vellugt til den faldne Slægt. Han er ogsaa blevet eders „yndigste Rose“, og med ham plantet i eders Liv vil du, Oscar, faa Lykke til at pleje dit „Rosenbaum“, saa hun altid maa være din „yndige Rose“.“

Alle rejste sig nu for hver at give sit Bidrag til de mange Fremtidsønsker for de nyforlovede.

„Der er ingen, som lykønsker mig,“ bemærkede Jørgen.

„Er De maaske ogsaa blevet forlovet?“ spurgte Pastor Bjerg.

„Nej, men jeg har da faaet den sødeste lille Svigerinde, man kan ønske sig.“

„Jørgen — hviskede Ellen — hvem er den Herre, som talte til dig — ham med det skaldede Hoved?“

„Det er Pastor Bjerg, den nye Præst i Dalby. — Kan du for Resten sige mig, hvor højt det „Bjerg“ er?“
? ? ?

„Ja, nøjagtig kan jeg ikke sige det — fortsatte Jørgen, da Ellen tav — men saa meget kan jeg da se, at Toppen rager op over Trægrænsen.“

Dette var for meget for Ellens Selvbeherskelse, Servietten kom i en Fart op til Munden for om muligt at dæmpe det pludselige Latterudbrud.

„Nu skal du holde op, Jørgen! — fik hun endelig samlet sig til at sige — vi gør jo Skandale, og jeg faar en frygtelig Omgang af Mor, naar jeg kommer hjem.“

„Du maa gerne give mig Skylden, Ellen.“

„Ja, du fortjener det ogsaa, men det hjælper blot ikke; Mor holder altid sin Haand over dig, fremhæver dig som et Pragteksempel af Velopdragenhed. Man skulde tro, du var hendes Søn, saadan som hun forkæler dig.“

„Godt, at jeg ikke er det!“

„Kan du da ikke lide Mor?“ kom det fortrydeligt fra Ellen.

„Jo vist saa! Din Moder er forfærdelig sød og rar og har altid været saa god mod mig. Misforstaa mig dog ikke — — jeg mente — —“

I det samme rejste Pastor Felsted sig. Der var altid et vist Humor over hans Bordtaler, hvad i ingen Maade skyldtes Indholdet, der som oftest var baade svævende og vævende, men hans tørre Maade at udtrykke sig paa og kejtede Forsøg paa at sige Aandrigheder vakte jævnlige Munterhed, ogsaa da han denne Aften fordybede sig i zoologiske Betragtninger over, hvilket Rige Pastor Falk tilhørte. Navnet tydede jo paa Fugleriget, men „din Forkærlighed for

Planter, særlig Roser, og din Sangstemme udelukker, at du kan høre til Rovfuglene, snarere Sangfuglene.“ Og saaledes vandrede Taleren længe og trættende — men stadig opmuntret af sin Kones smittende Latter — fra „Rige“ til „Rige“, indtil han endelig fik anbragt Pastor Falk i „de trofaste Venners Rige“.

Det virkede som et forfriskende Pust ovenpaa denne Tale, da Jomfru Sørensen i egen højje Person traadte ind ad Døren, balancerende med et vældigt Glasfad paa sine jomfruelige Hænder, og ellers pyntet, som en Husjomfru af Faget bør være ved slige Lejligheder.

Paa Glasfadet præsenterede hun en mægtig Buket kræmfarvede smaa Roser. Denne Anretning af Isen var hendes egen Opfindelse — en isafkølet Hilsen til Husets nye Svingdatter, hvad særlig vakte Jørgens udelte Begejstring.

„Plets kud — lille rare Søren — som læst ud af mine Tanker! Hvad finder De mon paa til min Forlovelse.“

Jomfru Sørensens Svar paa al denne Hyldest var Undseelsens Rødme — det tavse Udtryk for hendes Taknemmelighed.

„Mine Damer og Herrer!“ — Det var Jørgen, der meldte sig i Talernes Række.

„Du er gammeldags — afbrød Oscar — den Tiltaleform bruges ikke mere.“

„Ja, jeg havde ogsaa tænkt med Cicero at ville have begyndt „Pater mi et patres conscripti“, men i Betragtning af, at du er matematisk Student og ikke kan et Kvidder Latin, valgte jeg den mere forældede Form. Det er nemlig dig, min Tale gælder.“

Under den Pavse, som nu indtraadte, rettedes alle Blikke

mod Jørgen. — „Nu kommer der vist et helt Vandfald af Vittigheder“, betroede en enkelt af Gæsterne til sin Nabo.

„Du er min Bror, Oscar — fortsatte Jørgen — og det er din Ære. — — Naturligvis mener jeg ikke, at jeg har kastet Ærens Glans over dig, men du har ærefuldt udfyldt dit Hverv som en Broder. Jeg tænker paa vor Skoletid; du var i tredje Klasse, da jeg begyndte i første. Og forkælet, som jeg var hjemmefra — det var vor dejlige Mors Værk — gik jeg og flæbede de første Dage; men du fulgte i vor gode Mors Fodspor, trøstede mig, værnede mig mod Labarnerne — kan du huske, du gav den rødhaarede Julius en saadan Næsestyver, saa hans Ansigt blev endnu rødere end Haaret —; og naar det kneb med Mathematiken, delte du din Dygtighed med mig. — Som Studenter gik vi hver sin Vej — — jeg mener naturligvis ikke, at du traadte i Rosenbedet, mens jeg holdt mig pænt paa Gangstien — — nej, det var tung Alvor med de to Veje. Du hjalp mig saa godt i Skoletiden, nu vilde jeg gerne hjælpe dig i Studenterperioden. Vi drøftede de store aandelige Spørgsmaal, og ofte følte jeg mig underlegen overfor din klare Tanke, men aldrig besejret; de hellige Sandheder lader sig nemlig ikke slaa af Marken af logisk Behændighed. Men kunde jeg ikke overbevise dig, talte jeg til Gengæld til Gud om dig. — Svaaret kom i Julen. Og det vil jeg ogsaa sige Tak for.“

„Men jeg har endnu en anden Tak i Dag. — Du skal have din Brors udelte Tak, at du plukkede „Rosen“, ikke saa meget for din egen Skyld, som for min. Du har nemlig forskaanet mig for ulykkelig Kærlighed, inden jeg fik Tid til at blive forelsket. Tænk, om vi to skulde have duelleret paa — paa — ja, det maatte selvfølgelig være blevet paa Rosentorne. Det løber mig koldt ned ad Ryggen ved den

blotte Tanke — det gør for Resten godt i denne smeltende Hede. — Men, som sagt, Tak skal du have, at du foregreb disse frygtelige Begivenheders Gang ved at plukke Rosen, før jeg stak mig paa dens Torne. — Og saa kun et Ønske. Den unge Falk har slaaet sig ned i Rosenhaven. Lykke paa Vejen, Oscar, til at bygge en lun og hyggelig Rede. Du vil sikkert faa jævnlige Besøg af den anden Falkeunge, hvis jeg da ikke bygger min Rede med Lerken paa Lyngheden.“

Taarerne, som havde glimt i enkelte Fruers Øjne, var lykkeligt blevet bortvejrede ved det muntre Pust fra Talens sidste Halvdel.

Efter at Isen endnu en Gang havde været paa sin af-svalende Vandring Bordet rundt, bød Pastor Falk „Vel-bekomme“, hvorefter Gæsterne fordelte sig i de andre Stuer, hvor de nyforlovede fik gentagne Beviser paa de mange Øn-skers Oprigtighed.

XIII.

Mens Damerne nød Kaffen i Havestuen, samledes de ældre Herrer i Pastor Falks Studereværelse. De havde jo Kirkeministeriets Departementschef iblandt sig, hvad ikke hørte til de daglige Begivenheder, og navnlig Præsterne var stærkt interesserede i, om der kunde høres nyt fra den Kant.

Det 20. Aarhundredes nye Kirkelove var allerede begyndt at holde sit Indtog og betød paa mange Omraader et afgjort Brud med den overleverede Ordning. Navnlig havde Menighedsraadsloven sat Sindene stærkt i Bevægelse, hvorfor det gav sig af sig selv, at denne Lov kom paa Tale i den gejstlige Kreds i Studereværelset.

Loven havde virket saa længe, at man kunde begynde at skønne om dens Værdi. Nogle Præster var ret tilfredse med den; de havde faaet Menighedsraad efter Ønske, uden politiske Delingslinjer.

„Men — bemærkede Pastor Frandsen — rummer Loven nogen som helst Garanti for Fremtiden? At vi denne Gang har Raadene, som vi ønsker dem, skyldes kun, at Flertallet i Sognene var ukendt med Loven. Lad først de politiske Partier faa tygget Drøv paa den, saa vil vi ved Valgene faa politiske Lister og ikke efter de kirkelige Retninger.“

Departementschefen havde hidtil været tavs Tilhører til Præsternes Ordskifte, interesseret i at høre, hvilken Mod-

tagelse Loven havde faaet, men indføjede nu en Bemærkning om, at Loven ved at give Sognets Folk Bestemmelsesret ved Embedets Besættelse havde afskaffet de mange Adresser og Henvendelser til Ministeriet, Henvendelser, der som oftest ikke udpegede nogen bestemt Præst, men indskrænkede sig til at frabede sig den ene eller den anden kirkelige Retning.

„Loven betyder her et værdifuldt Fremskridt — erklærede Departementschefen —. Disse Adresser var nemlig kun til Plage for Ministeriet og opagiterede som oftest en falsk og skadelig Stemning i Sognet, som vanskeliggjorde Arbejdet for den nye Præst.“

Pastor Frandsen, som i sine yngre Aar havde syslet en Del med Kirkeforfatningsspørgsmaalet, mente dog, at dette negative Resultat var for ringe, og at det samme kunde være naaet blot ved en Bekendtgørelse om, at Adresser ikke vilde blive modtaget i Ministeriet; men Faren ved Loven laa i dens fremtidige Konsekvenser, naar det ukirkelige Fler-tal blev sig sin Magt bevidst.

„Loven var en Nødvendighed — svarede Ministeriets Chef —, om Folkekirken skulde bevares. Den gamle Ordning med Embedernes Besættelse har overlevet sig selv; for den almindelige Bevidsthed staar den som en Levning fra Enevælden. Den almindelige Valgret har givet Folket Medbestemmelsesret i alle politiske og kommunale Anliggender og vil ogsaa naa frem til Kirken. Bliver vi staaende paa det gamle enevældige Standpunkt, vil der rejse sig en Kirkekamp, hvor Kirken som Folkekirke vil bukke under. Derfor kom den nye Lov; den er forebyggende og holder samtidig igen overfor en ukirkelig Indtrængen ved sine Bestemmelser om Optagelse paa Valglisten og om de indvalgte Medlemmers Erklæring.“

„Men — indvendte Pastor Frandsen — vil disse Forbehold kunne staa ved Magt i det lange Løb. Der lyder jo allerede Krav fra en bestemt Fløj indenfor Kirken om almindelig Valgret ogsaa til Menighedsraadene. Naar dette Krav frem til det politiske Flertalsparti — og vi ved, hvilket dette tidligere eller senere vil blive —, saa vil Lovens to sidste Skanser falde. Hvad det vil betyde for Kirken, er vi alle klare over.“

„For Tiden er alle politiske Partier interesserede i Folkekirkens Bestaaen — svarede Departementschefen —. Magtfordelingen imellem dem er for balancerende, til at noget Parti tør vove en Kirkekamp. Folkekirken vil tidligere eller senere ende i Frikirke — det ved De Herrer Præster bedre end nogen anden —; men indtil den Tid maa det være Deres Opgave at vække og pleje det aandelige Liv saaledes, at det vil være stærkt nok til at kunne staa paa egne Ben og maaske faa sin bedste Blomstringstid, om end omlejret af store Vanskeligheder og Trængsler. — Er det ikke netop nogle af de Tanker, som jævnligt kom til Orde, naar Missionens gamle Høvding indviede sine Missionshuse; og han var dog ellers en afgjort Tilhænger af Folkekirken, men arbejdede i Regelen paa langt Sigt og var ikke bange for at imødese en Fremtid med alvorlige Genvordigheder for Kirken.“

Af Slutningsbemærkningen forstod de lyttende Præster, at de havde mere end en ministeriel Embedsmand for sig, men en Kirkens Mand med et varmt Hjerte for den Kirke, han var med at styre.

Samtalen gled nu ind paa mere almindelige Omraader, saa Jørgen, som havde lyttet opmærksomt til, rejste sig for at opsøge den øvrige Ungdom.

I Kabinettet traf han Ellen, ivrigt underholdt af Pastor Frandsens Søn, en interesseret Landvæsenselev paa en af Egnens Proprietærgaarde. Det var Kalve og Grise, Smør- og Flæskepriser, Roehøsten o. s. v., o. s. v., der var Indholdet af den unge Mands Veltalenhed, mens Ellens Ansigt vidnede om alt andet end agrariske Interesser.

„Jeg forstyrrer vel ikke,“ bemærkede Jørgen ved sin Indtræden.

Men han var naturligvis ikke det mindste til Ulejlighed, og snart var han med i Samtalen, hvor de tidligere Emner gled mere og mere i Baggrunden.

Jørgen ønskede inderligt, at den unge Landmand kunde finde en anden Ungpige at lyksaliggøre med sine Smør- o. s. v. priser, kun saa han i Øjeblikket ingen Udvej. Som Husets Søn var han jo en Slags Vært for de unge, nu Oscar var forlovet og dermed kun følte sig forpligtiget overfor Inna.

Fru Frandsens Stemme fra Stuen ved Siden af løste dog Vanskeligheden ved at kalde Sønnen derind.

„Det var godt, vi blev ene, Ellen, jeg har meget at tale med dig om.“

„Ja, og jeg har en Høne at plukke med dig, Jørgen, men den kan vi foreløbig gemme. Du ser saa alvorlig ud; hvor er dit friske Humør? Har Oscars Forlovelse jaget det paa Flugt?“

„Nej, den er jeg kun glad for; han har sikkert truffet et godt Valg, selv om jeg aldrig kunde finde paa at forlove mig med Genstandens Kopi; men jeg tror, Inna og Oscar passer fortrinligt sammen. — Nej, det er noget helt andet, som stemmer mig til Alvor, og du er den eneste, jeg

kan tale med derom — i det mindste i Aften. Far og Mor er optagne af Gæsterne, og Oscar eksisterer kun for Inna.“

„Det lyder jo frygtelig højtideligt. Er der da gaaet dig noget imod?“

„Nej, paa en Maade ikke, Ellen, skønt meget af det, jeg hørte derinde i Fars Stue, er gaaet mod mit lyse Haab om en fremtidig Præstegerning. Men det vil jeg nu hellere gemme til en anden Lejlighed, hvor vi mere uforstyrret kan drøfte det Spørgsmaal. — Nej, det var en Bemærkning af Departementschefen om Indre Missions gamle Høvding. Det faldt desværre aldrig i min Lod at træffe den Mand. Han prædikede jo i Fars Kirke et Aars Tid før sin Død, men da var jeg i København.“

„Ja, gid du havde været her, Jørgen. Det var en virkelig Oplevelse. Vi var alle i Kirke den Aften. Din Fader havde bekendtgjort Mødet ved Indbydelse til alle Hjem. Vi havde aldrig hørt eller set den berømte Prædikant; men der gik de mærkeligste Frasagn om ham, saa vi var lidt beklemte — jeg i det mindste — ved Tanken om at skulle høre ham. Vi frygtede saadant noget i Retning af Dommeligdag. Men blot at se ham paa Prædikestolen, og al Frygt var borte. Jeg kan ikke forklare det, Jørgen, men der var noget saa helligt og ophøjet over hans Skikkelse. Under Bønnen var det, som skuede han helt ind i Himlen, og hans Ord var som usynlige Kræfter, der løftede Forsamlingen ind for Gud. „Det er disse, jeg beder for; det er deres Frelse, jeg i Aften betror til dig, Jesus.“ — Ja, det var vist ikke hans Ord under Bønnen, men saadan følte jeg det. Kun husker jeg, han sagde „Jesus“; aldrig har jeg hørt nogen udtale det Navn som han. — Og saa hans Prædiken! Teksten var den om „Kasteskovlen i hans Haand.“ — —

Ja, det lyder vist barnagtigt, som jeg fortæller det, men jeg glemmer aldrig den Prædiken; den var som det vidunderligste Maleri, alt blev saa levende og klart. Vi hørte Kasteskovlen skrabe henad Logulvet, hørte Suset, naar Manden slyngede den nytærskede Sæd, de vægtige Kærner fløj langt bort og samlede sig for sig selv, mens Avnerne dannede deres egen Bunke, men midt imellem laa de smaa Kærner, nok udskilte fra Avnerne, men dog for lette til at kunne naa de store Kerners Bunke. Og saa Anvendelsen — nu skiftede Billedet, det blev Mennesker altsammen, Avnebunken var alle dem, som manglede Tro paa Kristus, mens de, der var naaet til Troen paa ham, blev de to andre Bunker, alt eftersom deres Tro var den store eller lille Tro. Jeg fandt mig selv i de smaa Kerners Bunke, men det bad inde i min Sjæl: gør min Tro større. — Ja, Jørgen, det er vist kun meget daarligt gengivet, men den Prædiken var saa vidunderlig.“

„Gid jeg dog havde været hjemme den Aften, Ellen! Hvor vilde jeg gerne have set den Præst, hørt ham og talt med ham. Jeg har læst — vistnok alt, hvad der er skrevet om ham, hans egne „Livserindringer“, og hvad der ellers er fremkommet af Ros og Dadel, og mit Indtryk er, at han maa have været en af vor Kirkes betydeligste Mænd i det 19. Aarhundrede, hvad jeg yderligere fik bekræftet ved en Artikel i et af Stockholms førende Dagblade, hvor Forfatteren, en Doktor theol., skriver: „Ved Studiet af denne Mands Liv og Gerning kan man vanskeligt tilbageholde den Tanke: Om vi i Sverige havde haft en Mand, som hos os havde kunnet udøve en lignende Indflydelse, som han udøvede i Danmark. Hvor anderledes havde da ikke meget i vor religiøse Verden udviklet sig!“ — Jeg er overbevist om, Ellen,

at havde jeg truffet den Mand, vilde det have faaet uvurderlig Betydning for min Fremtid. Du ved, hvor jeg ser op til min Fader, beundrer ham og altid søger Raad og Vejledning hos ham, men at møde en af vor Kirkes Store, hvad maa det ikke betyde for en Mand i Udvikling.“

„Jeg forstaar dig saa godt, Jørgen. Jeg hørte jo ikke blot den berømte Fører, men efter Mødet bad dine Forældre os følge med ind i Præstegaarden, hvor vi var sammen med ham. Den gamle Frygt meldte sig paany, men jeg beroligede mig med, at saadan en Berømthed nok ganske oversaa mig. Her tog jeg dog fejl. En af de første, han løb paa, var mig, ulykkelige. Jeg mærkede, hvor Blodet steg mig til Hovedet, da han gav mig Haanden og spurgte, hvem jeg var. Det var, som en Kartoffel sad fast i min Hals. Men saa saa han paa mig saa inderligt, mildt, som var jeg hans egen Datter, og sagde: De er vel saa den yngste paa Kroghsholm — — og saa forkæler Deres Mor Dem vist godt. — Nu blev det helt galt med Kartofflen, det var, som den skulde kvæle mig; jeg anede ikke, hvad jeg skulde svare. Men saa føjede han til: det skal De ikke være ked af; jeg var ogsaa den yngste i mit Hjem og blev grueligt forkælet af min Mor, men jeg blev alligevel et Menneske og kom til at holde meget mere af hende. Hold rigtig meget af Deres Mor, det fortjener hun. — Aah, Jørgen, du skulde have set, hvilket dejligt Smil der hvilede over hans Ansigt, da han talte om sin Mor. Min Kartoffel var væk med det samme. Jeg kunde have taget ham om Halsen og kysset ham for det. — Ja, nu synes du vel igen, jeg er barnagtig, men hans Smil var lige saa godt som hans Prædiken. Jeg kom til at holde meget mere af Mor fra den Dag. Du maa ogsaa holde af hende, Jørgen, hun er saa sød.“

„Ja, men det gør jeg virkelig ogsaa, Ellen; du misforstod mig ved Bordet. Jeg mente det ikke, som du opfattede det; du maa tilgive, at jeg udtrykte mig saa dumt; jeg mente noget helt andet — —.“

I det samme viste Jomfru Sørensen sig i Døren med en mægtig Thebakke, rummende alt til Faget henhørende.

Dermed var Samtalen afbrudt, som den havde lydt fra de forskellige Stuer og fuldstændig bortledt Tanken om Vejret udenfor. Nu hørtes der af og til nogle Smaarusk i Stormkrogene, som lod forstaa, at det stille Vintervejr var ved at undergaa Forandring, og der faldt Ytringer om, at det vist var paa Tide at tænke paa Hjemfarten.

Efter Thedrikningen brød Gæsterne op. Alle forfærdedes over det Syn, der mødte dem fra Entredøren. De høje Lindetræer havde rystet deres hvide Parykker af, og Sneen væltede i mægtige Skybanker ned over Hustagene og fortsatte i vild Dans hen over Gaardspladsen, til den faldt til Ro i Læhjørnet, gemt for Stormens Gridskhed.

Kanerne var allerede forspændte. Modsætningen var stor. Forrest holdt Godsejer Kroghs elegante rødmalede Kane udstyret med alt Tilbehør og den fornemme Herregaardskusk paa Ridebukken bagpaa.

Derefter fulgte Pastor Frandsens Slæde, fordringsløs i hele sit Udstyr, mindede nærmest om en Sluf. Kuskens Livré var enkelt i enhver Henseende, en udrangeret Præstekavaj var Hovedbestandelen, dertil en Stormhue, som i Anledning af Vejrforandringen var udfoldet i hele sin Størrelse, saa man kun skimtede Kuskens Øjne og en blaaafrossen Næse. Hestene, som var fjerne Slægtninge af „Munkedal III“, udviste alle synlige Tegn paa Slægtens Degeneration og tegnede sig i skarpeste Modsætning til Godsejerens Halvblods,

der stod skrabende og stampende i Sneen og søgte med deres varme Aandepust at forsvare sig mod den flygende Sne-masse.

Klokkeklangen fra de bortkørende Kaner overdøvedes snart af Stormens Hyl, som mindede de tilbageblevne om, at det ikke altid er lutter Idyl at køre i Kane.

„Vi faar nok mere Glæde af Departementschefens Besøg end den ene Dag, De havde tiltænkt os — bemærkede Pastor Falk, da de atter stod i den lune Stue —, i Morgen vil alle Baner være standsede. Slaa Dem nu til Ro hos os Nytaar over; der bliver jo kun én Arbejdsdag i Ministeriet, og den kan De ikke naa. Jeg formoder, at Inna ikke har det mindste imod Vejrforandringen.“

Tvungen til at gaa frivillig med indvilligede Familien Rosenbaum i Forslaget. Dog var det tvungne ganske ukendeligt hos Inna.

XIV.

En storartet Aften!“ udbrød Oscar, da han og Jørgen kom ind paa deres Soveværelse.

„Ja, det tror jeg! saadan som der blev gjort Stads af dig; tilmed at jeg din Broder, Jørgen Falk — endnu en kort Tid stud. theol. — har ofret min Jomfrutale paa dig. Du har vel forstaaet at værdsætte det.“

„Du er vidunderlig, Jørgen! — Ganske vist har du drillet mig nederdrægtigt med alle dine Rosen-Hentydninger, og de havde Torne allesammen; men jeg holder alligevel af dig, din Vittighedsjonglør.“ — Og i overstrømmende Glæde greb Oscar sin Broder om Livet og svingede ham et Par Omgange.

„Hov, Hov! saa smaat! Jeg er ikke Inna, men kun den yngste Falkeunge, der ikke taaler at blive taget saa voldsomt ved Vingebenet. — Virker det saaledes at blive forlovet, vil jeg af Medfølelse med mine nærmest paarørende søge Udsættelse indtil videre. — — Jeg kan iøvrigt forstaa, at Sengen ingen Tiltrækningskraft øver paa dig. Det gør den heller ikke paa mig. Hvad skal vi tage os for, alle de andre er jo gaaet til Køjs?“

„Lad os gaa mod vor Tilbøjelighed og finde vor Plads i Sengen, saa kan vi fortsætte Passiaren, saa længe vi gider høre paa hinanden.“

„Dine Ord er Visdom, Oscar — — som altid.“

Aflædningen foregik ikke denne Aften med den sædvanlige Iltogsfart. Kjolesættet skulde anbringes paa Bøjler, alt lægges paa sin rette Plads og de daglige Klæder tages frem for at være til Tjeneste næste Morgen. Saaledes havde Fru Falk vænnet dem til fra deres Barndom, og det faldt dem aldrig ind som voksne at afvige fra denne Regel.

„Hør, Oscar, hvad mener du om en Pibe paa Sengen; nu har den staaet paa Cigarer hele Aftenen, og selv om det var Fars de bedste, kan man da ogsaa faa for meget af det „bedste“. Nu fyrer jeg op under min Fabriksskorsten, saa kan du tænde din „Benvader“, eller hvad nu din nye Snadde hedder.“

„Jeg maa bede dig tale med Ærbødighed om min „Ben Wade“, min første Gave fra Inna.“

„Ja, saa forstaar jeg bedre, hvorfor den altid hænger i Munden paa dig. Det smager altid af Fugl.“

Nu laa de begge i deres Senge, og tætte, blaaagraa Røgskyer bølgede op under Loftet. De følte sig overordentlig veltilpasse under de bløde Dyner, mens Stormen ruskede i Vindueskrogene udenfor.

„Jeg gad vide, hvordan Gæsterne kommer hjem i det forrygende Vejr — begyndte Jørgen —. Ja, Godsejerens klarer den nok, de har kun en halv Mil hjem, men Præstefamilierne, der skal køre en hel Mil, og saa med den Befordring, navnlig Pastor Frandsens; jeg er sikker paa, at hans gamle „Munkedalere“ gaar i Staa for Modvind.“

„Ja, jeg misunder hverken Heste eller Passagerer, Jørgen. — Men du taler slet ikke om den vidunderlige Aften; var den dig en Skuffelse? — Og Inna?“

„Inna er sød! — Er du saa tilfreds, Oscar. — — Hun er for Resten meget mere end sød, hun er klog, intelligent,

statelig — ja, i Øjeblikket kan jeg ikke finde flere Adjektiver, men dem har du vel selv paa Lager. I to er fra Naturens Haand afstemte for hinanden. Inna har alle Betingelser for at blive Lægefrue, ogsaa naar du bliver *Doktor med.*, Professor og engang ad Aare Universitetsrektor. — Ja, det er mit ramme Alvor; der er ikke Spor af Grin i mine Ord. — — Jeg har iøvrigt været alvorlig stemt det meste af Aftenen. Det var Samtalen inde i Fars Stue efter Middag, men da var du forsvundet.“

„Hvad drejede den sig om?“

„Det var særlig om Kirkens Fremtid, nu de nye Kirke-
love myldrer frem som Dyrene af Noahs Ark. — Jeg vil sige dig, Oscar, jeg fik den dybeste Respekt for din Svigerfader — ja, Respekt er ikke Ordet, nej, Beundring. Han er jo en alvorlig Kirkens Mand.“

„Ovrrasker det dig?“

„Ja, paa en Maade. Man plejer jo altid at forestille sig en Departementschef som en overlegen, gravalvorlig Bureaukrat, hvor Smilet er frosset ihjel for mange Aar siden, med en til Fuldkommenhed gennemført Færdighed i at skjule sin virkelige Mening i et tilsløret, diplomatisk Sprog —. Men saadan er din Svigerfader slet ikke; naturligvis mærker man den ministerielle Embedsmand baade i hans Væsen og Tale, men han udtalte sin Mening saa uforbeholdent, og man forstod, han elskede den Kirke, hvis virkelige Administrator han er. Og han var ikke bange for at tage Missionens gamle Formand til Indtægt for sine Anskuelser.“

„Det er jeg glad ved at høre. Inna er vokset op i et religiøst Hjem, og vi staar nu begge paa den Klippegrund, der kan bære, i hvad der saa end maa møde os. — Men hvad sagde min Svigerfader ellers om den gamle Kirkefører?“

„Ja, det var noget om Kirkens Fremtid og Præsternes Opgave at berede Menigheden til at tage imod den, om den skal blive en Kamptid.“

„Svigerfader er en klog Mand, der altid har forstaaet at værdsætte de førende indenfor Kirken, og vidtskuende som han er, snubler hans Tanker ikke over døgnagtige Smaatterier. Det er den Slags Mænd, der bør beklæde de faste Stillingen under de skiftende Ministre.“

„Oscar, har du aldrig hørt Missionens Grundlægger? Jeg tror, der er gaaet meget tabt for mig, at jeg aldrig naaede det.“

„Jo, i 1899 hørte jeg ham i Studenterforeningen. Den Gang havde jeg intet med Kristendommen at gøre, og som alle Modstandere regnede jeg naturligvis Missionen for en Ulykke for Folket. Men jeg var nysgerrig og gik derned. Men uagtet jeg hørte paa ham med hele min forudfattede Uvilje, kunde jeg ikke andet end beundre ham. — Jeg hørte Jens Busk hviske til sin Sidemand: „Den Præst er en enestaaende Agitator!“, og jeg maatte give ham Ret. Og da saa Diskussionen begyndte! — Ja, du ved, Jørgen, jeg viger ikke tilbage for at krydse en Klinge, men dør vilde jeg alligevel nødtigt lege med. Hans Slagfærdighed skal man lede om; navnlig gik det frygteligt ud over en vadskeægte Brandesianer, som vilde gøre Missionsfolkene latterlige.“

„Var det den med Torsken?“

„Ja, det var vidunderligt! Jeg forsikrer dig, der blev ikke saa meget som en Portion „Pluk-op“ tilbage af Staklen.“

„Jeg havde i Aften, Oscar, en lang Samtale med Ellen om den „gamle General“, som nogle kalder Missionens Formand. Hun havde hørt ham i vor Kirke og var meget

grebet deraf, men vistnok mest af hans Person, da hun bag-
 efter traf ham her i Hjemmet. — — Og en saadan Op-
 levelse skulde jeg gaa Glip af!“

„Selvfølgelig er det godt og lærerigt at træffe „de
 Store“, men Hovedsagen er dog, at det nye Slægtled kan
 bygge videre paa, hvad Gud gav os gennem disse. De store
 Personligheders Tid er i Reglen den grundlæggende, men
 saa følger „de smaa Profeters“ Tid, og den kan blive lige
 saa velsignelsesrig, blot de smaa Profeter vil nøjes med at
 være, hvad de er, og saa arbejde med det betroede Talent,
 da vil der komme en rig Høst af de hjemgangne Føreres
 Udsæd.“

„Man skulde tro, du var Theolog og ikke Mediciner,
 saadan Indsigt du lægger for Dagen i disse Spørgsmaal.“

„Det kan være smaat nok med min Indsigt, Jørgen;
 endnu er jeg kun paa Begynderstadiet; men de Tanker, jeg
 har fremsat, er slet ikke mine, jeg har kun tilegnet mig
 dem, nu jeg er blevet en Kristen. Far har ofte udtalt dem,
 naar han og jeg skiftede Ord om Kristendommen. Og for-
 øvrigt har jeg mødt lignende Udtalelser hos min Sviger-
 fader.“

„Det er en Lykke for dig, Oscar, at du kom ind i det
 Hjem, ogsaa dèr kan du sikkert finde en af de Aarsager,
 der samvirkede til din Oplevelse i Julen. Jeg vil haabe,
 naar Kærligheden engang vaagner i mig, at den da maa
 finde ind i et lignende Hjem.“

„Er den ikke ved at vaagne?“

„Nu gik min Pibe ud, Oscar — skal vi saa sove.“

— — —

De to Brødre var allerede ved at falde i Søvn, da de

pludseligt vækkedes ved Klangen af Kaneklokker ude i Gaarden.

„Hvad nu, Jørgen? Har Frederik Kusk været ude med Kanen? Der kan da umuligt komme fremmede midt om Natten!“

„Du skal se, det er Pastor Frandsens „Munkedalere“, som ikke har kunnet tage Kampen op med Stormen, og saa fandt de det mest hensigtsmæssigt at vende om og aflevere sig selv og deres Bagage til vor Varetægt.“

Opildnede af denne Formodning kom de begge hurtigt i de mest fornødne Klæder, og et Kig ud i Gaarden forvisede dem om Formodningens Rigtighed.

I Forstuen traf de Pastor Falk, som ogsaa var vækket ved Klokkeklengen.

„Tror du, dette er din Præstegaard?“ spurgte Pastor Falk ud i Mørket.

„Ja, det ser næsten saadan ud,“ lød Svaret fra en lille uformelig Masse, der i den svage Belysning fra Entrelampen mindede om en Isbjørneunge.

Da baade Kusk og Forkarl forlængst var gaaet hjem, maatte Jørgen som den mest agrarkyndige af Sønnerne være den fremmede Kusk behjælpelig med at faa Hestene i Stald.

Jørgen var meget opsat paa at høre lidt om den mislykkede Kanefart, men Kusken syntes i Begyndelsen ganske tilfrossen. Efterhaanden tødede han dog op som Münchhausens Posthorn, og nu kom hele Kanefarten i alle dens Enkeltheder, gengivet paa bredt Sjællandsk — om Stormen, der „rasede og flintrede“, og Bæsterne, der gik ganske og aldeles i Staa — Vælteture i Snedriver saa store som „Lavinker“, saa det var ganske umuligt at komme frem, indtil

Pastor Frandsen foreslog at vende tilbage til Grandløse, hvor Præstefolkene „dov æ saa massendes gæstfri“.

Under Kuskens lange Foredrag var Hestene kommet i Stald og dermed Jørgens Forkarletjeneste sluttet. I Dagligstuen traf han de natlige Gæster samlede om Thebordet. Det var let kendeligt, at Pastor Frandsens Humør ikke havde taget Skade af Vælteturene, men vittigt havde han fortalt om den mislykkede Hjemfart, stadig afbrydende sin Beretning med sin morsomme Latters krr krr.

Spørgsmaalet blev nu, hvor Gæsterne skulde anbringes for Resten af Natten. Gæsteværelser var der nok af, men de var gennemisnede af den sidste Tids Frost.

Jørgen klarede Vanskeligheden. Pastor Frandsen og Frue kunde faa hans og Oscars Værelse, saa kunde de selv anbringe sig paa Sofaer, og den unge Frandsen maatte tage til Takke med en Feltseng i Dagligstuen.

Gæsterne var rørte over Jørgens Forslag; Pastor Frandsen beklagede kun, at han ikke havde flere uforlovede Døtre, ellers vilde han skænke Jørgen en af dem i Arv og Eje for Livstid.

Jørgen takkede for udvist Deltagelse og Præstens trøsterige Tale med Udsigt til at skulle blive nødt til at ende sine Dage som Pebersvend.

„Faren er vist ikke overhængende — indskød Oscar —. Min Broder har i den sidste Tid tilegnet sig en ret stor Færdighed i at klare sig ud af Vanskeligheder.“

„Du er nok søvnig, Oscar; det er vist bedst, jeg som din erfarne Broder faar dig svøbt og anbragt paa Sofaen. Naar du saa faar din „Ben Wade“ i Munden, sover du nok godt og drømmer endnu bedre.“

Dette blev Signalet til at gaa til Ro.

Jørgen var den første, der fandt sit nye Sengeleje, mens Oscar saa beundrende til, hvorledes Broderen gjorde sine bedste Anstrengelser for at faa Plads til alt paa den baade for korte og for snævre Sofa, men stadig hængte der noget udenfor.

„Jeg maa vist hellere slaa en Knude paa dig,“ tilbød Oscar.

„Ideen er ikke ilde, men saa maa du ogsaa paatage dig Besværet med at løse Knuden i Morgen, men paa en mere hensynsfuld Maade end Alexander den Store, da han stod overfor den gordiske Vanskelighed. — Men nu synes jeg, det var paa Tide, du anbragte dig selv paa din Pinebænk. God Nat, min Dreng! Og finder du dig selv paa Gulvet, saa led efter mig under Sofaen.“

Dermed vendte Jørgen sig, hvorved den halve Dyne gled paa Gulvet. Ved fornyet Kraftanstrengelse bjergede han dog den oprørske Halvdel, inden den anden fik Tid til at gaa samme Vej.

Endelig fandt Jørgen sig nogenlunde til Rette paa sit uvante Leje, og tunge Aandedræt vidnede om, at han var gledet ind i Søvnens og vel ogsaa Drømmenes Verden.

XV.

Da Departementschefen næste Dag mødte til Morgenkaffen, studsede han over at træffe Familien Frandsen, tilmed i fuld Selskabsdragt, der stak saa underligt af overfor de andres Hverdagsklæder.

Han havde nemlig intet hørt til det natlige Rykind, saa straks gættede han paa, om der var en ny Fest i Optræk, Jubilæum eller lignende. Spidskjolerne kunde jo tyde i den Retning, trods det tidlige Tidspunkt paa Dagen.

Pastor Falk satte hurtigt sin Gæst ind i Sagens rette Sammenhæng, og havde Pastor Frandsen Lyst til at fortsætte sit kirkepolitiske Ordskifte med sin høje Foresatte, blev der saa vist rigelig Lejlighed dertil. En Telefonfore-spørgsel paa Stationen havde nemlig bekræftet Formodningen om, at alle Baner var standsede, og et Kig ud af Vinduet overbeviste Pastor Frandsen om, at foreløbig var der ingen Mulighed for Hjemfart. Stormen rasede endnu lige umindsket, selv om Sneen ikke faldt saa tæt mere, saa Nabo-præsten og hans Søn maatte indtil videre fortsætte deres kjoleklædte Tilværelse midt i Hjemmets Dagligdagshed.

De ældre slog sig til Ro i det hyggelige Hjem, men de unge kunde ikke modstaa Lysten til at prøve Vejret, og udrustede med alle beskærmende Midler mod Kulden begav de sig paa Vandring.

Pastor Frandsens Kusk havde ikke overdrevet, da han

forsikrede Jørgen, at Vinden „hvinede og flintrede“. De unge havde alle deres Kræfter behov for at staa fast, naar den for pibende om Hjørnerne, og de var ikke altid lige heldige med at beregne dens Styrke.

Jørgen, som den foregaaende Dag havde ladet sine Vittigheder falde tæt paa „Munkedalerne“, kom paa en ufriwillig Maade til at konkurrere med disse sindige Gangere — og stod sig ikke i Konkurrencen; et uventet Vindstød anbragte ham nemlig, saa lang han var, i en stor Snedrive, som havde en uimodstaaelig Lyst til at slutte ham helt i sin kolde Favn, og kun ved Oscars og den unge Frandsens fælles Hjælp kom han atter paa Benene. — At det haglede ned over ham med Vittigheder som Vindspiller o. l., tog han kun som en behagelig Forfriskning.

„Skal vi saa gaa videre,“ foreslog Jørgen, da han havde befriet sig for Sneens Paahæng.

I det samme lød der Hornklang. „Det er Overturen til „Snedronningen“ eller „Snehvide“ eller andet eventyrligt. Skal vi gaa paa Eventyr?“

Det var dog ikke saa eventyrligt, som Jørgen havde formodet. Hornklangen stammede nemlig fra Snefogeden, der med en Uhyrlighed af falske Toner fra sit ret tarvelige Instrument kaldte Snekasterne ud, noget de unge selvfølgelig ikke kunde staa for.

I Udkanten af Byen var Sneen føjet sammen i en mægtig Drive, som spærrede al Færdsel i 20—30 Meters Længde.

Her var noget at tage fat paa. En Snes Mand udrustede med de fornødne Redskaber gik løs paa Gennemskæringen.

Arbejdet gik kun langsomt, da Stormen havde banket

Sneen haardt sammen, saa hver Skovfuld maatte skæres ud, som var det Tørvearbejde.

Den unge Frandsen fulgte stærkt interesseret Arbejdet og vovede sig helt hen til Arbejderkolonnen, hvor det dog var undgaaet hans Opmærksomhed, at Jørgen havde afløst en af Mændene.

Idet Studenten vil kaste en Skovfuld til Side, glemmer han Stormen, som griber Skovlen og sender hele dens Indhold i Hovedet paa den unge Frandsen.

Jørgen havde nok at bestille med at holde sig selv paa Benene, da det stærke Vindstød truede med at sende ham og Skovlen samme Vej som Sneen, saa han saa ikke Sneboldens komiske Virkning, men hørte kun Oscars Udbrud: „Du egner dig udmærket til Snekaster, navnlig naar det gælder at dænge andre til.“

I Længden blev det dog for koldt for de unge at være Tilskuere til Snekastningen, hvorfor de vilde længere ud ad Vejen, om de kunde opleve andre Eventyr.

Dette var nu lettere tænkt end gjort, da den store Sammenfygning spærrede hele Vejen. Inna og Oscar valgte derfor en Omvej ud over Marken. Men Jørgen havde nu en Gang faaet Mod paa Vanskeligheder og vilde absolut op over Snedriften, et Arbejde, hvor han havde baade Hænder og Fødder behov. Snart var det det ene Ben, snart den anden Arm, der forsvandt ned i Driven, som søgte den efter hemmelige Skatte. Endelig naaede han dog op og følte sig allerede som Sejrherr, men uden at beregne Sneens og Stormens Luner. Vinden havde nemlig udhulet Driven i Læsiden. Pludselig giver Kanten efter, og Jørgen styrtede ned i den bløde Sne indtil Halsen. Nu slog hverken Arme eller Ben

til mere, saa et Par Snekastere med den unge Frandsen i Spidsen maatte skovle ham ud.

„Du egner dig fortrinligt til Grønlandsfarer,“ lød Oscars Opmuntring ude fra Marken.

Endelig var Ungdommen atter samlet paa Vejen, hvor Jørgen gentagne Gange maatte staa for Skud for Oscars muntre Bemærkninger.

Pludselig lyder der Klang af Kaneklokker.

„Det er naturligvis Pastor Felstedes, der har siddet fast i Sneen siden i Nat og nu vil fortsætte Gaardsdagens Selskab,“ bemærkede Jørgen.

Denne Gang slog hans Formodning dog ikke til. Da Slæden kom til Syne, viste det sig nemlig, at det var Diligencen i Vinterudstyr.

„Hvad i Alverden vil den dog her i Dag, hvor Snestormen har standset al Person- og Postbefordring?“

Vejret syntes dog ikke at have taget Modet fra Postkusken; fra sit Messinghorn udsendte han nemlig Tonerne til „Herlig en Sommernat!“

„I Dag, Oscar, kan du spare dig Ulejligheden med at undersøge, om det er den „store“ eller „lille Dille“; thi kan man blæse „Herlig en Sommernat“ i seks Graders Kulde og Snestorm, saa maa det være den „store Dille“. — Af Frygt for Smitte foreslaar jeg, at vi afbryder vor Spadsere-tur,“ hvorefter de vendte deres forfrosne Næser hjemefter.

„Hvor er Jørgen?“ spurgte Fru Falk, da de unge traadte ind ad Døren.

„Jørgen? — Nu er han sandelig forsvundet igen. — svarede Oscar —. Ja, han har udvist en vidunderlig Evne i Dag til at agere Forsvindingsnummer — i den ene Sne-

drive efter den anden, saa jeg formoder, han nu er forsvundet ind i Klædeskabet for at finde en snefri Klædning.“

Endelig kom Jørgen anstigende, omklædt fra Top til Taa. — En frisk Latter var Velkomsthilsenen.

„Det var nok en begivenhedsrig Tur, Jørgen!“

„Ja, ganske ovenud, eller rettere indeni. Jeg var i Elverhøj — inde i selve Elverhøj og hørte „Herlig en Sommer nat“, men Elverpigen saa jeg ikke.“

„Ikke saa underligt — indskød Oscar — hun har naturligvis lunet sig hyggeligt i en anden Krog.“

„Mine Hænder er endnu ganske valne af at trykke Elverkongen i Haanden,“ afbrød Jørgen.

— — —

Den daglige Andagt, som hørte til Hjemmets helligste Stunder, var ved sin Lovsang, Ordet og Bønnen den fornyende Kilde til det daglige Livs Fred og Lykke. Og saaledes blev det ogsaa den Dag.

Da ældre og yngre atter var samlede, læste Pastor Falk, efter at Lovsangen var sunget, Beretningen om Flugten til Ægypten og mindede om Ansvarret, at man som Josef og Maria skulde vaage over Jesus, at hans Fjender ikke skulde omkomme ham.

Oscar forstod saa godt sin Faders Ord, de var som talt til ham. Hans unge Trosliv var jo som det lille Jesusbarn, der endnu laa i Svøb, og han følte sit Ansvar for denne spæde Tro, at ingen „Herodes“ skulde aflive det.

Andagten efterlod et helt andet Indtryk hos Jørgen. Det var dette med Ansvarret. Som vordende Præst følte han ikke blot Ansvarret for sit personlige Gudsforhold, men ogsaa for den Menighed, hvis aandelige Vejleder han engang skulde være, hvor han skulde vaage over, at ingen „Herodes“ under

Skin af Tilbedelse skulde omkomme Jesus for den. Og Jørgens Tanker arbejdede videre. Vilde den Dag ikke komme, hvor det bliver nødvendigt at tage Barnet og dets Moder og flygte til Ægypten. Var det ikke det, der var ment den foregaaende Aften, da Frikirken blev stillet i Fremtidsudsigt?

Disse Tanker førte paany Jørgen ind i Selvprøvelse.

„Vil du kunne dygtiggøre Menigheden hertil?“ spurgte det i hans Sjæl.

„Det beror paa, om du kan vaage over Jesus, saa du aldrig selv mister ham,“ lød Svaret.

Han magtede ikke selv disse ansvarstunge Spørgsmaal; han maatte søge Raad hos andre; thi at kaste sig ud i en Gerning, hvor han tidligere eller senere maatte give op, det hverken turde eller vilde han.

Men hvem skulde han betro sig til? — Hans Forældre var optaget af deres Gæster. — Og Oscar? — Han havde vel nok i Inna; og vilde han iøvrigt kunne raade ham?

„Gaa til din Gud — hviskede en lønlig Stemme —, han har altid Tid tilovers for et forknytt Sind.“

Drevet af denne Stemme gik Jørgen ind paa sit Værelse, kastede sig paa Knæ og udgød hele sin bekymrede Sjæl for Gud.

Længe talte han med Herren uden Forsøg paa at skjule eller besmykke sin Frygt og Kraftesløshed.

Da han rejste sig fra Bønnen, lød en Røst til ham: „Herrens Haand er med dig.“

Var det en Engel, der styrkede ham i hans Gethsemanekamp, eller var det Herren selv, der gav ham Bønnehørelsens Svar?

— — —

Efter Middag var Blæsten løjet saa meget af, saa Fa-

milien Frandsen turde forsøge Hjemfarten med Haab om bedre Held end forrige Gang. Og det lykkedes ogsaa, om det end tog lang Tid, idet de forsigtige „Munkedalere“ jævnlige standsede for at betragte Snedrivernes Gennemskæring, inden de kunde samle sig til nyt Fremstød mod Hjemmet.

Resten af Dagen tilbragte man inden Døre i Grandløse Præstegaard. I Havestuen sad Fru Falk i hyggelig Pas-siar med Fru Rosenbaum, og det faldt saa naturligt, at Sam-talen efterhaanden kom til at dreje sig om Oscar, Bindeled som han var blevet mellem de to Familier.

Fru Rosenbaum fandt, at han var en prægtig ung Mand, saa regelret, saa redelig og med saa store Fremtidsmulig-heder. Og dog havde hun i Begyndelsen været ængstelig for denne Forbindelse. Da Oscar bad om Innas Haand, havde han nemlig ikke lagt Skjul paa sin Stilling til Kristendom-men, ja, sagt aabent og ærligt, at han var en Modstander. Denne Oprigtighed gjorde naturligvis sit Indtryk, da den lod forstaa, at hans Fornægtelse var af redelig Overbevis-ning, og ikke fordi det var moderne. Men alligevel — at give sit Samtykke til en Forbindelse, saa uharmonisk paa det religiøse Omraade, var Departementschefen og hans Hu-stru ængstelige for; thi hvor meget de unge saa ellers holdt af hinanden, vilde denne religiøse Modsætning tidligere eller senere svække, ja maaske helt undergrave de unges Lykke.

Innas Forældre havde gentagne Gange foreholdt hende dette, og hun forstod vel ogsaa deres Betæneligheder, ja, havde selv været ængstelig for denne Modsætning paa det vigtigste Omraade, men bestandig havde hendes unge Kær-lighed overvundet alle Indvendinger, og saa trøstede hun sig som saa mange andre med, at hun nok skulde vinde Oscar for Kristendommen, uden at ane, hvad det i de fleste Til-

fælde betyder af haabløs og fortvivlet Kamp for den troende Ægtefælle at skulle vinde den vantro for Kristus. — „Men nu ordnede Gud jo den Sag, inden de blev gift.“

„Ja, det var den bedste Julegave, at jeg maatte se min Søn gaa ind i Guds Rige — sagde Fru Falk —. Da Oscar var Barn, ængstedes min Mand og jeg ofte for, at han skulde forlade sin Barnetro, naar han naaede den selvstændige Alder; og vor Ængstelse viste sig jo ikke ugrundet. Mange søvnløse Nætter har jeg tilbragt i Bøn for min kære Dreng, og en Tid saa det saa haabløst ud; thi hvad Oscar er, det er han helt. Selv om han aldrig kom ind paa Spotteres Vej, syntes hans Modstand dog ubrydelig. Men nu har Herren forbarmet sig over ham, og vi har igen vor kære Dreng saadan, som vi tog ham af Guds Haand i Daabens Stund.“

„Ja — svarede Fru Rosenbaum — Deres Lykke er ogsaa vor. Nu kan vi saa trygt betro Inna til ham. — Men jeg forstaa ogsaa noget af de Vanskeligheder, Oscar har maattet kæmpe med, inden han kunde tro. En saa fremadhigende Aand som hans med Trang til at ville til Bunds i Tingene og forstaa alt, maatte — synes jeg — først støde an mod Kristendommen med dens Krav om at tro, ogsaa det ubegribelige. Jeg tror, de store Tænkere og Forskere har langt større Vanskeligheder at kæmpe med end vi andre.“

„De har deres Vanskelighed og store Kamp — indskød Fru Falk —. Hvor Tro og Viden kommer i Modsætning til hinanden, vil Hovedslaget komme til at staa for dem. — Men er Vanskeligheden mindre for os andre, hvor vor afgørende Kamp skal udkæmpes; thi Kampen staa for os alle mellem Lyset og Mørket, mellem ham, som er Sandheden, og ham, som er Løgneren, om hvem af dem vi skal tilhøre.

Jeg ved vel, der er dem, som ikke i den Grad mærker Kampens Voldsomhed; men denne Forskel bundet ikke i Forskellen paa Lærd og Ulærd; den maa søges i det naturlige Hjertes Bundethed, forskellig hos de forskellige Naturer. — Se nu Jørgen, han er ogsaa paa dette Punkt som paa saa mange andre forskellig fra Oscar; han har ogsaa haft sin Afgørelsesstund og kom tilsyneladende saa let igennem den. Men maaske der venter ham andre og svære Kampe, hans paafaldende Alvor i Gaar Aftes kunde tyde i den Retning.“

„Deres Søn Jørgen er et frisk og fornøjeligt ungt Menneske; jeg bliver glad, blot jeg ser ham. Hans frejdige Ansigt altid med en Skælm i Øjet, er som et frisk Pust, og naar han bryder ind med sine komiske Indfald, er han ganske uimodstaaelig. Hans Forkærlighed for at variere Roserne i det uendelige kunde næsten tyde paa, at hans Liv maatte blive en Dans mellem den Slags Blomster.“

„Ja, Jørgen er min livsglade, muntre Dreng, saadan har han været fra lille; og da jeg gennemlevede den dybe Sorg med Karin, brugte Gud ofte hans glade Sind som mildnende Lægedom for min Sjæl. — — Men der har vi dem jo alle tre, hvor har I tilbragt Eftermiddagen?“

„Vi har hygget os godt sammen hele Tiden — svarede Jørgen — og naturligvis i Kabinettet, dette Museum for Barndoms- og Ungdomsminder; og jeg er blevet en Oplevelse rigere. Jeg levede nemlig i den Tro, at det var uudholdeligt at være sammen med et Kærestepar — at man var saadan noget som tredje Fod til et Par Træsko, bare til Besvær; men jeg er blevet glædeligt skuffet, vi havde det virkelig saa hyggeligt sammen — jeg tror sandelig ikke, de kysede hinanden en eneste Gang, og det skal nok ellers være

bedre end en Havannacigar — for den unge Mand naturligvis. Men som sagt, vi havde det vidunderligt sammen, maaske Grunden bl. a. var, at jeg ikke sagde en eneste Vitighed — det kalder jeg ogsaa en Oplevelse, i det mindste for mine Omgivelser.“

„Saa maa det have været alvorlige Spørgsmaal, I har drøftet.“

„Ja, det var om Forlovelse og Ægteskab, og jeg havde hele min Ethik behov for at kunne klare mig overfor to saa erfarne unge Mennesker. — Og saa talte vi naturligvis ogsaa om Oscars Eksamen, han er jo ved at faa sit romerske Bad, og det kan ikke vare længe, før jeg skal prøve samme Svedekur. Jeg faar naturligvis aldrig Doktorgraden som min begavede Broder, men jeg sætter alligevel Næsen lidt højere end efter Karakteren „Dumpus“, den skal være ret uhyggelig at slæbe med sig hjem fra Eksamensbordet. — Der er for Resten noget, jeg i Øjeblikket er meget mere opsat paa end Forlovelse, Ægteskab, Eksamen og andre lignende uundgaaelige Ulykker, og det er Aftensmad.“

„Du er en levende Gongon, Jørgen, der altid kalder i rette Øjeblik.“

Den virkelige „levende“ paa dette Omraade — Jomfru Sørensen — meldte nemlig i det samme, at Bordet var dækket.

— — —
 Nytaarsaftens Dag faldt det Aar paa en Søndag, „de gamles Søndag“ som den kaldes med Henblik paa Teksten om Simeon og Anna, hvorfor de yngre i Slægten ofte følte sig forpligtede til at holde sig fra Kirken den Dag. Dette gjaldt dog ikke Ungdommen i Grandløse Præstegaard. Sønerne overværede altid deres Faders Gudstjenester, og Familien Rosenbaum fulgte Husets Skik, ikke af Pligt, men

med Forventning, hvad navnlig gjaldt Inna, som for første Gang skulde høre sin Svigerfader.

Det blev en virkelig Oplevelse. Pastor Falks Prædiken var af en hel anden Støbning end den, hun var vant til at høre i Hovedstaden. Veltalenhed manglede ikke, Sproget var ogsaa godt — Inna mente, at den Prædiken kunde være gaaet lige i Trykken, som den var holdt. Men hun savnede noget af den Poesi, hun kendte saa godt og elskede hos sin Præst fra Konfirmationstiden. Til Gengæld var der saa mere Mandighed over Svigerfaderens Prædiken, ofte med Anstrøg af Djærvhed. Og saa sagde han atter og atter „Du“ i sin Prædiken; det grænsede næsten til Nærgaaenhed. „Det er jo *dig*, han taler til,“ hviskede det af og til i hendes Sjæl. Det var saa uvant.

Men da saa Pastor Falk talte om at „fare med Fred“, forstummede al Kritik. Inna følte det, som blev hun taget ved Haanden og ført paa Fredens Vej. Saaledes havde hendes Ungdoms Præst aldrig talt, trods al hans Veltalenhed og Poesi. — Hun vilde ikke tænke ringe om ham, han havde dog betydet saa meget for hende, og hun havde aldrig lyttet forgæves til hans Forkyndelse; men dette at blive „taget ved Haanden“, det var hende noget helt nyt; tidligere havde hun maattet nøjes med Formaninger og gode Raad og saa selv arbejde videre med det, og derfor var det vel ogsaa ofte bristet for hende. — Men hvad hun nu havde hørt, det var at blive hjulpet, netop som hun følte Trangen til at blive hjulpet til som gamle Simeon at favne Jesus for saa at vandre sit Livs Vej med Fred.

Men hvad var det, Pastor Falk havde kaldt gamle Anna? — „En snakkesalig gammel Kone“ —; det lød saa underligt, ja, næsten plat — saaledes kunde „hendes Præst“ aldrig

have udtrykt sig. Men da saa hendes „nye Præst“ føjede til, at denne Snakkesalighed var Glædens Veltalenhed om den Frelser, gamle Anna havde fundet, saa forsvandt alt det „platte“, og det var, som saa hun den fire og firsindstyve Aar gamle Kvindes Øjne straaale af Lykke over, hvad hun havde hørt og set i Templet.

„Vi unge har godt af at høre de gamles Evangelium,“ var Innas korte Svar paa Oscars Spørgsmaal om, hvad hun syntes om Prædikenen.

— — —

Om Aftenen var der ikke det sædvanlige Søndagsrykind i Præstegaarden. Sognets Folk holdt sig hjemme af Hensyn til Præsten. Det var jo Helligdag igen næste Dag.

Aftenen tilbragtes hyggeligt i „Familiens Skød“. Fru Falk trakterede med Kager og Mjød — eget Fabrikat.

Paa Slaget tolv ønskede Pastor Falk alle et godt Nytaar. Jørgen gjorde Tegn til, at han ogsaa vilde have et Ord med i Laget i et saa højtideligt Øjeblik, hvor det gamle Taffeluhr slog tolv for syv hundrede og tredivte Gang i det gamle Aar.

„Det gamle Aar sluttede saa underligt for mig; efter at Oscar er blevet forlovet, føler jeg, som mit ene Ben er blevet sat af, saa jeg maa gaa enbenet ind i det nye Aar. Det er Innas første Bedrift som vordende Lægefrue. Jeg gratulerer naturligvis Inna til det Ben, gid det maa kunne følge godt Trit med dig hele Livet. — Jeg kan nok mærke paa mit Vid, at det er Midnat, hvorfor jeg skal indskrænke mig til de bedste Ønsker for de nyforlovede. Du skal ikke være altfor ked af det, Oscar, — for dette med Benet, jeg humper saa godt af Sted, som jeg kan, ind i det nye Aar

og maa nu se mig om efter et nyt Ben. Dit Held inspirerer mig ligefrem til at gøre Forsøget.“

„Held med det!“ lød det i Kor, og dermed tog man Afsked med det vellykkede gamle Aar, og alle gik til Ro for muligt i Drømme at aflure det nye noget af dets Hemmelighed.

XVI.

Efter Gudstjenesten Nytaarsdag fik Præstegaarden Visit af Familien Krogh, som baade vilde sige „Tak for sidst“ og ønske „glædeligt Nytaar“.

De unge fandt hurtigt hverandre, og inden den korte Visit var sluttet, blev det Aftalen, at Præstegaardens Ungdom skulde tilbringe Eftermiddagen paa Kroghsholm. Ellens Forslag, at de skulde blive der om Aftenen, fraraadede Oscar af Hensyn til Sognets Folk, som sikkert vilde indfinde sig om Aftenen.

Efter Middag begav de unge sig paa Vej. Vejret var nu stille Frost, ret et behageligt Vejr at spadsere i, saa den halve Mil blev hurtigt tilbagelagt.

De havde været saa forsynlige at tage Skøjter med — ogsaa til Inna, saa de første Par Timer tilbragtes paa Voldgraven.

Det blev en fornøjelig Eftermiddag, og da den unge Forstkandidat var bortrejst, faldt det af sig selv, at Jørgen blev Ellens opvartende Kavalier hele Tiden.

Længe fortsattes Løbet under munter Samtale.

Da Oscar og hans forlovede under Løbet var kommet de andre paa Afstand, benyttede Ellen Lejligheden til at spørge Jørgen om Grunden til hans alvorlige Sindsstemning forleden.

Nu fortalte Jørgen Samtalen i Studereværelset om Kirkens Fremtid, og hvilket Indtryk den havde gjort paa ham.

„Det kan naturligvis være alvorligt nok — svarede Ellen — men er det en Grund til at blive forstemt?“

„Det var ikke i sig selv det, at Kirkens Fremtid kan blive alvorlig, som nedstemte mig, men at den Fremtid muligt kan blive min Fremtid, og saa meldte Spørgsmaalet sig, om jeg i saa Fald vilde magte at være den rette Præst for Menigheden. Den Tanke greb mig saa stærkt, saa jeg blev tvivlraadig med mig selv, hvorvidt jeg skulde være Præst eller ej.“

„Saaledes maa du ikke tænke, Jørgen; du med dit friske Sind maa jo netop være skikket til at vinde Mennesker.“

„Det friske Sind gør det ikke, Ellen; det kan være et Middel, ofte endda et meget spinkelt Middel til at vinde Indpas — en Forløber for den hellige Alvor, vi skal bringe. Men naar saa de svære Tider kommer og blæser al Friskhed bort, da skal det prøves, hvor meget vor aandelige Alvor er værd, og her er jeg bange for mig selv.“

Saa dybt havde Ellen aldrig tænkt over Forholdene, og navnlig at Jørgen skulde frygte, var hende en ganske ny Tanke. Hun havde altid set en Helt i ham, modig og uforfærdet. Saadan havde han været i deres Barndom, og hun syntes ikke, det var gaaet af ham som voksen. — Se ham blot paa Isen, hvor han foretog de dristigste Spring, hvor andre vilde frygte for at brække baade Arme og Ben. Var det maaske ikke Mod? — Nej, hun forstod ham ikke.

„Du er mig en Gaade, Jørgen! — At du skulde mangle Mod!“

„Mod og Mod er to Ting, Ellen. Et er at klatre op i de højeste Træer eller at gøre dumdristige Spring paa et

Par Skøjter, noget andet at stille sig i Spidsen for en Menighed og føre den gennem Trængsler og Kampe.“

„Det er vel rigtigt, men er det sidste ikke det første givet i Herrens Tjeneste?“

„Det har jeg aldrig tænkt før, men du har sikkert Ret. Det var en hjælpende Haand, du rakte mig der, Ellen; eller var det Guds Haand, rakt mig ved dig? — Forleden, jeg var saa nedtrykt, betroede jeg Herren al min Sorg, og saa hviskede det i min Sjæl: „Herrens Haand er med dig.“ Det var nok det, jeg oplevede nu. — Aah, Ellen, hvis du nu havde været min Legekammerat som i vor Barndom, vilde jeg — — ja, jeg ved ikke, hvad jeg vilde — — men i det mindste sige, du er den bedste Kammerat af dem alle. Nu er du voksen, saa kan jeg ikke bruge saadanne Drengedtryk. — — Men, Tak, Ellen, at du lod dig bruge af Gud til at hjælpe din gamle Legekammerat.“

Ellen fik Taarer i Øjnene — — Men hvad læste Jørgen nu i de taareblændede Øjne? — Taknemmelighed over at være brugt af Gud? — — eller tillige et Refleks af Hjertets Løndom?

Der blev dog ikke Lejlighed til at klare disse Spørgsmaal, da Inna og Oscar i det samme kom løbende.

„Mor venter os til Eftermiddagstheen, vi maa hellere gaa op,“ bemærkede Ellen saa tilstrækkelig naturligt, saa de nytilkomne ikke mærkede hendes Sindsstemning.

Oscar og Jørgen var fra deres Barndom vant til at gaa ud og ind paa Kroghsholm — regnede det nærmest for deres andet Hjem, saa al dens Hygge og Stilfuldhed var blevet et Led i deres Tilværelse. Lige saa forbavsede de som Børn havde betragtet alt dette, lige saa selvfølgeligt var det dem nu.

Anderledes derimod med Inna. Hun havde aldrig tidligere besøgt en gammel dansk Herregaard, saa alt, hvad der mødte hendes Blik her paa Kroghsholm, greb hende med hele Nyhedens Interesse. Vel var hun vokset op i et komfortabelt Københavnerhjem, hvor alt var præget af Kultur og Velstand; men denne gamle Herregaard, der gennem Slægtled var gaaet i Arv fra Fader til Søn, var alligevel noget helt andet, her duftede alt af Historie. Hvert Møbel og Maleri kunde fortælle sin Historie.

Se nu den gamle Ridderskikkelse — Godsets Grundlægger — paa Maleriet over Sofaen; hvad fortalte den ikke om Ridderbedrifter, om den store Heltedaaed, der havde op-
højet Slægten i Adelsstanden.

Og den halvoksnede Dreng i Pagedragt — vel Stamherren til det samlede Gods. Inna saa ham i Tankerne til Vaabenøvelse hos Faderens mest betroede Væbnere, saa ham øve sig i Ridderleg, blive voksen og møde til den første Turnering og hente Sejrsprisen hjem.

Det blev altsammen saa vidunderligt levende for hende, saa hun havde al sin Energi behov for ikke at synes adspredt.

Oscar, som havde mærket det, kom hende til Hjælp.

„Det er vel første Gang, du besøger en rigtig dansk Herregaard.“

Spørgsmaalet havde den forønskede Virkning, idet Godsejeren foreslog at vise dem hele Hovedbygningen, baade de daglige Værelser og Riddersalen, hvor flere af Fortidens Konger og Landets fornemste Adel havde været Gæster og drøftet vigtige Statsanliggender; og her var de store Familiefester fejrede med Udfoldelse af al Datidens Pragt.

Ad Vindeltrappen naaede de op i Taarnet, hvorfra de

havde vid Udsigt over hele Syd- og Sydøstsjælland med dens Skove, Herregaarde og historiske Minder.

Denne Rundrejse i Slottets Indre, hvor Fortid og Nutid saa let smeltede sammen i et Øjebliksbillede, var en berigende Oplevelse for Inna.

De unge beredte sig nu til Hjemturen, men da det allerede var begyndt at skumre, lod Godsejeren spænde for Kanen, saa Tilbagevejen til Præstegaarden blev baade behagelig og hurtig.

Her var det sædvanlige Søndagsbesøg allerede begyndt, kun var der særlig mange den Aften. Alle vilde bringe den afholdte Præstefamilie deres Nytaarshilsen, og Oscars Forlovelse trak vel ogsaa Gratulanter til, saa Fru Falk maatte dække Bord i to Stuer.

Dette Rykind virkede ganske overvældende paa Departementschefen og hans Hustru. De havde nok hørt om Gæstfrihed i Præstehjemmene paa Landet, — men dette var jo ganske enestaaende.

„Er det saaledes hvert Nytaar?“ spurgte Fru Rosenbaum.

„Disse Søndagsbesøg er vor ugentlige Glæde — var Fru Falks ydmyge Svar —. De kan være større eller mindre, men der kommer altid nogle.“

„Men det maa jo koste kolossalt! — Hvor kan Portemonnæen række til alt det? — Deres Mand maa jo have store Indtægter!“

Disse lidt nærgaaende Spørgsmaal undslap uvilkaarligt Fru Rosenbaum, og hun vilde netop undskylde sin Taktløshed, da Fru Falk paa sin stille og beskedne Maade svarede:

„Deres Mand kender vore Indtægter, de er kun, hvad

Embedet giver. — Hvad Gæstfriheden koster, har jeg aldrig beregnet — og da slet ikke forud; thi saa vidste jeg, at Beregningen aldrig vilde slaa til. Men jeg har givet, hvad jeg havde, og saa viste det sig altid, at der blev noget tilovers til næste Dag. Det er den gamle Historie om Bespisningen i Ørken om igen. Den kan ethvert Guds Barn opleve, blot vi bringer Herren det lidet, vi har.“

„De er en vidunderlig Præstekone! Mon nogen anden kommer paa Højde med Dem?“

En let Rødme farvede Fru Falks Kinder, da hun svarede:

„Mange — —. Der er mange Præstekoner, der gør det samme, og gør det bedre end jeg. Det opvaagnende Liv i Danmark har lukket Præstegaardene op. Det er Menighedens Kærlighed, der har gjort det; og hvor den kommer ind, bringer den altid Velsignelse med sig, og det en Velsignelse, som hundredefoldigt opvejer Gæstfrihedens ringe Ulejlighed. — De Mennesker kommer nemlig ikke for at spise vor Mad, men fordi de holder af deres Præst; og den Kærlighed faar jeg Lov at dele med min Mand.“

Denne ydmyge Redegørelse for Præstegaardens Gæstfrihed gjorde det allerstærkeste Indtryk paa Fru Rosenbaum, som yderligere maatte undre sig, da hun saa, hvorledes Gæsterne efter Aftensmaaltidet fordelte sig i Stuerne i hyggelig Passiar.

Hun maatte beundre disse jævne Mennesker, adlede som de var under Kristendommens Indflydelse. Og naar de talte — ja, Sproget var hende ganske vist uvant, det kneb endda med at forstaa hvert Ord — men hvor var de forstandige i deres Omdømme! Og deres Behandling af kristelige Spørgsmaal vidnede om stor aandelig Indsigt. — — Og den Maade de gav hende Haanden paa! Det var, som havde

de kendt hende i mange Aar. — — Og se nu, hvorledes Konerne hilste paa Inna! Man skulde tro, de allesammen var hendes Svigermoder. Hvilken Glæde! Hvilken Inderlighed, da de trykkede hendes Haand og ønskede hende til Lykke med „vor Præsts prægtige Søn“. — Fru Rosenbaum maatte tro, det var én eneste stor Familie, her var samlet.

Men gamle Søren Jensens Lykønskning til Inna var dog det mest gribende.

„Jeg er kun en simpel Bondemand — begyndte han — men i fem og tredive Aar har Stine og jeg levet vort Ægteskab under Guds Vingers Skygge, og derfor blev det lutter gode Dage. Maatte De, lille Frøken, og Oscar — ja, saadan har jeg nu altid kaldt vor Præsts Søn, fra han løb og legede iblandt os — maatte I to unge Mennesker nu finde den samme Lykke — — lige saa lykkelige som Stine og jeg.“

Den dybe Alvor og hellige Glød, der laa i disse ligefremme Ord, var for meget for Innas Selvbeherskelse. Hun sluttede den gamle Mands Haand i begge sine. „Tak, gamle Ven, for en erfaren Mands oprigtige Ønske. I Guds Kærligheds Skjul har Oscar og jeg besluttet at ville bygge vort Hjem — — saa bliver det nok Søren og Stine om igen,“ føjede hun til med et mildt Smil.

Det blev mange Hænder, som den Aften rakes de nyforlovede, og endnu flere Ord ledsagede de hjertelige Haandtryk — allesammen Ønsker fra Mennesker, som kendte Lykken ved at have Gud til Herre i Hjerte og Hjem, saa da Gæsterne var gaaet, udbrød Oscar: „Ja, Inna, bliver blot en Brøkdæl af alle de gode Ønsker opfyldt, bliver vi to de lykkeligste paa Jord.“

„Det tror jeg ogsaa, Oscar; thi jeg kunde forstaa, at

bagved Ønskerne staar de Menneskers Bøn til Gud for vor Lykke.“

Oscar blev beskæmmet af dette Svar, der lød saa modsat hans lidt overfladiske Udbrud.

„Du har Ret, Inna!“ — Og uden at betænke de andres Nærværelse bekræftede han sit Ord med et Kys.

„Nu ved jeg da, de er forlovede!“ hørte man Jørgens Stemme fra det modsatte Hjørne i Stuen.

— — —

Departementschefen havde hele Aftenen været paafaldende stille; kun med faa Bemærkninger havde han deltaget i Samtalen, men havde til Gengæld lyttet saa meget mere til Ordskiftet, og navnlig havde Søren Jensens Ord atter og atter fanget hans Opmærksomhed. Saa enfoldige disse Ord end lød, rummede de dog alle dyb Visdom. Rosenbaum forstod, at han havde for sig en Mand, der var prøvet i Herrens Skole, men i alle sine Prøvelser havde fortrøstet sig til Guds Forjættelser — og aldrig var blevet skuffet.

Da Departementschefen og hans Hustru kom ind i deres Soveværelse, udbrød han: „Dette er sand Kristendom! — virkelig Kristendom, ikke som man læser om den i Bøger, men levet i barnlig og enfoldig Tro til Gud. — — Saa det saadan ud i alle Danmarks Sogne, gjorde det intet, om Folkekirken skulde blive afløst af Frikirke; saadanne Menigheder skulde nok kunne bære en Frikirkes Byrde og udholde dens Vanskeligheder og endda udfolde sig skønt og livskraftigt. — — Men Sagen er vel, at havde vi saadanne Menigheder i alle Sogne, vilde vi aldrig faa Frikirke; thi disse Mennesker elsker Folkekirken og ønsker den ikke afløst, ikke af Sparsommelighedshensyn; Pastor Falk har fortalt mig, hvad denne Menighed ofrer aarligt til Guds Riges

Virksomheder, det er mange Tusinde Kroner — meget mere end en Frikirke vilde koste dem; men de holder paa Folkekirken og vil hellere give deres Gaver til alle de mange kirkelige Foretagender. — Og i deres Offervilje overfor alle disse forskellige Virksomheder glemmer de ikke deres Præstefolk.“

„Ja, det maa jeg tænke — svarede Fru Rosenbaum — thi ellers vilde det da være umuligt for Pastor Falk og hans Hustru at klare denne ubegrænsede Gæstfrihed.“

„Jeg hørte nok din Samtale med Fru Falk — — glemte du ikke dig selv et Øjeblik?“

„Jo, og jeg blev saa skamfuld. Det var jo frygtelig taktløst at berøre hendes Mands Indtægter; jeg vilde ogsaa gøre en Undskyldning, men Fru Falk tog det saa kønt, sagde, at hendes Mands Indtægter var kun Embedets, og saa fortalte hun saa smukt om Herrens Velsignelse over deres daglige Brød.“

„Ja, det er rigtigt nok, Pastor Falk har kun sit Embede at leve af, og selv om det er et af Landets største, vilde det efter menneskelig Beregning ikke slaa til til den Gæstfrihed. — Menigheden er vel god mod deres Præstefolk, men det kommer jo altid bagefter, saaledes som det ogsaa er Kristendommens Regel: først Tro og handle i Tro, saa se. Det er utvivlsomt den Regel, som raader i dette Præstehjem. — — Hvad jeg i det hele taget har oplevet i disse Dage, har været en eneste stor Prædiken for mig, men den bedste var dog den i Aften med alle de mange Mennesker. Nu forstaar jeg Meningen med dette Snefog, sendt af Gud, for at jeg kunde opleve denne Aftens Undervisning i praktisk Kristendom. — Og saa de Menneskers Kærlighed til Inna! — — „Den, som tager Barnet ved Haand, tager

Fader og Moder ved Hjertet.“ — Den Sandhed erfarede jeg ogsaa i Aften.“

Hele denne lange — kald det en Prædiken eller et Foredrag, men kald det helst Hjertets Bekendelse, var noget usædvanligt for Fru Rosenbaum. Vel vidste hun, at hun ejede sin Mands Fortrolighed, men hans fremskudte Stilling havde med Aarene gjort ham ordknap, ogsaa i Hjemmet; og nu fik hun Lov at se helt ind i den Sjæl, hun elskede frem for nogen.

Den Aften bøjede de begge deres Knæ — ogsaa noget nyt i deres Ægteskab. Tidligere havde de altid holdt Bøn hver for sig.

Hvad der blev talt til Gud i den Stund, hører Lønkarret til, hvor kun Herren er Vidne; men det har sikkert været en Bøn om Liv — —. Det var jo Livet, de havde mødt i disse Dage, Livet som det leves i Tro.

XVII.

Frederik Kusk holdt for Døren med Kanen — i stiveste Puds, baade han sely, Hestene og Kanen. „De fornemme Gæster“, som han udtrykte sig i Bevidstheden om, at Kirkeministeriet, ja egentlig hele Kirken i Øjeblikket var betroet hans styrende Haand — de fornemme Gæster samt Oscar skulde tilbage til Hovedstaden, Departementschefen til sin Gerning og Oscar til sin Eksamen.

Fru Falk var øm om Hjertet, da hun kyssede sin store Dreng til Afsked — saadan som en Moder kan have Eksamensfeber paa sin Søns Vegne. Hun vidste vel, at Oscar havde meget faa svage Punkter, hvis der overhovedet var noget, men alligevel — Hukommelsen kunde svigte o. s. v. Hvem kender ikke dette skønne Udslag af en Moders Kærlighed i Sønnens Eksamenstid. Hun befalede ham i Guds Varetægt og trofaste Hjælp, og Oscar sprang glad op i Kanen — ved Innas Side.

Jørgens Humør var et nøjagtigt Spejlbillede af den klare Vintermorgen — lige saa frisk og straalende.

„Forsøm ikke dit Rosenbed, Oscar! Husk, det er Vinter! — Og Frederik Kusk! pas paa Driverne, at det ikke bliver en Drivertur!“

„Pas paa Skøjteturene, Jørgen! at de ikke bliver for varme, saa Isen smelter under...“

Mere hørtes ikke af Oscars Afskedssalut til sin Broder, da Kanen i det samme forsvandt ud ad Porten.

De regelmæssige Morgenture til Aaen var blevet for-
sømte i Helligdagene, men blev nu atter genoptagne med
det nye Aar.

Jørgen fulgte naturligvis sin Fader, og de var snart
inde i Minderne fra de begivenhedsrige Juledage.

Pastor Falk var glad ved Oscars Valg. — „Men hvad
mener du om Departementschefen, Far?“

„Vi har kendt hinanden fra Studenterdagene — var
Svaret — og jeg har altid sat megen Pris paa dette Be-
kendtskab. Rosenbaum har fra sin Ungdom været et dygtigt
og pligtopfyldende Menneske, og saaledes er han endnu;
men med Aarene er han blevet saa tilknapet; det var altid
„Chefen“, man mødte, naar man søgte ham i Ministeriet.
Derfor undrede jeg mig over, saa uforbeholdent han ud-
talte sig forleden Aften, noget jeg selvfølgelig kun kunde
glæde mig over — men særlig over hans aandelige Forstaaelse
af Kirken.“

Jørgen fortalte nu, hvilket Indtryk dette havde gjort
paa ham, hvorledes han var blevet ængstelig for sig selv,
om han turde gaa ind til Præstegerningen.

„Den Krise, du nu er kommet ind i, Jørgen, skal du
kun sige Gud Tak for. Jeg vidste, den maatte komme tid-
ligere eller senere.“

„Jeg forstaar dig ikke, Far. Endnu bæver min Sjæl ved
Tanken om ikke at skulle blive Præst — den Gerning, som
var min Barndoms lykkeligste Drøm. — Husker du ikke,
hvordan jeg som Dreng legede Præst, stillede Spisestue-
stolene op foran mig og holdt en mægtig Tordenprædiken

for disse andægtige Tilhørere, som aldrig fandt mine Prædikener hverken kedelige eller langtrukne.“

„Jo vist husker jeg dig, min Dreng. Jeg tillod mig endogsaa engang at sætte mig paa en af dine „Tilhørere“; husker ogsaa, du engang faldt ned af din Prædikestol, og alt endte i Graad — tilsyneladende det rette Udbytte af en Tordenprædiken.“

Jørgen maatte smile ved Erindringen om sin Legen Præst, skønt han i Øjeblikket var oplagt til alt andet end Humor.

„Ja, Far, dengang var det Leg, men nu er det ramme Alvor, saa alvorligt, saa jeg synes slet ikke, jeg kan naa frem til Barndomsdrømmens Opfyldelse.“

„Sig mig, Jørgen, hvorfor legede du Præst som Barn? og hvorfor valgte du som voksen det theologiske Studium med en Præstegerning som Maal?“

„Jeg havde jo dig, Far, som Forbillede, og jeg har aldrig kunnet tænke mig nogen skønnere Livsgerning end din.“

„Ja, Jørgen, det er kønt tænkt, og du skal have Tak for din sønlige Ærbødighed. Men dette er dog ikke nok; med den Bevæggrund alene bliver du kun en Kopi af din Far, og det er intet værd. — Netop fordi jeg hele Tiden har anet dette hos dig, sagde jeg før, at du maatte takke Gud for den Krise, du nu er i. En sand Præst drømmer man sig nemlig ikke til, det bliver man kun gennem Herrens Udvalgelse. — Hidtil har det staaet for dig som selvfølgeligt, at du skulde være Præst. Nej, Jørgen, dette følger aldrig af sig selv; Herren maa udse os dertil, og som oftest mod vor Vilje. Det er dette, som sker med dig nu.“

Jørgen havde lyttet tavs til sin Faders Ord. De var

myndige, brød ned, hvad der endnu var tilbage af Barn-
domsdrømmen. Men byggede de ikke ogsaa op? — Han
kom uvilkaarligt til at anvende Herrens Ord til Jeremias
paa sin Fader: „Jeg har beskikket dig til at nedbryde og
opbygge.“

Det gik let at „nedbryde“, syntes han; det laa altsam-
men i en Ruinhob. — Men hvorledes kunde her bygges noget
nyt op?

„Det er sunket i Grus altsammen, Far.“

„Ja, min Dreng, saaledes maatte det ogsaa først gaa,
først da kan Gud bygge nyt op i din Sjæl.“

„Men, Far, jeg tvivler ikke om mit Gudsforhold; jeg er
forvissat om, at jeg hører Herren til — —, men til Præst
duer jeg ikke — —“

„Dette er Begyndelsen, Jørgen. Først naar vi faar kas-
seret os selv, kan Gud faa noget ud af os. — Den Dag vil
komme, hvor du faar Befaling om at gaa ind i hans Tje-
neste, og saa vil du kunne gaa til Gerningen, ikke fordi du
selv vil det, men fordi det er hans Vilje, som kaldte dig.
Og da skal det ikke blive for døde Spisestuestole, du præ-
diker, men for levende Sjæle. — Ja, saadan vil det gaa,
min kære Dreng.“

De var imidlertid naaet tilbage til Præstegaarden, hvad
der dannede den naturlige Afslutning paa denne Samtale,
som skulde faa den afgørende Betydning for Jørgens
Fremtid.

Endnu var han ikke kommet igennem alt, hvad hans
Fader havde sagt ham. Men blot dette, at have talt ud,
gjorde ham godt. Der stod dog endnu meget tilbage — at
kassere sig selv og faa sagt det til Gud. Kampen vilde blive

haard; men havde det ikke lydt til ham: „Herrens Haand er med dig“, — og saa maatte der vel være en Udgang.

— — —

Der kom nu atter stille Dage i Præstegaarden. Ikke blot var Gæsterne og Oscar rejst, men Jørgens friske og fornøjelige Sind var ogsaa borte. Var han sammen med sine Forældre, var han for det meste tavs, lyttede kun til deres Samtale. Skøjterne lokkede ikke; han havde jo heller ingen at løbe med. Ellen? — — Hun maatte ikke se ham i den nedtrykte Sindsstemning. — Nej, ene med sine tunge Tanker.

Meget af Dagen gik til Læsning; men i Fristunderne maatte han ud, ud i den friske Vinterluft — ud paa lange Spadsereture — alene, kun sine tunge Tanker til Underholdning; men de svigtede ham heller ikke. — — „Din Barnsdomsdrøm var kun en Drøm — lød det atter og atter — en skøn og dejlig Drøm — — men kun Drøm uden Virkelighed. — — Du bliver aldrig Præst — — duer ikke dertil — — vraget af Gud.“

Mens disse Tanker faldt som Svøbeslag paa Jørgens Sjæl, havde han hverken tænkt paa Vej eller Maal for sin Vandring, da hans Opmærksomhed pludselig blev fanget af Søren Jensens: „God Dag, Student Falk! Det var kønt af Dem at ville besøge mig.“

Dette vilde Jørgen jo slet ikke — — kun gaa, kun tænke. Men naar Pastor Falks trofaste Ven indbød saa kærligt, gik han med ind. Kun vidste han ikke, hvorledes han nu skulde klare Situationen. Munter kunde han ikke være, og Søren Jensen maatte ikke kende hans Kamp. — „Maaske jeg kan tale med ham om dagligdags Ting.“

Men her tog Jørgen fejl. Overfor denne gamle Mand

behøvede man ikke at begynde med Kornpriserne for at ende med Kristendommen. Søren begyndte i Reglen med det centrale, og saaledes ogsaa i Dag.

Samtalen gik kun trevent og var atter og atter ved at gaa i Staa.

„Jeg forstaar Dem ikke rigtigt i Dag, Student Falk. De er saa underlig indesluttet; saadan plejer De aldrig at være. Naar vi sidder i Deres Fars Stue, er De jo altid med i Samtalen. Er der noget, som tynger Dem?“

Det var snart det værste Spørgsmaal, Jørgen kunde faa. Han tav — maaske det var den letteste Maade at komme udenom det paa.

Det vilde maaske have hjulpet overfor alle andre, men ikke her. Søren Jensen var ikke nysgerrig, men traf han et Menneske i Vanskeligheder — og navnlig aandelige Vanskeligheder, var hans tjenende Sind straks vaagent.

„Det ser næsten ud, som De har glemmt, Gud elsker Dem, unge Ven.“

„Nej, Søren Jensen; men jeg forstaar blot ikke hans Kærlighed i Øjeblikket.“

„Saa kan De være sikker paa, han har store Ting for med Dem. Saadan er det nemlig ofte, naar Gud vil give os ny Naade eller gøre os skikkede til hans Tjeneste, saa kan vi i Øjeblikket ikke forstaa ham, og mange Gange ikke begribe, at dette er Kærlighed. — — Jeg skal sige Dem, Jørgen — ja, saadan kaldte jeg Dem altid som Dreng — jeg skal sige Dem, for hver Gang vi skal opleve mere af hans Naade eller gøre nye Fremskridt i hans Gerning, maa han først ydmyge os.“

„Men kan man da ikke blive bøjet saa dybt, saa man bliver for lille til at modtage Naaden eller Tjenesten?“

„Jeg tror det ikke — svarede Søren Jensen —. Brorson mener det da ikke, naar han synger: „Selv er jeg intet værd; hvad Jesus mig har givet, det gør for Gud mig kær“. — Mindre kan man da ikke godt blive end ikke at være noget værd. — — Og er det ikke gaaet alle dem saaledes, som er blevet „kær for Gud“; det maatte først blive, som Brorson synger det. — Og se paa dem, som Herren udsaa til sine Vidner, hvor smaa var de ikke, hvor uværdige til Gerningen. „Jeg har urene Læber,“ klagede Esaias. — „Jeg forstaar ikke at tale; thi jeg er ung,“ indvendte Jeremias mod Herrens Kaldelse. — — Nej, min unge Ven, Gud gør os aldrig for smaa, naar han ydmyger os, men netop smaa nok til at tage imod, hvad han vil give os.“

Jørgen slugte hvert Ord, den gamle, erfarne Kristen sagde. Det var jo netop, hvad han trængte til, saa da han efter en Times Tid atter vendte hjem, forstod han, det var Gud, der havde ført hans Vej til Søren Jensen, for at denne trofaste Ven med sin aandelige Visdom skulde hjælpe ham gennem de tunge Tankers Mørke. — — Det var, som Lyset var ved at bryde frem. — — „Det er de ydmyge, Gud giver Naade.“ Dette var Hovedsummen af Jørgens Udbytte paa den Spadseretur.

„Vil Gud have mig til Præst, maa hans Naade gøre det — baade maa han selv kalde mig og gøre mig skikket dertil.“

Denne Tur var en Forfriskelse baade til Legeme og Sjæl for Jørgen. Hans Forældre mærkede straks Forandringen. Vel var han ikke den gamle livsglade Student, men de tunge Skyer var drevet bort.

Ingen af dem vilde spørge, men da Jørgen fortalte, at han havde besøgt Søren Jensen paa Vejen, forstod de Sammenhængen. Pastor Falk vidste god Besked om sin tro-

faste Vens Arbejde i det stille, og at denne Ven nu ogsaa havde rakt hans Søn en hjælpende Haand, gjorde ham kun endnu mere elsket af Præsten.

Da Jørgen den Aften kom ind paa sit Værelse, talte han længe med Gud, lagde alt frem i Sandhedens Lys og endte med at bede: „Hvad du saa end har for med mig i denne Prøvelse, saa lad dine Tanker og din Vilje lykkes, blot jeg aldrig maa savne din Kærlighed.“

En hellig Fred sænkede sig i Jørgens Sjæl, da han sluttede denne Bøn — en Fred, han ikke havde ejet i den lange Prøvelsestid.

Endnu efter at være gaaet i Seng maatte han paany tale med sin Gud, men nu var det ikke en Bøn, nej, hans fredlyste Hjertes Tak for Freden — en Tak for alt, hvad han havde gennemlevet under Prøvelsen, en Tak, at Gud havde rusket ham op af hans overfladiske Syn paa Præstegerningen — en Tak for Faderens klare Vejledning, for Søren Jensens trosvarme Vidnesbyrd — — for Ellens barnlige og hjertelige Ord — en trofast Vennehaand.

Med den Tak i Hjerte og paa Læber sov Jørgen trygt ind.

Den Aften kaldte Gud sin unge Ven til Tjenesten.

XVIII.

Januar blev den travle Maaned for Oscar, hvor han skulde lægge den sidste Haand paa Værket, inden han skulde møde ved „det grønne Bord“. Den meste Tid af Dagen tilbragte han med sine Bøger, en enkelt Gang afbrudt med et Besøg paa Hospitalet for at overvære en Stuegang, Operation e. l.

Den store Sindsforandring i Julen havde ændret hans Syn paa Eksamen; han betragtede den ikke mere som en Frugt af sin egen Dygtighed eller Flid, anstillede heller ikke Beregninger om Udfaldet, uagtet han nu vidste, hvorledes den skriftlige Del stod. Alt havde han lagt i Herrens Haand og vilde med Tak tage mod Udfaldet som en Gave fra det høje, ogsaa om det skulde blive mindre, end den skriftlige stillede i Udsigt.

Med dette Sind gik Læsningen saa let for Oscar. Han følte sig saa tryk — al Ængstelse for Eksamen var borte; men Ansvaret var der, ja, maaske endnu stærkere, kun følte han det nu som et Ansvar for Gud, der havde betroet ham Evnerne og Kundskaben.

Dette mærkedes ogsaa paa hans Flid. Alt andet blev sat til Side for Pligtopfyldelsen; end ikke Tanken paa Inna kunde afkorte Læsetiden. De mødtes kun om Søndagen, som Oscar tilbragte i hendes Hjem. — Om Formiddagen fulgtes de i Kirke, men Resten af Dagen hengik med hyggeligt

Samvær, hvor al Tale om Eksamen var udelukket. Det var jo Hviledag, og saaledes vilde Oscar helst hvile fra de seks Dages Arbejde.

Derimod kom Julens Oplevelser i Grandløse Præstegaard atter og atter paa Tale. Rosenbaums var utrættelige i at berømme Oscars Hjem. — Aldrig havde de set noget lignende, navnlig Søndagssammenkomsterne var noget ganske enestaaende.

Pastor Falks Prædikener kom ogsaa paa Tale. Fru Rosenbaum kunde ikke undlade at drage en Sammenligning med sin „egen Præsts“.

Men nu de unges Fremtid — hvad mente Oscar?

Hans Lyst havde hele Tiden staaet til den videnskabelige Vej, og dertil mente han, en Studietid i Udlandet var nødvendig, med en Doktordisputats i Udsigt.

Departementschefen forstod saa godt disse Fremtidsplaner, de to Damer derimod mindre godt. De mente, at det vilde trække Brylluppet i Langdrag. Man vidste jo, hvor brydsommelig den videnskabelige Løbebane var; men naturligvis vilde det være forkert, om Oscars Evner og Indsigt skulde mere eller mindre begraves i en Landlæges Praksis eller smuldre hen i en Sygekasselæges forjagede Konsultationstimer. — — Og desuden mærkede Fru Rosenbaum og Inna, at Oscar stod fast paa sine Fremtidsplaner.

— — —

Den mundtlige Eksamen var i fuld Gang, og det som et Sejrstog for Oscar, der bragte det ene gode Resultat med hjem efter det andet, indtil han ved Afslutningen kunde bringe Inna Sejrskransen — to Udmærkelser, Resten Laud'er — — Aarets bedste Eksamen, der skaffede dens Ihænder et Stipendie til „fortsat Studie i Udlandet“.

Den sidste Dags Eksamen havde trukket længe ud, saa Telegrammet om Udfaldet først naaede Grandløse Præstegaard langt ud paa Eftermiddagen.

Fru Falk havde hele Dagen været i rastløs Uro — som en bunden Høne, hvem Kyllingerne er løbet fra; en Uro, som nogle udlagde som en svigtende Tillid til Gud i det afgørende Øjeblik, men som i Virkeligheden er noget af det ædleste og skønneste i en Moders Hjerte — hendes uforlignelige Kærlighed, der ustandseligt kredser om sit Barn i dets alvorsfulde Øjeblikke.

Endelig kom Telegrammet, og dermed Glædestaarerne i Fru Falks Øjne. Hvor var hun lykkelig! — Hendes store, prægtige Dreng havde faaet Aarets bedste Eksamen!

Hvor ligger Grænsen mellem Moderglæde og Moderstolthed? — Hos Fru Falk laa den i den Tak, hendes overfyldte Hjerte sendte op til Himlens Gud, en Tak, som forvandlede al Stolthed til ydmyg Glæde over, at Herren havde givet hende denne Søn og ladet alt lykkes saa rigt for ham.

— — —

Denne Dag med dens Spænding blev en Afbrydelse af det stille Hverdagsliv i Grandløse Præstegaard.

Tiden var løbet for Jørgen nogenlunde ens fra Dag til Dag. Januar havde ogsaa været en Arbejdsmaaned for ham, da han omgikkes med Tanker om at tage Embeds-eksamen den følgende Sommer.

Selvfølgeelig arbejdede han ikke under samme Højtryk som Oscar. Tampen brændte ikke saa stærkt endnu; han havde egentlig ikke noget at jage efter, og endnu var han sin egen Mand, men han syntes, at fem Aars Studietid var

passende for ham med det Arbejdstempo, han havde fulgt i Studentertiden.

Hver Eftermiddag tog han sig et Par Timer fri, som anvendtes til Skøjteløb, Spadsereture eller Besøg, hvor han nu tilfældigt kunde dumpe ind.

Et Par Gange havde han været med sine Forældre til Takkemiddag hos Gæsterne fra Fru Falks Fødselsdag.

Rigtig hyggeligt og rart var der hos Pastor Felstedes. Kun Jørgen fandt det lidt for „hyggeligt og rart“. Man var nemlig usædvanlig hensynsfuld mod ham. Han fik naturligtvis Datteren til Bords; der blev endogsaa holdt Tale for ham, „den unge Falk, som nu fløj saa ensom omkring efter Broderens Forlovelse“; og alt imens smilede den „smilende Grethe“ særlig mildt til Talens Genstand.

Jørgen følte sig pinligt berørt af al denne Virak, men søgte at skjule alle Tegn paa Utilfredshed. Han mindede nærmest om et Klaver uden Streng, som man forgæves vil fralukke en Tone.

Efter Bordet søgte han Adspredelse hos den unge Frandsen, hvad for saa vidt ogsaa lykkedes, som Samtalen udelukkende drejede sig om Hesteopdræt.

Uagtet Jørgen ikke havde megen Indsigt i dette Spørgsmaal, eller som han selv udtrykte det „manglede Hesteforstand“, var han dog veltilfreds med det forandrede Emne, som for en Tid fik ham til at glemme det pinlige Indtryk fra Bordtalen.

Først paa Hjemturen fik han dog rigtigt luftet sin Ærgrelse.

„Jeg fik Kvalme af den Felstedeske Ros — brasede det ud af ham, som naar Dampen slaar Laaget af Kedlen —

det var ikke til at holde ud. Og saa Grethes evindelige Smil! Det var godt, Far, at du vilde saa tidligt hjem.“

„Ja, men de mente dig det jo godt, Jørgen — søgte Fru Falk at berolige —. De ønskede dig kun det bedste for din Eksamen.“

„Det var næppe min Embedseksamen, der stod forrest i Ønskernes Række. De ønskede mig meget mere Held og Lykke til at eksaminere Grethe om hendes Hjertefølelser. — Men jeg gør det ikke, selv om det utvivlsomt vilde blive den letteste Eksamination, jeg nogensinde vilde komme ud for.“

„Saaledes maa du ikke se paa det — beroligede Fru Falk paany —. Felsteds ønsker jo kun deres Datter vel anbragt, og saa syntes de, at du vilde være den rette.“

„Det er meget kønt tænkt af dig, Mor; men Grethe er en lille Gaas. Hun er ikke andet end et eneste stort Smil, og det kan jeg ikke leve af. Bliver det Alvor med, at jeg skal være Præst, maa jeg have en Hustru, der kan udfylde sin Plads som Præstekone. — Hun maa være som du, Mor.“

Dermed var Fru Falk slaaet af Marken. Hun havde egentlig aldrig tænkt sig Grethe som sin Svigerdatter, end-sige ønsket det, men hendes Indvendinger mod Jørgens voldsomme Udfald var nærmest for at gyde Olje paa hans oprørte Sind.

„Jeg skal sige dig, Mor — føjede han til mere behersket —, jeg blev ikke gal i Hovedet, fordi Grethe er indtaget i mig — det er en ærlig Sag; men Bordtalen ærgrede mig. Det er uforskammet saadan ligefrem at lægge mig et Frieri paa Læberne, og det er Synd mod Grethe; det fremelsker kun Tanker hos hende, som aldrig kan blive Virkelighed. Jeg — vil — nemlig — ikke — have — Grethe!“

Denne afgjorte Slutningsbemærkning passede godt til det Bums, det gav i Kanen, da Frederik Kusk i det samme holdt Hestene an foran Hjemmets Dør.

— — —

Pastor Falk og hans Hustru talte længe sammen den Aften efter at være blevet ene. Det var Jørgen, som var Samtaleemnet. Fru Falk undrede sig over den Forandring, der var foregaaet med ham. Begge forstod de vel Grunden dertil — den alvorlige Krise, han havde gennemlevet. Men det voldsomme Sind, der var brusset op i ham paa Hjemturen, havde de aldrig tidligere mærket hos ham. Naar han før havde haft ubehagelige Oplevelser, plejede han som oftest at slaa det hen med en Spøg.

„Mon Jørgen ikke er ved at glide ind i en anden alvorlig Krise?“ ytrede Fru Falk.

„Det er nok muligt — svarede hendes Mand —, han har dog ikke antydet noget for mig. Men jeg tror, han føler sig som en ensom Falk. Maatte han nu blot komme godt ogsaa gennem den Krise!“

„Jeg tror, han er nærmere Udgangen, end han selv lader forstaa, og jeg har en Anelse om, at Ellen er Genstanden. Men du skal se, Godtfred, bliver det ham for Alvor klart, vil han som en god Søn tage sine Forældre med paa Raad.“

„I Kvinder har en fin Næse — navnlig i den Slags Sager. Men er den ikke undertiden for fin, saa at I vejrer noget, som i Virkeligheden ikke eksisterer. — Ellen og Jørgen har været Kammerater fra deres Barndom, og andet er de vel heller ikke nu, de er blevet voksne. Var der noget imellem dem, vilde Jørgen sikkert søge hyppigere til Kroghsholm; men saa vidt jeg ved, har han ikke været der siden Nytaarsdag.“

„Netop denne Tilbageholdenhed er mig et sikkert Tegn — bemærkede Fru Falk —. Jørgen vil prøve sig selv, derfor holder han sig borte. — Men jeg har nu altid holdt af Ellen, hun er en usædvanlig sød Pige, og bagved hendes livlige Væsen gemmer der sig sikkert et alvorligt Sind. — Men nu maa Gud raade. Efter at jeg har faaet Anelse om Jørgens Følelser, taler jeg daglig med Herren derom, at vor Søn maa træffe sit Valg efter hans Velbehag.“

Den samme Bøn var i den sidste Tid steget op for Guds Trone ogsaa fra et andet Lønkkammer. Da Jørgen var blevet klar over, at Ellen var ham mere end en Kammerat, maatte han daglig tale med Herren om den Sag. Og naar han under sin Krise havde bedt Gud antage sig hans Fremtid, kom Bønnen om en Hustru altid med, at det maatte blive en Hustru, som kunde være ham den rette Medhjælp i Gerningen.

Denne Bøn blev særlig indtrængende efter Besøget hos Felsteds. Og ikke blot bad han, om Gud vilde lede ham til det rette Valg, men ogsaa Grethe blev indesluttet i Bønnen, at Skuffelsen ikke maatte blive for stor. — „Læg hendes saarede Hjerte, naar hun faar at vide, hun aldrig kan blive min.“

Men fremfor nogen anden, ja forud for Far og Mor, bad Jørgen for Ellen, „min Barndoms Legekammerat, er det hende, du har udset til mig, kære Gud, saa led du vore Hjerter efter din Vilje.“

Jørgen sov saa trygt den Nat. Bønnen havde styrket ham. Han syntes, han nu havde faaet alt i Orden med Gud. Præstegerningen laa i Herrens Afgørelse, Ellen og hans Fremtid ligesaa, og Grethe havde han jo heller ikke glemt under Bønnen.

XIX.

Faa Dage efter Besøget hos Pastor Felsted blev Præstefamilien inviteret til Kroghsholm. Jørgen glædede sig til den Dag, som det altid havde været ham en Glæde at komme til sit „andet Hjem“.

Kun en snæver Kreds var den Aften samlet hos Godsejeren, saa Selskabet formede sig nærmest som en hyggelig Familiesammenkomst.

Inden man brød op, havde Jørgen aftalt med Ellen, at hun den følgende Dag skulde komme til Grandløse til en sidste Skøjtetur inden Feriens Slutning.

Ellen indfandt sig efter Aftale — ledsaget af sine Forældre. Dette var dog ikke noget usædvanligt, da de to Familjer jævnligt besøgte hinanden paa denne Maade og blev saa i Reglen Aftenen over.

Ellen og Jørgen travede af Sted til Skøjtebanen. Men Frosten havde nu været saa længe, saa Interessen for Skøjteløb var dalet om Kap med Kviksølvet i Termometret. Det blev derfor kun til et Par Ture frem og tilbage over Banen, saa sluttede Jørgen af med et elegant Sving, og som sidste Hilsen til Skøjtebanen viste han sin gamle Skrivefærdighed ved at skære Ellens Navn med Skøjtejærnet i Isen, hvorefter de vendte tilbage til Præstegaarden.

„Allerede tilbage! — udbrød Fru Krogh — begynder I at kede jer i hinandens Selskab?“

„Nej, men Isen keder os. Der er ikke en Plet tilbage, hvor Skøjten ikke har indskrevet Ellens Færdighed.“

Ellen havde paa Læberne „og Jørgens“, men tog sig i det; kun Jørgen læste hendes Tanker.

De slog sig ned i de ældres Kreds og deltog livligt i Samtalen, der særlig drejede sig om Oscar og hans Eksamen.

Kabinettet havde dog sin gamle Tiltrækningskraft paa dem. Her havde de leget i deres Barndom, her havde de i Skumringen lyttet til hinandens Historier, og her havde de tilbragt saa mange indholdsrige Aftener i Jørgens Studentertid, hvor Alvor og Spøg skiftevis havde taget Sindet fangen. Det faldt derfor ganske af sig selv, at de paa denne Aften gled ind i Stuen med de mange Minder.

De manglede aldrig Stof til Samtale; denne Gang var det særlig Feriens Oplevelser, og med Jørgens Evne til at fortælle livligt, gled Tiden let og ubemærket for dem. Den ubehagelige Oplevelse hos Pastor Felsted blev naturligvis ikke glemt og undlod ikke at gøre et vist Indtryk paa Ellen.

I sin Omtale af Oscars Eksamen berørte Jørgen ogsaa sin Moders Eksamensfeber paa Sønnens Vegne, og dermed var han inde paa sit Yndlingsemne „min yndige Mor“, hvor den sønlige Hengivenhed ikke kunde finde Ord stærke nok til at berømme sin Moder. Jørgen elskede hende og saa i hende ikke blot Idealet af en Moder, men ogsaa af en Præstekone, der stod som et lysende Eksempel for alle Præstekoner, men „fremfor alt er hun min egen søde, lille Mor!“

„Du har en god Moder, Jørgen, og efter alt, hvad jeg har set i dette Hjem og mødt rundt om i Sognet, tvivler jeg ikke om, at hun er en udmærket Præstekone. — Men, Jørgen, jeg har ogsaa en god Moder, og jeg vilde saa gerne, at du ogsaa holdt af hende.“

„Ja, men det gør jeg virkelig, saa god og kærlig hun altid har været mod mig — ja, behandlet mig, som var jeg hendes Søn.“

„Naar du siger det, maa jeg tro det; men saa forstaar jeg stadig ikke din Bemærkning, at det var godt, du ikke var hendes Søn. — — Du saarede mig, og jeg er endnu ikke kommet over det.“

„Tilgiv, Ellen! — Men du har misforstaaet mig. Jeg har aldrig tænkt noget som helst nedsættende med de Ord. Atter og atter har jeg jo forsikret dig, hvor højt jeg agter din Moder, og hvilken Taknemmelighedsgæld jeg staar i til hende. — — Har jeg saaret dig med mine Ord, da maa du tilgive mig — — Kan du ikke nok det, Ellen?“

Ved den sidste Bemærkning havde Jørgen lagt sin Haand paa Ellens, mens hans Blik hvilede spørgende og forventningsfuldt paa hende.

Ellen havde mest Lyst til at gribe den udrakte Haand og holde den fast, men betænkte sig. — — Og hvorfor?

— Ja, hvem kan udrede Vekselstrømmene mellem Tanker og Følelser i de Øjeblikke, hvor Hjertet kræver Handling?

Stille drog hun sin Haand til sig, men følte sig stadig bundet af Jørgens bedende Blik — Bøn om Tilgivelse af den, han nødigt af alle vilde saare.

„Kan du saa ikke nok tilgive?“

Spørgsmaalet kaldte Ellen tilbage fra Drømmenes Rige.

„Jo, Jørgen, det kan jeg — — og det vil jeg. — — Men saa maa du aldrig sige det mere.“

„Tak, Ellen! — Saa er der os ikke mere noget imellem. — — Men anede du da ikke Meningen med mine Ord? — — Forstod du ikke, at om din Moder ogsaa havde været min,

vilde der for alle Tider være en uoverstigelig Hindring mellem os?"

Nu fik Ellens Hjerte for Alvor travlt med sine korte og faste Pulsslæg. Det var nu ikke mere en misforstaaet Ytring — det var Valget — — Valget for Livet.

Febrilsk krammede hun et Stykke Papir, som vilde hun tvinge dette ufrivillige Vidne til Tavshed med, hvad det havde hørt og set.

Under Pausen, som nu indtraadte, søgte Jørgen at læse Ellens Tanker. — —

Hvor var hun vidunderlig, som hun sad der, mens Kærligheden bølgede mellem Tvivl og Vished, gav Kinderne Glød og Blikket Dybde.

Stille tog han Haanden med det krammede Papir.

„Og saa, Ellen — — saa er der jo slet ingen Hindring imellem os — —“

„Nej — ingen,“ var det hviskende Svar, hvor Ellen lagde hele sin Sjæl — hele sit Liv i sin Barndomsvens Haand, — beseglet af Jørgens Favntag — det første, hvori han sluttede sin Fremtids Brud. — —

De følte deres nye Lykke altfor stor til at udtrykke den i Ord. Den var som et Lyshav, der pludseligt var vældet ind over dem, uden at de kunde opfange de enkelte Lystraaler.

— — —

„Aah, Mor! har du ikke noget godt i Aften — saadan lidt Kager og Likør af en eller anden Slags?"

Det var Jørgen med Ellen, der var traadt ind i de ældres Kreds.

„Du ser ellers ikke underernæret ud, min Dreng — heller ikke hvor Humøret sidder.“

„Men jeg nyder da ogsaa kun Kager med tilhørende Likør, naar Humøret sidder paa det rette Sted.“

„Nu kender jeg min glade Dreng igen. — Gaa saa ud og gør dig gode Venner med Jomfru Sørensen.“

„Vil du med Ellen?“ — Og uden at afvente Svaret greb han hendes Haand, og af Sted gik de ud i Køkkenet.

„Jeg frygtede — sagde Jørgen, da de var alene —, at dine lidt for røde Kinder skulde vække Mistanke.“

„Du er storartet, Jørgen! Som om dine Kinder ikke var lige saa store Sladderhanke som mine.“

Jomfru Sørensen, der mente, hendes Dagværk var endt, sad flittigt paa sit Værelse med Naal og Traad.

„Naa, her finder jeg Dem, lille, rare Søren.“

„Er det Studenten? — Og De har Følge!“

„Ja, lille Søren, jeg er nemlig mørkerød. — Men har De ikke noget godt at slutte Aftenen med?“

Det havde Jomfru Sørensen naturligvis, hvad hun godt-gjorde ved lidt efter at komme anstigende med alt fornødent efter Jørgens Ønske.

Da Kager og Likør var budt om, tog Jørgen sit Glas.

„Skal her ogsaa holdes Tale? — bemærkede Pastor Falk — Du ser saa højtidelig ud.“

„Ja, jeg er ogsaa ved at glide ind i det Verdenshjørne. Nu er min Ferie snart sluttet, og saa føler jeg Trang til at sige et Alvorsord til det ældre Slægtled.“

„Det minder om dine Tordenprædikener for Spisestuestolene.“

„Maaske Tonen er den samme, men Indholdet lidt anderledes. Det er nemlig en Tak baade til Mor og Far, Godejeren og Frue. — Jeg har saa meget at takke for i mit Hjem, ikke mindst for hver en Haandsrækning i det

nye Aar. Og paa Kroghsholm har jeg modtaget saa meget godt, som jeg kun har en fattig Tak at gengælde med.“

Da Jørgen her gjorde en Pause, indskød Godsejeren: „Tal ikke om det, Jørgen. Du har altid været Ellens gode og ridderlige Kammerat, og det er vi glade for, saa du behøver ikke at tage saa højtideligt paa den Sag. — Man skulde næsten tro, du tog Afsked med os for lange Tider, saa gravalvorlig du ser ud. — Du skal vel ikke til Nordpolen eller et andet lignende fjernt Sted?“

Denne sidste Bemærkning hjalp Jørgen, som var frygtelig i Knibe med at glide fra Takken over i sit egentlige Ærinde.

„Nej, til Nordpolen behøver jeg ikke at rejse, her er visse koldt nok i Grandløse. Heller ikke for Studiers eller Opdagelses Skyld behøver jeg at rejse saa langt, ogsaa det kan Grandløse skaffe mig. — — Jeg har nemlig i Aften været paa Opdagelsesrejse i Ellens Hjerte og fandt der en Rigdom af Kærlighed, som vi to unge nu vil bede vore Forældre om at maatte eje som vort Livs Lykke.“

„Det var godt, Jørgen — tog nu Godsejeren til Orde — at du henlagde din Opdagelsesrejse til din Hjemegn. Vi giver gerne vor Datter til dig. I to har altid holdt af hinanden, og det Venskab er nu blevet Kærlighed. — — Gud give jer to kære Børn al den Lykke, I kan taale!“ — Hvorefter Ellens Fader tog sit Barn i Favn og tilføjede: „Tak for dit Valg!“

„Mor havde Ret — føjede Pastor Falk til — da hun fortalte mig sin Anelse om jer to. — — Det er den anden Krise, du allerede har gennemlevet i dette Aar, Jørgen; begge er fra Gud, først for at udkaare dig til Præst, — og nu for at give dig en god Medhjælp, — og henvendt til sin

Hustru føjede han til: — To Døtre har Gud givet os til Vederlag for vor lille Karin, som han for Aar tilbage gemte i sin Herlighed. — Saadan styrker Gud vore Hjerter.“

„Nu skal I alle fire have Tak. Vi bryder os ikke om noget Forlovelsesgilde, men maa Ellen og jeg i Morgen tage ind til Købstaden og ordne alt fornødent til Offentliggørelsen — Ringene iberegnete — min ene Finger trænger til et gyldent Omslag i denne Kulde.“

Det blev saa aftalt, at Godsejerens Kane skulde hente de nyforlovede næste Dag.

„En vidunderlig Dag, Ellen! — den første i vor nye Verden!“ var Jørgens Farvel til sin udvalgte, naturligvis beseglet med et Kys, hvis Varmegrad stod i omvendt Forholdt til Vinterens Kuldegrader. Og af Sted for Kanen, efterladende Klokkernes Klang som en sød Musik i Jørgens Øren.

XX.

Den følgende Morgen var Jørgen tidligt paa Benene. Saa snart Centralen aabnede, var han ved Telefonen.

„Er det Boghandler Feddersen? — De taler med Student Falk fra Grandløse Præstegaard. — Vil De ordne hundrede Forlovelseskort — -- Ellen Krogh, Kroghsholm — Jørgen Falk, stud. theol., Grandløse. Er De med? — Og saa vover De ikke at meddele noget til Pressen, ellers sker der Dem al Landsens Ulykker. — Klokken tre afhenter jeg Kortene.“ — — „Umuligt, Student Falk!“ — „Vrøvl! intet er umuligt for Dem, som daglig vader i Alverdens Visdom! — Altsaa Klokken tre!“

Boghandler Feddersen faldt ganske ud af sit Centrum, ikke saa meget ved Udsigten til al Landsens Ulykker — den havde han nydt før, uden at den blev til Virkelighed, — men den rige Godsejers Datter forlovet med en theologisk Student! — Det var for meget for hans Boghandlerhjerne. — Han havde lovet Tavshed — aldrig i sit Liv havde han været udsat for større Fristelse.

„Kone, Kone! — kom han styrtende op i Lejligheden — en Kop Kaffe! — en Kop til — — men stærk — — sort som Negerblod!“

„Hvad gaar der dog af dig, Mand? — er du syg?“

„Plejer man maaske at drikke stærk Kaffe, naar man

er daarlig? — — Hvordan var det nu? — — Hundrede Eksemplarer — afhentes Klokken tre — umuligt — Vrøvl — al Landsens Ulykker —!“

„Men Mand dog! du maa jo ikke være vel forvaret, som du vrøvler. — „Vrøvl“ — „al Landsens Ulykker“ — er det to nye Romaner — — eller hvad er det, du snakker om?“

„En stor Nyhed — enestaaende Nyhed — — spørg mig ikke — frist mig ikke, Kone! — En ny Roman i Trykken — stor Bestilling,“ blev Boghandleren ved.

Da den stærke Kaffe var anbragt paa sin rette Plads, syntes Boghandlerens Hjerne at arbejde mere normalt. Han kunde atter gaa til sin Gerning og lade den „nye Roman“ gaa i Trykken, mens Fru Feddersen slog sig til Ro med, at hendes Mand vel havde gjort en særlig god Forretning med en ny Bog i den ellers saa magre Januar Maaned.

Paa Slaget tre kørte Godsejerens Kane med sit lykkelige Indhold gennem den gamle Byport. Klokkeklangen lokkede enkelte nysgerrige til Vinduerne, og snart løb Rygtet om den usædvanlige Sammensætning i Kanen som en Løbeild fra Gade til Gade.

Feddersen havde glædet sig til at se den „nye Roman“ i Kød og Blod foran sin Disk, men blev sørgeligt skuffet, da Godsejerens Kusk indfandt sig for at afhente „den store Bestilling“.

Deklarationen virkede som en Bombe, der takket være den lokale Presses Aarvaagenhed overfor alt nyt virkede vidt og længe.

Den lille Købstads Aftenavis bragte den følgende Dag en Spidsartikel med Overskriften „Fornemme Forbindelser“,

hvor Redaktøren i lyriske og hastemte Vendinger meddelte de to Præstesønners Forlovelser. Jørgen blev særlig berømmet, fordi han havde truffet sit Valg blandt den hjemlige Egns Døtre, hvor han „som en anden Aladdin havde fanget Appelsinen i sin Turban i Skikkelse af den yndefulde Datter fra Kroghsholm“.

Nyheden kunde ikke været kommet paa et heldigere Tidspunkt. Samme Aften var der nemlig Selskab hos Amtmanden, hvor alle Byens Spidser var til Stede. Ingen af Fruerne manglede Samtalestof den Aften.

„Har De hørt! — Har De hørt!“ svirrede det allerede i Entréen. Og de havde naturligvis alle hørt det.

Hele Aftenen blev der tærsket Langhalm paa Begivenheden; særlig Fru Politimesteren var utrættelig i at svinge Plejlen.

„En Skandale! at Godsejeren vil give sin Datter til saadan en sølle Student, som vel aldrig opnaar andet end et usselt Embede paa Heden. Og der skal saa den forvænte Godsejerdatter sygne hen i Melankoli og naturligvis ende sine Dage paa en Nerveklinik. — Umenneskeligt at give sit Samtykke til sligt!“

„De ser nu ogsaa sort i sort — indvendte Overretssagførerens Frue —. Husk paa, der er Penge nok paa Kroghsholm. Og Studentens Broder — han skal nok for Resten have taget Aarets bedste Eksamen ved Universitetet — er jo forlovet med en Departementschefsdatter; der bliver næppe knapt paa Embede der. — Men hvorledes gaar det Deres Søn, Frue? Er han snart færdig med sin Uddannelse? Har han ogsaa truffet sit Valg for Livet?“ — — Et ømt Punkt, som „Fru Overretten“ yndede at benytte

til at dæmme op for Politimesterfruens altfor voldsomme Veltalenhed.

I de følgende Dage strømmede det ind med Gratulanter i Grandløse Præstegaard. Jomfru Sørensen havde forudset Begivenhedernes Gang og stod velrustet med en ny Ladning Kager — denne Gang dog uden Jørgens Bistand.

Selvfølgerlig indfandt Nabopræsterne sig — Pastor Frandsen, som i muntre Vendinger gratulerede Jørgen til, at han var sluppet vel ud af Pebersvendenes Fagforening — Pastor Felsted og Frue — Grethe var blevet hjemme, „da hun ikke var ganske vel“ — iklædte deres Lykønskning den højtideligst mulige Form, uden at det dog lykkedes at skjule den store Skuffelse. Men hjerteligst og inderligst var dog gamle Søren Jensens Hilsen til Jørgen: „Herrens Velsignelse over Dem og Deres Hjertes Valg! — En brav Hustru er sin Mands Krone, siger Salomon — lad det Ord lyse for Dem gennem hele Deres Ægteskab.“

Mange andre gode og hjertemente Lykønskninger strømmede ind, men Søren Jensens blev indskrevet i Jørgens Hjerte. — Ellen blev sin Mands Krone.

XXI.

Med Januar Maanedes Udgang sluttede Jørgens Ferie. Hans Forældre fulgte ham til København; der skulde gøres de nødvendige Indkøb i Udsalgstiden og samtidig aflægges Besøg hos Departementschef Rosenbaum. Da Gods-ejer Kroghs ogsaa var taget til Hovedstaden, blev begge Familier indbudt til Aften hos Oscars Svigerforældre.

Det blev Fremtidsplanernes Aften. Oscar skulde en af første Dage rejse til Paris for at studere ved Pasteur-Institutet. Med den gode Eksamen tegnede Udsigterne sig godt for ham. En af Professorerne havde allerede spurgt ham om hans Fremtidsplaner og antydet ham en Assistent-plads ved Rigshospitalet. Oscar vilde dog først studere i Udlandet, saa meget mere som han omgikkes med Tanken om en Doktordisputats.

Med disse Udsigter til at faa Foden indenfor ved vort første Hospital syntes Brylluppet ikke at ligge i den altfor fjerne Fremtid, hvorfor det kom paa Tale, at Inna skulde ud i et fremmed Hjem for bedre at sættes ind i Husførelsen. Vel havde hun faaet en forstandig Opdragelse i Hjemmet og var tidligt begyndt at gaa med i Huset, men det vilde jo kun gavne at lære andre Hjems Forhold at kende, og da Fru Krogh tilbød sit Hjem, blev det Spørgs-

maal hurtigt afgjort — til Glæde ikke mindst for de to Svigerinder.

— — —
 Jørgens Forlovelse fæstnede hans Beslutning om at tage sin Eksamen den følgende Sommer. Det var ganske vist et halvt Aar tidligere end normalt, men dels havde han været flittig i hele sin Studentertid, dels ansporede ogsaa Tanken om Ellen ham.

De tre Hjem blev i det følgende Halvaar stærkt mærkede af disse Planer. Baade hos Departementschefens og i Præstegaarden blev der tomt, kun paa Kroghsholm var der Liv. De to Svigerinder havde gode Dage sammen og indvirkede gavnligt paa hinanden.

Jørgen sled i det som en lille Hest. Det var ham en Æressag ikke blot at tage Eksamen som planlagt, men at faa en god Eksamen. Forlovelsen — denne vidunderlige Opfindelse af den menneskelige Kærlighed — skulde ikke paa Anklagebænken for Eksamens Skyld. Al hans Tid gik derfor til Læsningen. Brevskriveriet maatte rette sig derefter, hvad Ellen ofte sukkede over, naar hun blev spist af med et lukket Brevkort en Gang om Ugen.

Men Jørgens Flid blev ikke forgæves. Midt i Juni kunde han telegrafere baade til Præstegaarden og Kroghsholm: „Første Karakter“. I Telegrammet til Præstegaarden var tilføjet: „Kommer med Sekstoget.“

Frederik Kusk fik travlt med at gøre Kaleschen i Stand. Fru Falk vilde selv modtage sin Søn paa Banegaarden.

Det var ikke en afpillet, forlæst Søn, hun omfavnede paa Perronen, tværtimod lignede Jørgen Sundheden selv. Han havde sikkert fæstnet sig ved Ordet om ikke at binde Munden til paa den Okse, der tærsker.

Fru Falks Hjerte bankede af Moderglæde, da hun i den nedslaaede Kalesche kørte med den nybagte Kandidat hen over Købstadens toppede Stenbro.

Paa Præstegaardens Stentrappe modtog Pastor Falk dem. „Du er Mors og Fars store Glæde, min egen Dreng,“ var hans korte, men inderlige Lykønskning.

Der manglede dog Jørgen noget — Mors Favntag havde været godt nok, og Fars Hilsen, saa kort, men saa dyb. — Men Ellen? Hvorfor stod hun der ikke? — Burde hun ikke have været den første med sin Lykønskning? — — Han vilde tage Telefonen.

„Gaa kun ind, Jørgen; den skal jeg nok besørge,“ bemærkede Fru Falk netop saa roligt og naturligt, saa al Mistanke undgik hans Opmærksomhed.

„Det er da underligt, jeg ikke engang maa telefonere til Ellen,“ tænkte han. Men Mors Ord var Jørgen en Lov, hvorfor han lidt slukøret gik ind i Stuen.

Men der var heller ingen — ikke en Gang hans Forældre var fulgt med. „Det er da en løjerlig Maade at vise sin Glæde over Sønnens Eksamen paa.“

Jørgen gik fra Stue til Stue, som legede han „Tampen brænder“ med sig selv. Men den syntes ikke at „brænde“ noget Sted. Kun glemte han Kabinettet — Stuen med de mange Minder —, indtil han efter gentagne Rundter tilfældigt kigger derind.

Hvad der nu fulgte af alt til Forlovelsesfaget henhørende, behøver ingen Beskrivelse, kun at Ellens Frisure saa frygtelig forlovet ud efter Kandidatens Omfavnelse og Kys.

Ved Aftensbordet fortalte Jørgen løs om Dagens Begebenheder. Paa sin vanlige morsomme Maade skildrede han Professorerne og deres sindrige Spørgsmaal, og hvorledes

det ene „Laud“ efter det andet var tilfaldet ham, afvejede efter de lærde Herrers Retfærdighedssans — indtil han naaede det sidste Fag, dør kikkede det — selvfølgelig ikke for Retfærdighedssansen — den var saa vist al Ære værd lige til det sidste — men „Laud’et“. — — „Det var Kant*) — denne Sadelmagersøn fra Königsberg — der ødelagde det for mig. Jeg kunde ikke holde mig i hans filosofiske Sadel, men endte som Græsrytter, det vil sige, mit „Laud“ dumpede ned i „Prim“. Men Eksamen blev ellers god nok, jeg fik da første Karakter. — Men min bedste Eksamen var dog den, jeg tog derinde i Kabinettet i Vinter.“

„Saa? — indskød Ellen — der fik du da „Non“**).“

„Ja, det var netop det originale ved mit Frieri. Det almindelige er vel et „Ja“ ved slige Lejligheder, men vilde du have mig, og skulde jeg faa dig, maatte du svare „Nej“ — et Nej, der betød ja; det er vel nok den fineste Præstation, som fortjente „Udmærkelse“, og det fik jeg jo ogsaa, for jeg fik da den mest udmærkede Pige, der kan gaa i et Par Sko.“

Heldigvis for Ellen sad de endnu ved Aftensbordet, ellers var det sikkert igen gaaet slemt ud over hendes Frisure.

— — —

Ved Efteraarstid vendte Oscar hjem fra Udlandet, og de to Brødre var atter for en Tid sammen i København — Jørgen for at deltage i Pastoralseminariet og Oscar som Assistent paa Rigshospitalet, hvor han lagde sidste Haand paa den videnskabelige Afhandling, der kort før Jul skaffede ham Doktorgraden.

---

*) Tysk Filosof, født i Königsberg 1724, død smst. 1804. **) Non, latinsk Ord = nej, bruges ogsaa som Forkortelse af »Non condemnendus« = 3. Karakter ved Eksamen.

Pastoralseminariet kunde langt fra udfylde Jørgens Tid, hvorfor han meldte sig som frivillig Arbejder hos sin Præst fra Studentertiden.

Her fik han sin praktiske Forskole som Ungdomsarbejder, i Søndagsskolen og Menighedsplejen. Arbejdet greb ham, og han vandt sig hurtigt en Plads blandt Børnene og de unge, og hos de fattige og syge blev han en velkommen Gæst, ungdomsfrisk og forstaaende som han var.

Da det kom paa Tale at oprette et Tredjepræst-Embedet ved Kirken, faldt det naturligt at tilbyde Jørgen dette.

Paany meldte de gamle Tvivlstanker sig om Præstegerningen. Han turde ikke sige ja med det samme, men vilde først tale med Biskoppen.

Den erfarne Biskop med udpræget Forstaaelse af de unges Vanskeligheder ved Valget af Præstegerningen hørte stille paa Jørgens Beretning om sine Tvivl og Kampe, om hvorledes han mente at have faaet det Spørgsmaal afgjort, men nu meldte Tvivlen sig igen.

„Det er den Slags unge Mænd, Gud kan bruge. — — Der var i gamle Dage en ung Mand, der ligesom De ogsaa drømte om en „aabne Himmel“, og alt syntes ham saa let i Drømme, mens Virkeligheden var lige saa haard som Stenen under hans Hoved. Men saa hviskede Gud ind i hans unge Sjæl: jeg vil være med dig og bevare dig, hvor du end gaar hen. — Derfor blev han vel ikke fri for Trængsler og Kampe, men fandt Sejrens Vej gennem dem alle.“

Biskoppens Ord var den udrakte Haand, som hjalp Jørgen til at træffe sit Valg. Nu var Drømmens aabne Himmel blevet Virkelighed, og han turde fortrøstningsfuldt gaa ind til Præstegerningen, forvisset i sin Sjæl om, at saaledes vilde Gud det.

Alt fornødent blev ordnet, saa Jørgen sammen med et Par andre Kandidater kunde ordineres i Begyndelsen af det nye Aar.

Der var Højhed over den hellige Handling. Biskoppens Tale, hentet fra en mangeaarig Præstegernings rige Erfaring, var Lys og Vederkvægelse for Jørgen. Den helligste Stund var dog det Øjeblik, hvor han under Haandspaalægelse indviedes til Tjenesten. Det var, som kendte han sin Faders Haand blandt de mange, der hvilede signende paa ham — vidste, at bedende Hjerter var forenede med Biskoppen i at nedkalde Herrens Velsignelse over ham og hans Fremtidsgerning. Og han vidste, at bagved Præsternes Række sad der to, som med hele deres Sjæl var med i hans Indvielse. — Havde de ikke fremfor nogen Ret — Kærlighedens Ret — til at staa i de velsignendes Rækker i Indvielsesøjeblikket? Men hvilede deres Hænder end ikke paa Jørgens Hoved, var til Gengæld deres Bønner som Drømmens Engle, der steg op og ned mellem Gud i Himlen og deres Jørgen paa Jorden.

Den følgende Søndag blev Jørgen indsat i sit Embede. Hans Tiltrædelsesprædiken var vel mærket af Ungdom, men der var fremfor alt Foraar i den; man kendte det unge Livs spirende Kraft — man forstod, her stod en ung Mand, som ikke var blevet Præst efter eget Tykke, men ført dertil af Gud.

— — —

Om Bryllup var der endnu ikke Tale. „Lad mig først prøve at gaa ene, saa vil jeg sikkert bedre forstaa Nødvendigheden af at faa mig en „god Medhjælp“,“ erklærede Jørgen, naar det Emne kom paa Tale.

— — —

Var Jørgen kommet hurtigt i Vej, gjaldt det samme Oscar. Som Assistent ved Rigshospitalet havde han daglig Samarbejde med Professorerne, som snart blev klare over, at han var en opgaaende Stjerne, saa da der ved Sommer-tid blev en Reservelægeplads ledig ved Hospitalet, var han selvskreven til Stillingen.

Saa langt fremme paa sin Løbebane blev han og Inna enige om at holde Bryllup.

Midt i Højsommeren holdtes det i Innas Konfirmationskirke.

I sin Tale mindede Pastor Falk om Kærligheden „stærk som Døden“, og ud fra sit eget Ægteskabs rige Erfaring lagde han de unge paa Sinde, at denne Kærlighed — Kærligheden fra Gud — skulde være den daglig fornyende Kilde til deres Livs Lykke.

Kirken var naturligvis fyldt af det sædvanlige Bryllups-publikum, der kun interesserede sig for „den yndige Brud“ og de glimrende Toiletter. Vielsestalen gik dem sikkert forbi, men da Pastor Falk messede den gamle, smukke Bryllups-kollekt, blev deres overfladiske Interesser for et Øjeblik ledet ind i et andet Spor. Præstens musikalske Sans forenet med et bedende Hjertes Inderlighed nødte alle til at lytte. Aldrig havde man hørt en saadan Kirkemusik. En begejstret Københavnerinde udbrød: „Det er jo en hel Opera!“

I Departementschefens rummelige Lejlighed fejredes Familiefesten med al den Hygge, som dette Hjem kunde yde.

Talernes Mangfoldighed stod i omvendt Forhold til Indholdets Ensartethed.

Først langt henne i Rækken dukkede Jørgen frem.

„I to dristige unge Mennesker, som vover jer ud i Ægteskabets Skærgaarde...“

„Du er jo selv løbet paa Grund paa Hyllekrogen,“ afbrød Oscar.

„Ja, og dèr sidder jeg godt fast — lige saa fast som du i Rosenbedet. — Men nu kan jeg ikke mere variere mit gamle Thema, nu Inna hedder Fru Falk, saa jeg maa søge ind paa andre Felter — Skærgaardene. Og som den, der allerede har nogen Øvelse i at tale til Brudepar, har jeg ogsaa et Ord til jer, ikke for at vise min Veltalenhed — den kender I...“

„Ja, den er tornefuld!“

„Oscar, du er umulig at tale til; jeg er sikker paa, at Inna faar ikke et Ord at skulle have sagt i jert Ægteskab, du vil sige det altsammen selv. — Det er netop noget af dette, der gemmer sig i mine Skærgaardstanker. Du husker vor Studentertur til Finland, hvorledes Skibet snoede sig ud og ind i store og smaa Bugtninger, ogsaa hvor vi ingen Skær kunde se. Mindes du Kaptajnens Svar paa vort undrende Spørgsmaal? — „Alle de synlige Skær frygter vi ikke, dem kan vi let vare os for, men de usynlige — dem kender Lodsén, og derfor styrer han ud og ind. — Denne Erindring fra vor fornøjelige Tur vil jeg minde Inna og dig om i Dag. De synlige Skær — det daglige Livs synlige Vanskeligheder kan vi nok vogte os for, men de under-søiske — alt det, som gemmer sig af Klippegrund under vort Væsens Overflade, dèr er Faren for at løbe paa Grund. Sejladsen mellem disse Skær kan I ikke selv klare; her maa I have Lods om Bord. I kender begge Lodsén. — Det er mit Ønske for jer: *altid Lods om Bord!*“

Da Talernes Række var sluttet, kom Turen til Telegram-

merne, der mindede om en Forfatters samlede Værker i Pragtbind. Det blev Jørgens Hverv at lægge Hals til alt dette. Da de fleste væsentlig havde samme Indhold, nøjedes han med Navnene.

Der var Hilsen fra Slægt og Venner, Skrædere og Skomagere. — „Du har vel betalt Regningerne,“ indskød Jørgen for at afbryde Ensformigheden.

Endelig kom der ét, som vækkede Gæsterne af Dvale:

„Et Falkedump i Rosenbed.
Av! Av! hvor det dog stak og sved!
Til Lykke! Oscar, med det Dump,
Til Lykke! du min egen Stump!“

„Det er fra ham selv!“ lød det.

Men Jørgen var allerede langt inde i Navnenes Ramse: Bud Sørensen — Kontorchef Falkenstein og Hustru — Petersen, Portner ved Rigshospitalet — — „Har du husket at give ham Drikkepenge, Oscar?“ — Hvorefter Ramsen atter fortsattes, indtil den endte med „Christoffersen, Gartner, Vipperød“.

„Hvem er han?“ spurgte Oscar overrasket. Men uden at svare stak Jørgen dette „Telegram“ i Lommen — en Regning, som ved en Fejltagelse var gledet ind i Telegrammernes Bunke.

Klokken elleve afhentede Karethen Brudeparret. En almindelig — eller snarere ualmindelig Tagen Afsked, Ønsken til Lykke for, hvem ved, hvilken Gang, Regn af Risengryn, Tøfler og alt til Lejligheden henhørende ledsagede de nygifte til Vognen.

Men hvor var Jørgen? — Ingen havde set ham i Travlheden og heller ikke savnet ham. Først da Brudeparret var kørt, opdagede man hans Fraværelse.

En almindelig Spørgen, som dog snart fik sit Svar, da han lidt forpustet traadte ind ad Døren.

„Nu har du naturligvis igen været paa Opfindelsernes Vej,“ modtog Fru Falk ham med.

„Er det saa underligt, Mor? Hver Dag vrimler jo med Nyheder fra den Vej.“

— — —

Da Inna og Oscar naaede Reservelægeboligen paa Rigshospitalet, stod der en Plante udenfor Døren — en blomstrende Rose. — Hilsen fra Jørgen!

XXII.

Jørgen var glad ved sin Gerning. Den var ny for ham hver Dag. Husbesøgene bragte ham stadig nye Indtryk, ved Begravelserne mødte han Sorgen i dens forskellige Skikkelser, snart den sønderrivende og haabløse, snart den vemodige og fredlyste.

Med Bryllupperne kneb det mere. Han havde jo endnu ikke nogen rigtig Erfaring paa dette Felt, saa hans Brude-taler som oftest var „rigtig pæne, holdte lige ud i Luften“, som den ældre Præst udtrykte sig. Men navnlig mindede disse Vielser ham stærkere og stærkere om, at det er ikke godt for Mennesket at være ene.

Savnet af den „gode Medhjælp“ meldte sig særlig de enkelte Aftener, han ikke var optaget af Møder, og derfor i Reglen overladt til Ensomheden i sin Ungkarlejlighed.

Vel havde Jørgen sine Bøger og de kirkelige Blade, og med hele Ungdommens Videbegær fulgte han med i alt, hvad der fremkom paa det theologiske og kirkelige Omraade. Og hos Inna og Oscar kom han jævnlgt, ligesom han allerede var blevet en velset Gæst i adskillige Hjem. Men alt dette var dog ikke nok. Han savnede en, han kunde dele sine Oplevelser med, drøfte Arbejdet, en som kunde kritisere hans Prædikener, saa det bar Frugt —. Han savnede Ellen.

Dette kom mere og mere frem i hans Breve, navnlig da

det gled mod Jul. Helligdagene vilde vel tage deres store Del af hans Tid, men en Jul uden Hjem — det var noget ganske nyt i Jørgens Historie. Det vilde blive drøjt.

Juleaftensgudstjenesten skulde han have, da ingen af de andre Præster kunde paatage sig Liturgien.

Jørgen var en Del ængstelig; det var første Gang, han skulde „syng solo“. Men Frygten svandt snart. Da han havde intoneret „Ære være Gud i det høje! Fred paa Jorden, og i Menneskene hans Velbehag!“ glemte han de mange Hundreder, der fyldte Kirken til sidste Plads. Det var for Gud, han sang, som han saa ofte havde sunget, naar han færdedes alene i Have og paa Mark. Det var ham, som Gud og han var ene i det store Kirkerum. Liturgiens Tekst greb ham, og baaret paa Tonernes Vinger fløj den ud over den store Forsamling, der aandeløst lyttede til al denne Skønhed. — Hjerterne beredtes til at tage mod Julebudskabet, bragt dem af den unge Præst.

Inna og Oscar havde overværet Gudstjenesten og blev tilbage for at tage Jørgen med til Innas Forældre, hvor han var indbudt til at holde Juleaften.

Det hjalp over et dødt Punkt; han havde frygtet for den Aften i sin ensomme Lejlighed, men i Stedet for fik han nu en Juleaften med hele den hjemlige Hygge.

Det blev langt ud paa Natten, inden Jørgen kom til Ro. Ellen skulde have et udførligt Brev om den indholdsrige første Jul som Præst — om Gudstjenesten, han havde ængtedes for, men nu talte med blandt sine rige Oplevelser — om Aftenen hos Rosenbaums med al dens Julestemning og Hjemlighed, hvor kærlige og gode de havde været imod ham — om Inna og Oscar, der var meget mere forelskede i hinanden end nogensinde.

— — —
 Det nye Aars første Maaned var lang og kedelig som altid.

„Nu gifter jeg mig til Foraaret — erklærede Jørgen en Dag med urokkelig Beslutsomhed, som ventede han at møde den stærkeste Modstand hos sig selv — jeg gaar her og bliver Pebersvend. Skal denne Tilværelse vare længe ved, bliver jeg ganske utaalelig for Ellen.“

Dette „selvfornægtende“ Hensyn til Ellen gjorde Beslutningen kun endnu fastere, og Ellen gjorde ikke mindste Forsøg paa at rokke den. — Men hvad mente man i Grandløse Præstegaard og paa Kroghsholm? Jørgen var ikke paa Forhaand helt sikker paa Udfaldet, hvorfor han mente det heldigst at faa den Sag ordnet mundtligt fremfor pr. Brev.

„Er du allerede ked af at være Hovedstadspræst?“ spurgte Pastor Falk, da Jørgen stod uanmeldt i hans Stue.

„Nej, men jeg er knusende ked af at køre Enspænder. Jeg maa nok kunne paatage mig Hvervet som Ægtemand. En sød Kæreste har jeg — det ved I — en god Gage har jeg ogsaa — efter Forholdene da — og endelig har jeg en moderne 4 Værelseslejlighed paa Haanden.“

Jørgen havde talt hurtigt og ivrigt for paa Forhaand at slaa alle Indvendinger ned.

Han behøvede dog ikke at have sat Farten saa stærkt op, da hans Forældre fandt Planen meget fornuftig.

„Saa tager jeg til Kroghsholm i Morgen, men I vil nok tage med, Far og Mor; det er godt for en ung Mand at have et solidt Rygstød.“

Paa Kroghsholm overlod Jørgen det førende Ord til sin Fader, en Forholdsregel, som viste sig velbegrundet. Godsejeren havde nemlig sine store Betæneligheder, navn-

lig hvad det økonomiske angik. Hvad Jørgen kaldte en god Gage, regnede han for ringe.

„Ellen er jo baade forstandig og fordringsløs,“ indskød Jørgen spagfærdigt.

„Det ved jeg vel, min Ven — jeg har altid søgt at opdrage hende saaledes. Men, Jørgen, en Ting er, at Gagen med Sparsommelighed kan slaa til i Medgangsdage, men Modgang er altid dyr, og den kan vi ikke selv holde fra vor Dør.“

Jørgen tav; det saa ud, som Slaget var tabt. Saa vanskeligt havde han ikke tænkt, det var med Samtykket.

Men nu rykkede Ellen til Undsætning, gik stille hen til sin Fader. — — „Far?“ ... Og noget blankt funkede i hendes bedende Øjne.

Det var mere, end Godsejeren kunde staa for.

„Gift jer saa, Børn, og Gud være med jer, saa gaar det nok baade i Medgang og Modgang. — — Men, Jørgen, pas paa! — Du bliver den lille overfor Ellen!“

„Det kan jeg ikke — er det allerede!“ Og uden at bryde sig om de ældres Nærværelse tog han Ellen om Livet, svingede hende rundt og beseglede sin Henrykkelse med et ikke altfor diskret Kys.

— — —

Beslutning og Samtykke havde nu holdt Bryllup, tilbage stod kun Ellens og Jørgens. „Men det naas snart, skal vi sige til Maj?“

Godsejeren og Ellen fulgte Jørgen til København. Krogh vilde nok have Haand i Hanke med alt, hvad der nu skulde ordnes, navnlig den Hank, hvor Regningerne var anbragt.

Første Kvartals Husleje blev betalt — af Godsejeren. Møblerne og alt det øvrige Tilbehør til et nyt Hjem blev

bestilt i et af Stormagasinerne, og Regningen sendt til Kroghsholm.

Inden Hjemrejsen gav Godsejeren sin Svigersøn en lille Nøgle i et Safiansetui.

Jørgen stirrede ganske uforstaaende snart paa Godsejeren, snart paa Nøglen.

„Kammerherre?“

„Nej, men Herre over en Bankboks og dens Indhold — var Svaret — saa gaar det nok — — ogsaa om der skulde komme Modgang.“

— — —

Endelig oprandt Bryllupsdagen — i øsende Regn.

Det havde været mildt Foraarsvejr den sidste Del af April, saa Bøgen allerede var begyndt at udfolde sine lysegrønne Kræmmerhuse.

Grandløse Kirke stod pyntet med hele Foraarets Pragt. — Men Vejret? —

Det gamle Ord om, at Regn paa Bryllupsdagen er Guld i Brudens Skød, er jo kun en forslidt Traver — og var overflødig i dette Tilfælde. — Nej, Majsol og høj Himmel! det hører med til et Bryllup.

Lidt af det kom ogsaa med. Ved Middagstid kom Blæsten og slog Revner i de regntunge Skyer, saa da Godsejeren Landauer med Firspand kørte frem for Grandløse Kirkedør, glitrede Ellens Kniplingsslør i Majsolens Glød.

I visse Aviskroge gryntedes der lidt over denne Pragtudfoldelse ved en Præsts Bryllup — „naturligvis en af disse sædvanlige Overklassepræster!“

Men Godsejeren havde besluttet, at hans eneste Datters Bryllup skulde være en Fest, som stod i rette Forhold baade til hans Midler og fremfor alt til hans Kærlighed til Ellen.

Og denne Fest skulde ikke begrænses til Familien og en snæver Bekendtskabskreds, nej, Ellens Venner — Sognets fattige — skulde dele hendes Glæde. I Skolen flokkedes de om veldækkede Borde, og her lød Lovprisning paa Lovprisning over Ellens mange Kærlighedsbesøg i de fattige Hjem.

Kirken var fyldt til sidste Plads. Alle vilde se Godsejerens Ellen. Og yndig var hun, som hun stod for Alteret i sin hvide Silkekjole med Kniplingssløret, det blonde Haar, der skinnede gyldent gennem Sløret, og Myrthekransen, der efter svensk Skik var formet som en Krone — en stille Hilsen til hendes svenskfødte Svigermoder.

Det var dog ikke lutter Nysgerrighed, der fyldte Kirken, mange af Menigheden indfandt sig som en bedende Skare — det var jo deres elskede Præsts „Jørgen“, som skulde modtage sin Brud af Herrens Haand.

Da Pastor Falk indviede de to unges Ægteskab i den treenige Guds Navn, lød der et trosfyldt Amen nede fra Forsamlingen. — Det var gamle Søren Jensen, som ogsaa den Dag var Ordfører for Menigheden.

Paa Kroghsholm straaledede alt i Festglans. I Ridder-salen var der dækket med de gamle Kostbarheder i Porcellæn og Sølv, som havde været i Familiens Eje gennem Slægtled.

Blandt de mange, som tog Ordet ved Bordet, var ogsaa Fru Falk.

Det var første Gang, og man mærkede det paa Stemmen, men „jeg maa nok have Lov til det — jeg vilde ogsaa have givet dig, Oscar, et Ord med ind i dit Ægteskab, men Modet svigtede mig i de fremmedes Kreds. — Nu er det sidste Gang, jeg giver en Søn bort, saa maa jeg tage Ordet — ogsaa uden Mod. — — Du har været mig en kær Søn, Jørgen! Dit frejdige, aabne Ansigt, dit glade, friske Sind har

betydet mere for mig, end du vel selv aner, ikke mindst den Gang Gud prøvede mig saa strengt. Du var kun en halv-voksen Dreng; men naar du kom forpustet og rødkindet ind til mig fra din Leg og saa Taarer i mine Øjne, kunde du kærtegne mig saa mildt og sige: Mor maa ikke græde; du har jo Far, Oscar og mig. Det var Vederkvælgelse, uden du anede det. — Det er denne Søn, Far og jeg giver bort i Dag. Bliv lige saa god en Mand for Ellen, som du har været Søn for os. — Og til dig, Ellen, har jeg ogsaa et Ord i Dag. — Du gaar ind til den Gerning, som har været mit Livs Lykke gennem de mange Aar — en Præsts Hustru. Gid dette ogsaa maa blive din Lykke! Men skal det ske, saa husk, at en Præsts Hustru ikke først og fremmest maa tænke om sin Mand, han er min Mand — men: han er Menighedens Tjener. — — Det betyder et Offer, et Offer af det, som en Hustru nødigst vil give Afkald paa; thi det kan blive Hjemmets Behagelighed, de stille Timers Hygge, ja, din Mand, du maa ofre. Og synes du, det Offer er for stort, saa husk, det er Herren, du skal bringe det — saa gaar det nok. — — Far og jeg giver i Dag vor kære Jørgen til dig, Ellen, og vi gør det med Glæde; du har altid været os saa kær. — Tag imod ham som vor Kærligheds-gave til din Kærlighed.“

Dyb Stilhed havde hersket under Talen, der brød frem som et Væld fra en Moders rige Hjerte.

Jørgen vilde takke, men magtede det ikke. Aldrig syntes han at have set saa dybt ind i sin Moders Kærlighed — ikke saa meget for det, der var sagt om ham personligt, men den, som kunde tale saa frit ud om at ofre sig selv, sit Hjem og sin Mand, maa have oplevet Kærlighedens Rigdom i Ofret.

Ellen og Jørgen gik stille hen og kyssede Fru Falk — en Handling, som talte mere end mange Ord.

— — —

Mange glade Ønsker ledsagede de nygifte, da de i Godsejerens Landauer kørte til Banen — det første Stykke af Vejen til et nyt, lykkeligt Præstehjem, hvor Ofret skulde bringes — og blev bragt.

Men hos Forældrene paa Kroghsholm og i Præstegaarden var Glæden iblandet Vemod. — Det var den eneste Datter og den sidste Søn, som nu drog bort fra Barndomshjemmet.

Særlig i den første Tid efter Brylluppet føltes det saa tomt i Præstegaarden. Vel saa Pastor Falk og hans Hustru fortrøstningsfuldt paa deres Sønners Fremtid. De var jo begge gaaet ind til den med Gud, og begge havde de faaet Hustruer efter Forældrenes Ønske, ligesom ogsaa de timelige Kaar var betryggende. — Men — de unge Falke var nu fløjet af Reden, ikke som i Skole- og Studentertiden, hvor de kun fløj ud for at prøve Vingerne, for saa atter at komme tilbage til den gamle Rede, men nu fløj de ud for at bygge deres egen Rede.

Ofte meldte disse vemodsfyldte Tanker sig hos Præstefolkene, men den Kærlighed, som havde været deres Ungdoms Fryd og den stærke Magt i Livets Arbejdsdag, blev bestandig den sejrende og bredte sig som Aftenglød over de to, der var tilbage. Ofte lod de ved Aftentide Mindernes Mangfoldighed passere sig forbi, mens den synkende Sol klædte Skyerne i sin Glans, og da kunde Pastor Falk drage sin trofaste Hustru til sig og sige: „Det er Livets Lov, Karin, at de unge skal flyve af Reden — dem skal vi afstaa til Fremtiden. — Men saa længe Gud vil det, faar vi

gamle Lov at blive i Reden. Det skal være vor Glæde i Livets Aften, — og saa Glæden over, at Herren har føjet alt saa vel for vore Børn.“

Der var hellig Fred over de gamle Præstefolk, mens Ungdommens Sol gød Lys og Varme over deres unge Sønner — *Sønnerne fra Grandløse.*

The first part of the paper is devoted to a general
 introduction of the subject. The second part
 contains a detailed description of the
 experimental apparatus and the method of
 observation. The third part is devoted to the
 results of the experiments and the discussion
 of the same. The fourth part contains the
 conclusions and the references.

